

**UCHWAŁA NR XII/84/2025
RADY GMINY LUBANIE**

z dnia 15 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034”

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubanie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Lubanie.

Przewodniczący Rady Gminy

Włodzimierz Woźniak

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBANIE

do roku 2034

Opracowanie

Spis treści

Wstęp	4
1. Wprowadzenie	5
1.1 Uwarunkowania prawne	5
1.2 Metodyka opracowania Strategii	6
1.3 Komplementarność	8
1.4 Krótka charakterystyka Gminy Lubanie.....	20
1.5 Kluczowe wnioski z diagnozy strategicznej	22
1.6 Analiza SWOT	28
Część strategiczna	31
2.1 Wizja i misja rozwoju Gminy w perspektywie 2034 roku.....	31
2.2 Cele strategiczne rozwoju Gminy i kierunki działań podejmowane dla ich osiągnięcia	32
2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubanie	40
2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	46
2.5 Rezultaty planowanych działań	55
Rozdział 3. System wdrażania Strategii.....	57
3.1 Proces wdrażania Strategii	57
3.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii.....	58
3.3 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	59
3.4 Finansowanie Strategii	60
3.5 Ewaluacja ex-ante.....	61
Spis tabel i grafik.....	65
Załącznik nr 1 Diagnoza strategiczna	66

Wstęp

Strategia rozwoju gminy jest narzędziem zarządzania strategicznego dla samorządu, umożliwiającym dostosowanie się do nowych wyzwań oraz wykorzystanie szans rozwojowych. Dotychczas będąca dokumentem strategicznym o fakultatywnym charakterze, po 31.12.2025 r. strategia rozwoju gminy zyska kluczowe znaczenie w prowadzeniu polityki lokalnej. W wyniku wejścia w życie Ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw¹ wprowadzono wymóg przygotowania i przyjęcia przez wszystkie gminy długoterminowej strategii rozwoju wyznaczającej m.in. kierunki zagospodarowania przestrzennego w gminie. Tym samym, od 1.01.2026 roku Strategia rozwoju gminy będzie pełniła rolę dokumentu nadrzędnego, określając politykę przestrzenną gminy, a jej zapisy powiązane zostaną z dokumentami planowania przestrzennego gminy – zarówno z planem ogólnym, jak i z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 to dokument strategiczny, który powstał w wyniku analizy lokalnej sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, identyfikacji najważniejszych zasobów oraz wyzwań rozwojowych Gminy. Poprzez wyznaczenie celów strategicznych i kierunków działań, dokument służyć będzie jako główne narzędzie zarządzania oraz podejmowania decyzji w zakresie inwestycji, planowania przestrzennego i polityki społecznej.

Niniejsza Strategia składa się z trzech zasadniczych części. W pierwszej odwołano się do uwarunkowań prawnych i założeń rozwojowych na poziomie ponadlokalnym, regionalnym i krajowym oraz przedstawiono kluczowe przesłanki warunkujące kształt interwencji strategicznej. Punktem wyjścia do wypracowania tej części była diagnoza, dzięki której możliwe było przedstawienie obecnego obrazu Gminy i sformułowanie kluczowych problemów i potencjałów rozwojowych. W proces powstania Strategii zaangażowano mieszkańców, władze i pracowników samorządowych oraz ekspertów zewnętrznych. Wypracowane na podstawie diagnozy wnioski posłużyły do stworzenia części strategicznej dokumentu, w której zawarto wizję Gminy Lubanie w dziesięcioletnim horyzoncie czasowym oraz cele i kierunki działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia pożądanego stanu. Ostatnia część dokumentu zawiera system wdrażania, określający podstawowe mechanizmy realizacji strategii, jej monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji, a także potencjalne źródła finansowania działań.

¹Dz.U. 2023 poz. 1688 ze zm.

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawę prawną do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 stanowi Uchwała nr V/35/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Wskazana wyżej uchwała umocowana jest na Ustawie z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym [Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.], której zapisy wpływają na kształt i zakres dokumentu (Art 10e). Pozostałe akty prawne, stanowiące o potrzebie powstania Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 to:

- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2024 poz. 324 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2024 poz. 1087 ze zm.).

Znowelizowane przepisy wprowadzają wiele zmian w obszarze planowania strategicznego. Jedną z nich jest uwzględnianie w dokumencie Strategii, oprócz aspektu społecznego i kwestii gospodarczych, komponentów przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych (o czym nadmieniono we wstępie do niniejszego opracowania).

Struktura niniejszej strategii uwzględnia zapisy Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym², która stanowi, że strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z przeprowadzonej diagnozy oraz określa w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia,
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy,

²Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie,
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa³ wraz z zakresem planowanych działań,
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań,
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- ramy finansowe i źródła finansowania.

Niniejsza strategia zawiera wszystkie obligatoryjne elementy, uwzględniając uwarunkowania Gminy w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej. Dokument składa się z części tekstowej i graficznej zawierającej m.in. model struktury funkcjonalno-przestrzennej. Model ten stanowi ilustrację dla polityki rozwoju zawartej w rozdziale strategicznym.

1.2 Metodyka opracowania Strategii

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 ma charakter trójetapowy. Wśród następujących po sobie etapów prac wyróżniamy:

I. Prace analityczno - diagnostyczne związane są z wypracowaniem części diagnostycznej. W ramach przeprowadzonych działań należy wskazać:

1. **Proces analizy danych zastanych** – opierający się na istniejących danych źródłowych.

W ramach wykonywanych analiz przeprowadzono:

- a) weryfikację danych statystycznych i monitoringowych (podstawowe źródła: Główny Urząd Statystyczny, dane monitoringowe pozyskane od Urzędu Gminy Lubanie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Lubanie - obecnie Centrum Usług Społecznych),
- b) analizę dokumentów strategicznych i planistycznych na poziomie lokalnym, ponadlokalnym i regionalnym,
- c) analizę pozostałych dokumentów publicznych o zasięgu lokalnym: raportów, podsumowań, sprawozdań i prognoz;

2. **Badanie ilościowe mieszkańców Gminy Lubanie** – celem poznania opinii mieszkańców zdecydowano się na przeprowadzenie ankiety w formie papierowej i elektronicznej na przełomie 2024 i 2025 roku. W badaniu udział wzięło 278 respondentów, którzy zostali

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 566 ze zm.

poproszeni o ocenę funkcjonowania Gminy w poszczególnych obszarach tematycznych, wskazanie jej mocnych i słabych stron oraz przewag konkurencyjnych;

3. **Badanie jakościowe** – zrealizowane zostało za pomocą stacjonarnych warsztatów diagnostycznych z pracownikami Urzędu Gminy Lubanie oraz przedstawicielami jednostek organizacyjnych (warsztat nr 1), a także z zainteresowanymi tematem rozwoju Gminy mieszkańcami (warsztat nr 2). Ponadto przeprowadzono odrębny wywiad indywidualny z panią Larysą Krzyżańską - Wójtą Gminy Lubanie. Celem spotkań było zebranie pogłębionych informacji na temat zachodzących zmian, planowanych inwestycji oraz uwarunkowań rozwojowych mających wpływ na Gminę Lubanie.

Podsumowaniem procesu analityczno-diagnostycznego było opracowanie analizy SWOT - zebrane wnioski podzielono na cztery grupy: mocne i słabe strony Gminy oraz szanse i zagrożenia rozwojowe.

II. Opracowanie części strategicznej, na którą składają się następujące elementy:

1. Sformułowanie misji i wizji rozwoju Gminy Lubanie w perspektywie roku 2034;
2. Wypracowanie celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań, które są odpowiedzią na problemy, deficyty i wyzwania zdiagnozowane w Gminie, jak również zmieniające się uwarunkowania;
3. Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego będącego zilustrowaniem kluczowych założeń Strategii w formacie graficznym;
4. Wytworzenie rekomendacji w zakresie procesu wdrażania Strategii - dotyczy wykazu podmiotów odpowiedzialnych za realizację Strategii, potencjalnych źródeł finansowania, mechanizmów monitoringu, procesu ewaluacji i aktualizacji Strategii.

III. Konsultowanie i opiniowanie Projektu Strategii wraz z przeprowadzeniem procedury środowiskowej:

1. Podmiotami uprawnionymi do zaopiniowania Strategii są m.in.: Radni Gminy, lokalne organizacje pozarządowe, zainteresowani mieszkańcy Gminy, jak również - szczególnie z uwagi na przynależność Gminy Lubanie do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka - sąsiednie gminy oraz ich związki. Dodatkowo, prawo do opiniowania dokumentu strategii rozwoju gminy posiada Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Zarząd Województwa oraz partnerzy społeczno-gospodarczy;
2. Działaniem wieńczącym wypracowanie Strategii jest procedura środowiskowa - zapisy Strategii podlegają weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, którzy ocenią czy zaproponowane w dokumencie przedsięwzięcia uwzględniają kwestie związane ze środowiskiem w

wystarczającym stopniu i czy konieczne jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko.

1.3 Komplementarność

Spójność Strategii ze Strategią rozwoju województwa

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym (Art. 10e. ust. 2)⁴, strategia rozwoju gminy powinna być spójna ze strategią rozwoju województwa. Projekt strategii rozwoju gminy przedkładać jest Zarządowi Województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju danego województwa.

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 uwzględnia najważniejsze ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie wskazane w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+* przyjętej uchwałą nr XXVIII/399/20 w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Spełnienie ww. ustaleń uwidacznia się w opracowanym modelu struktury funkcjonalno- przestrzennej Gminy Lubanie w odniesieniu do systemu przyrodniczego, osadniczego i transportowego oraz w zakresie polityki terytorialnej i obszarów wymagających rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowanych na poziomie przynależności Gminy Lubanie do MOF Włocławka.

Ponadto, niniejszy dokument wykazuje komplementarność do strategii wojewódzkiej w nawiązaniu do wyznaczonych w niej celów strategicznych oraz projektów kluczowych (projekty wpisujące się w misję i wizję rozwoju Gminy Lubanie oraz będące odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby rozwojowe Gminy zostały wskazane w części strategicznej dokumentu jako jedno z propozycji operacjonalizacji przyjętych w niniejszym dokumencie założeń)⁵.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
CS 1. Skuteczna edukacja	CS 2. Wysoka jakość usług edukacyjnych i zdrowotnych
CS 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo	CS 1. Dostęp do bogatej oferty usług społecznych; CS 2. Wysoka jakość usług edukacyjnych i zdrowotnych.
CS 3. Konkurencyjna gospodarka	CS 3. Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców
CS 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko	CS 5. Rozwój zielonych przestrzeni publicznych; CS 6. Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy

⁴Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

⁵ Projekty kluczowe wskazane w *Wytycznych dotyczących zachowania spójności projektów strategii rozwoju gmin oraz strategii rozwoju ponadlokalnego sporządzanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego z ustaleniami Strategii Przyspieszenia 2030+*, nie obejmują swoim zasięgiem Gminy Lubanie. Stąd zdecydowano się na odwołanie się w ramach planowanych przedsięwzięć (część strategiczna niniejszego dokumentu) do innych projektów z listy projektów kluczowych województwa kujawsko-pomorskiego, które trafnie odzwierciedlają zdiagnozowane potrzeby rozwojowe Gminy Lubanie.

Spójność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie ponadlokalnym

Gmina Lubanie należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka (MOF Włocławka) wyznaczonego na drodze delimitacji obszarów funkcjonalnych w obrębie województwa (poza MOF Włocławka wyróżniono: MOF Grudziądz, MOF Torunia, MOF Bydgoszczy i MOF Inowrocławia). MOF Włocławka swym zasięgiem obejmuje gminę miejską Włocławek (stanowiącą rdzeń obszaru funkcjonalnego) oraz wszystkie 13 gmin z powiatu włocławskiego - gminę miejską (Kowal), 5 gmin miejsko-wiejskich (Brześć Kujawski, Chodecz, Izbica Kujawska, Lubień Kujawski, Lubraniec) i 7 gmin wiejskich (Baruchowo, Boniewo, Chocień, Fabianki, Kowal, Lubanie, Włocławek)⁶. Jednostki samorządu terytorialnego poszczególnych obszarów utworzyły porozumienia, stowarzyszenia lub związki ZIT (Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych). Zgodnie z *Zasadami realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027*, celem wdrażania instrumentu ZIT jest budowanie partnerstwa i współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego oraz wspieranie realizacji projektów i zdolności do pozyskania środków z różnych źródeł.

Na poziomie ponadlokalnym funkcjonują dwa kluczowe dokumenty strategiczne MOF Włocławka:

1. *Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* - stanowi modyfikację wcześniej obowiązującego dokumentu *Strategii rozwoju miejskiego obszaru funkcjonalnego Włocławka na lata 2014-2020*⁷;
2. *II Aktualizacja Strategii Terytorialnej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka* - strategia sporządzona na podstawie art. 34 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027⁸, zgodnie z którym, strategia terytorialna opracowywana jest przez związek ZIT (tu: Stowarzyszenie WŁOF – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka⁹). Dokument ten jest narzędziem do wspólnego realizowania polityki terytorialnej, na podstawie którego możliwe będzie uzyskanie wsparcia na projekty

⁶ Gmina Lubanie (obok gmin Brześć Kujawski oraz Chocień) nie osiągnęła wymaganej wartości kryterium delimitacji (zaklasyfikowana została do 5 z 6 wymaganych kryteriów). Mimo to została włączona do MOF Włocławka z uwagi na kryterium eksperckie tj. Budowę autostrady A1 na odcinku Brzezie-Kowal, za Strategią rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (rozdział III. Obszar wsparcia Strategii, s.18-19).

⁷ Modyfikacja przeprowadzoną według wytycznych zawartych w Uchwale Nr 5/136/15 Zarządu Województwa Kujawsko – Pomorskiego z dnia 4 lutego 2015 r. w sprawie przyjęcia *Zasad przygotowania Strategii dla miast regionalnych i miasta subregionalnego oraz obszaru powiązanego z nimi funkcjonalnie*.

⁸ Dz.U. 2022 poz. 1079 ze zm.

⁹ Członkami stowarzyszenia są wszystkie gminy powiatu włocławskiego, miasto na prawach powiatu Włocławek oraz powiat włocławski.

przewidziane do realizacji na okres bieżącej perspektywy finansowej 2021-2027¹⁰, przy współfinansowaniu ze środków UE (z różnych funduszy)¹¹.

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 wykazuje komplementarność wobec obu ww. dokumentów. Z uwagi na modyfikację dotychczasowej Strategii rozwoju ponadlokalnego na strategię rozwoju OSI - komplementarność oraz uwarunkowania wynikające z zakwalifikowania Gminy Lubanie do OSI Włocławka zostały przedstawione w kolejnym rozdziale.

Strategia terytorialna MOF Włocławka koresponduje z ustaleniami polityki terytorialnej województwa kujawsko-pomorskiego. Logika interwencji Strategii Terytorialnej zakłada zgodność z przyjętym *Programem Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza (FEoKP) 2021-2027* - dotyczy przewidzianego wsparcia na realizację projektów w ramach instrumentów terytorialnych takich jak ZIT. *Strategia terytorialna MOF Włocławka* zawiera listę projektów odpowiadających na problemy oraz potrzeby obszaru MOF Włocławka, które wynikają z zakresu wsparcia w ramach Celów Polityki: CP1, CP2, CP4, CP5 scharakteryzowanego w programie FEoKP. Wszystkie projekty wskazane do realizacji w ramach Strategii terytorialnej, dla których planowane jest finansowanie ze środków programu FEoKP 2021-2027, wykazują pełną zgodność z zapisami tego programu.

Komplementarność *Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034* wobec *Strategii terytorialnej MOF Włocławka* wykazuje się na poziomie celów¹² oraz w odniesieniu do projektów, których beneficjentem została wskazana Gmina Lubanie.

Cele szczegółowe Strategii terytorialnej MOF Włocławka	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
CS 1. Gospodarka i wykształcone kadry	CS 3 Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców
CS 2. Zielona transformacja i gospodarka niskoemisyjna	CS 6 Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy
CS 3. Wysoka jakość życia społeczeństwa	CS1 Dostęp do bogatej oferty usług społecznych
CS 4. Atrakcyjna i dostępna przestrzeń	CS 5 Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.
CS 5 Wsparcie administracyjne	CS 4. Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu.

Źródło: Opracowanie własne

¹⁰ Obecnie (marzec 2025) trwają konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Strategii Terytorialnej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka w ramach realizacji Polityki Terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2027.

¹¹ Strategia Terytorialna Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, s.4

¹² Celem głównym *Strategii Terytorialnej MOF Włocławka* jest podniesienie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz wsparcie procesu zielonej transformacji i gospodarki zeroemisyjnej.

Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakładany okres realizacji
Lista projektów podstawowych	
Sieć Włocławskiego Centrum Biznesu ¹³	2025-2026
Termomodernizacja komunalnego budynku mieszkalnego	2025-2026
Modernizacja lokalnych ciepłowni w obiektach użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE ¹⁴	2024 ¹⁵
Poprawa jakości edukacji w Szkole Podstawowej w Lubaniu	2025-2027
Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu	2026-2027
Odnowa przestrzeni publicznej poprzez modernizację obiektów użyteczności publicznej na potrzeby społeczności lokalnej	2026-2027
Lista projektów rezerwowych	
Odnowa przestrzeni publicznej -utworzenie terenu sportowo-rekreacyjnego w miejscowości Probstwo Dolne	2024-2026

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

Skuteczność wdrażania wylistowanych przedsięwzięć (oraz wynikające z niej przesłanki) przeanalizowana została w ramach diagnozy strategicznej (załącznik 1 do niniejszego opracowania).

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)

Jednym z celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Stąd też wskazanie Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), które otrzymują szczególne wsparcie. Strategia wojewódzka wyróżnia dwa typy obszarów strategicznej interwencji (OSI) na poziomie krajowym: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Gmina Lubanie nie zalicza się do żadnych OSI na poziomie krajowym. Na liście 139 średnich miast Polski tracących funkcje społeczno-gospodarcze¹⁶ znalazł się jednak pobliski Włocławek, który zakwalifikowany został do grupy miast stagnujących, charakteryzujących się *umiarkowanym powiększaniem niekorzystnego dystansu i złą sytuacją społeczną gospodarczą*.¹⁷ Zgodnie z wyjaśnieniem zawartym w *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+, w sytuacji wyróżnienia miejskich obszarów funkcjonalnych miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze* jako OSI należy traktować całe obszary funkcjonalne a nie wyłącznie wskazane miasta.¹⁸ Tym samym, Gmina Lubanie wchodząc w zakres Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, przynależy do OSI *miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze*. Zasięg terytorialny OSI Włocławka został wyznaczony w ramach *Delimitacji obszaru*

¹³ Zgodnie z aktualnymi ustaleniami, projekt pn. „Sieć Włocławskiego Centrum Biznesu” będzie realizowany przez MOF bez udziału gminy Lubanie.

¹⁴ Zakładana liczba wymienionych źródeł ciepła: 4

¹⁵ W maju 2025 r. Gmina Lubanie wystosowała pismo o rozwiązanie umowy o dofinansowanie w zakresie niniejszego projektu. W lipcu umowa została rozwiązana.

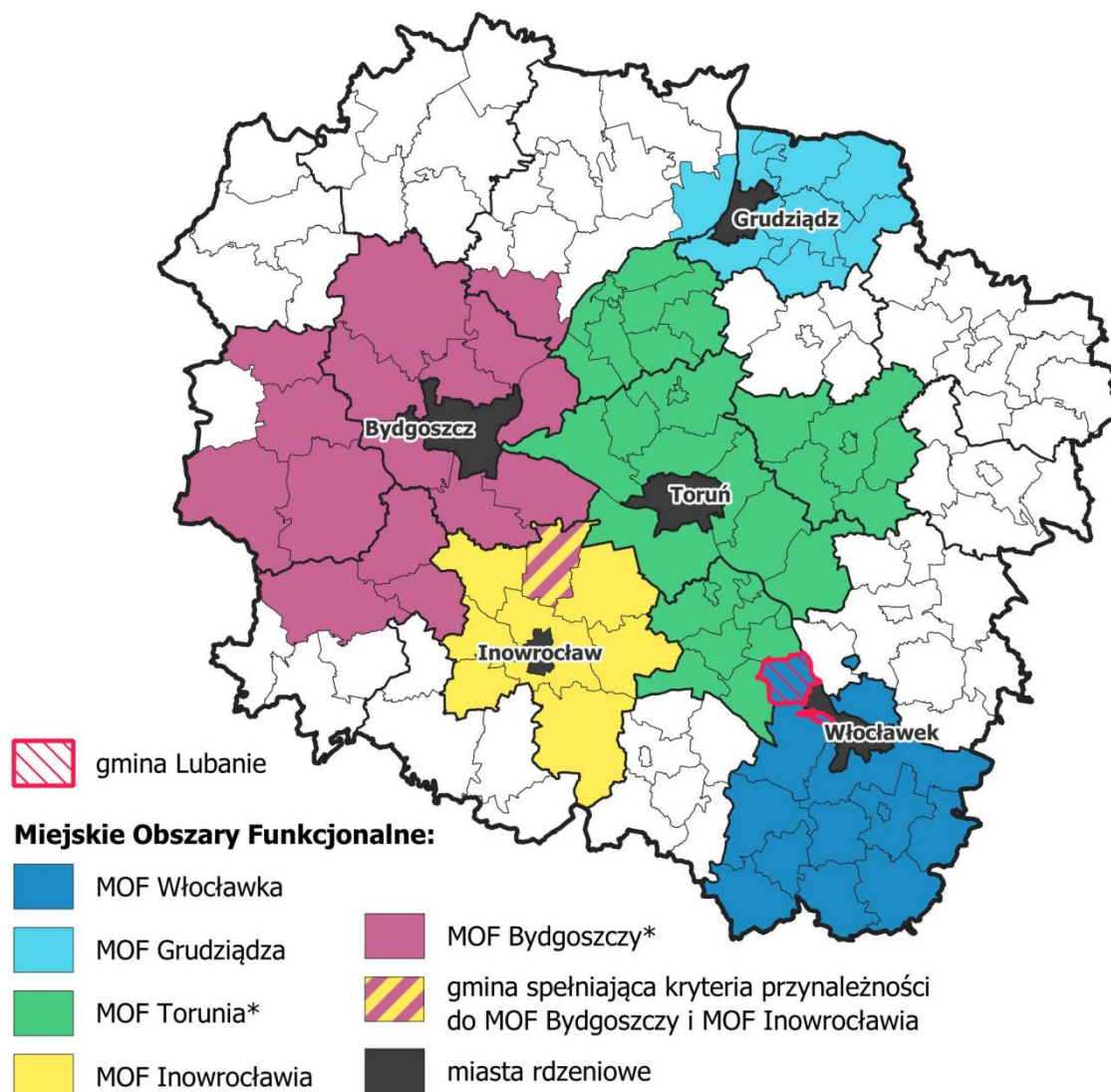
¹⁶ <https://www.gov.pl/attachment/0179d436-5610-42e7-ab44-0337115e357c>, dostęp 20.02.2025

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, s.218

funkcjonalnego miasta Włocławek i jest tożsamy z zasięgiem terytorialnym Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie.

Grafika 1 OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne

* wg klasyfikacji OSI - Miejski obszar funkcjonalny Bydgoszczy i Torunia

Źródło: Opracowanie własne

W Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie wykazano, że choć koncentracja terytorialna i nasilenie poszczególnych zjawisk jest zróżnicowane w ramach obszaru, to ich istota jest wspólna dla całego terytorium objętego wsparciem. Cele strategiczne oraz kierunki działań przyjęte w Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 wykazują spójność względem celów rozwojowych i wybranych priorytetów inwestycyjnych omawianej strategii ponadlokalnej, co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1 Komplementarność Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 ze Strategią rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

Cele rozwojowe oraz priorytety inwestycyjne Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie	Cele strategiczne oraz kierunki działań Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
CR 1. Aktywizacja gospodarcza Priorytety inwestycyjne: ✓ rozwój oferty inwestycyjnej, ✓ wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, ✓ poprawa wizerunku gospodarczego, ✓ poprawa atrakcyjności oferty turystyczno-rekreacyjnej.	CS 3. Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców 1.1 Wsparcie rozwoju zrównoważonego rolnictwa 1.2 Wsparcie rozwoju j lokalnej mikro-przedsiębiorczości i firm rodzinnych
CR 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego Priorytety inwestycyjne: ✓ poprawa jakości kształcenia, ✓ rozwój edukacji ustawicznej.	CS 1. Dostęp do bogatej oferty usług społecznych 1.2 Rozwój usług kulturalnych na terenie Gminy Lubanie CS 2. Wysoka jakość usług edukacyjnych i zdrowotnych 2.1 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług edukacyjnych
CR 3. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Priorytety inwestycyjne: ✓ poprawa infrastruktury wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, ✓ poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie niskich emisji, ✓ poprawa ochrony zasobów przyrodniczych.	CS. 6 Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy 6.1 Rozwój infrastruktury i sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy 6.3 Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ochronę wód, powietrza i odpowiedzialne zarządzanie odpadami
CR 4. Wzrost spójności komunikacyjnej Priorytet inwestycyjny: ✓ rozwój sieci dróg lokalnych i ponadlokalnych.	CS 4 Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu 4.2 Usprawnienie transportu publicznego
CR 5. Podniesienie poziomu jakości życia Priorytety inwestycyjne: ✓ poprawa oferty usług publicznych, ✓ poprawa jakości przestrzeni publicznej, ✓ ograniczenie wykluczenia społecznego,	CS 1. Dostęp do bogatej oferty usług społecznych 1.1 Przekształcenie dotychczasowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych CS 5 Rozwój zielonych przestrzeni publicznych 5.1 Rozwój terenu sportowo-rekreacyjnego (tzw. Park Rozrywki) na terenie miejscowości Probstwo Dolne 5.2 Utworzenie terenów rekreacyjnych wzdłuż Wisły 5.3 Budowa nowych placów zabaw zlokalizowanych w pobliżu świetlic wiejskich CS. 6 Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy 6.2 Dostęp do usług mieszkalnych dla osób w trudnej sytuacji życiowej i finansowej

Źródło: Opracowanie własne.

Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie zawiera listę przedsięwzięć wykazanych do realizacji w podziale na beneficjentów planowanych działań. W odniesieniu do Gminy Lubanie listę przydzielonych projektów wykazano w poniższej tabeli.

Tabela 2 Lista projektów Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

Lista projektów Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Założony na etapie programowania Strategii OSI okres realizacji
Lista projektów podstawowych	
Przebudowa - modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lubanie, w miejscowościach Lubanie, Mikanowo, Probstwo Górne i Probstwo Dolne, polegająca na modernizacji przepompowni ścieków PS1, PS3, PS4, PS5, PS6	2019
Przebudowa/ modernizacja stacji uzdatniania wody w Lubaniu - zakup wyposażenia	2020-2021
Poprawa dostępności edukacji przedszkolnej poprzez budowę przedszkola samorządowego na terenie gminy Lubanie	2017-2018
Zwiększenie liczby miejsc wraz z poprawą jakości usług edukacyjnych w placówkach przedszkolnych na terenie gminy Lubanie	2018-2019
Działania na rzecz wsparcia i rozwoju uczniów w gminie Lubanie.	2019-2020
Lista projektów rezerwowych	
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE	2016-2018
Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Wisły	2016-2018
Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej Lubanie-Kucierz	2017-2018
Unowocześnienie i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego pomiędzy gminą Lubanie a Miastem Włocławek	2016-2017
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Lubanie	2016-2019
Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz poprzez podniesienie jej parametrów wraz z budową kolektora kanalizacji tłocznej od przepompowni P1 do oczyszczalni	2016-2017
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubanie	2016-2019
Lista projektów komplementarnych	
Przebudowa drogi gminnej (190148C) w miejscowości Mikanowo - Dąbrówka	2017
Przebudowa drogi gminnej (190142C) w miejscowości Probstwo Dolne	2016
Przebudowa dróg gminnych (190105, 190101C, 190107C) w miejscowości Przywieczeryn i Zosin	2017
Przebudowa dróg gminnych (190145C, 190146C) w miejscowości Lubanie	2016
Modernizacja istniejącej bazy sportowej oraz budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Mikanowo i Przywieczeryn	2016-2020
Budowa sieci gazowniczej	2018-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

Skuteczność wdrażania wylistowanych przedsięwzięć (oraz wynikające z niej przesłanki) przeanalizowana została w ramach diagnozy strategicznej (załącznik 1 do niniejszego opracowania).

Ponadto, w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego zdefiniowano obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej w zakresie:

- negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej,

- gospodarowania zasobami wody na terenie województwa ze szczególnym uwzględnieniem skrajnego niedoboru wody dla rolnictwa,
- peryferyjności transportowej,
- przemysłowego wielkoobszarowego skażenia środowiska.

W odniesieniu określono obszary strategicznej interwencji na poziomie regionalnym, wśród których Gmina Lubanie wpisuje się w poniższe:

- OSI MOF Włocławka
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą
- OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa
- OSI obszarów peryferyjności transportowej

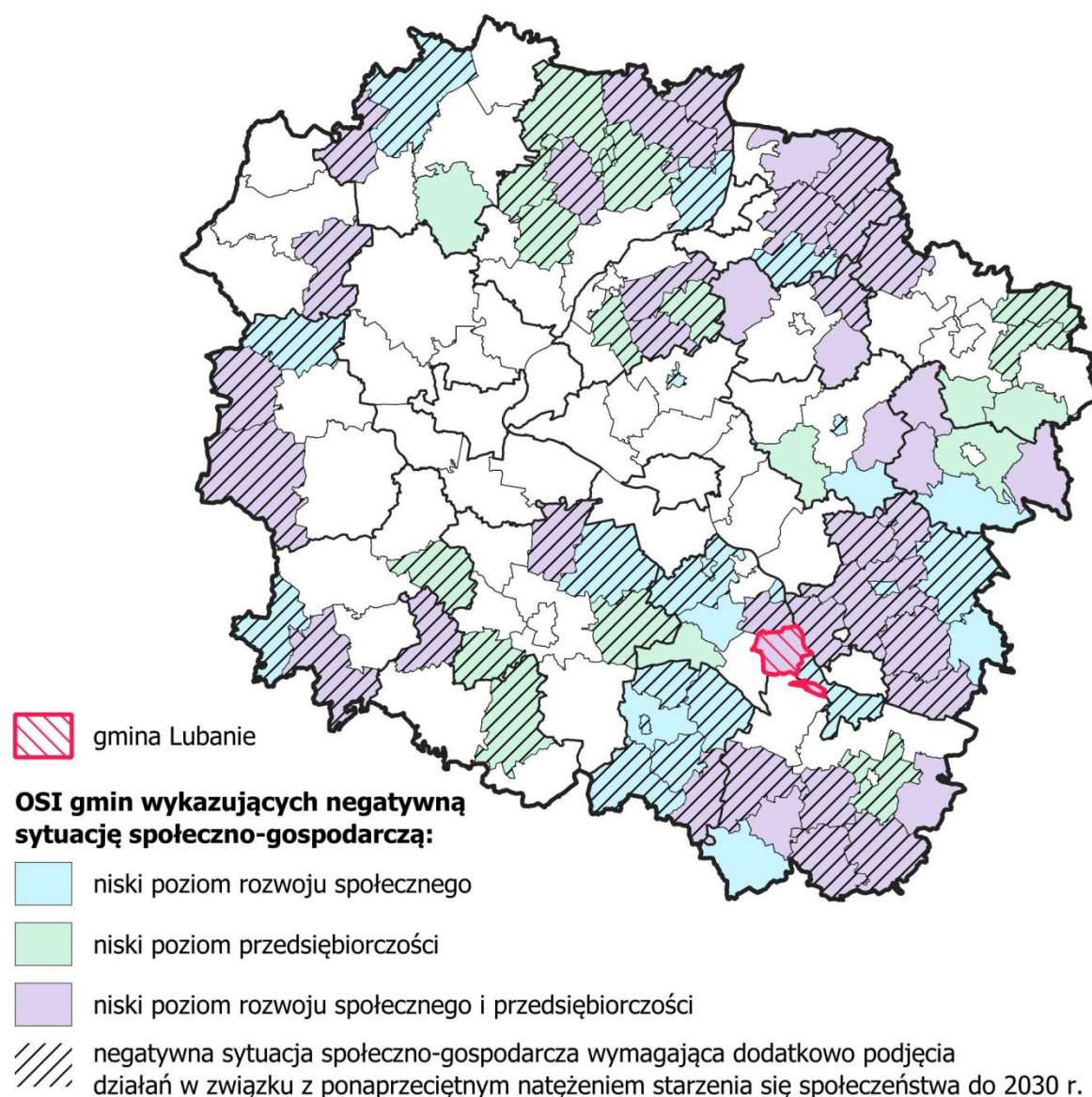
W odniesieniu do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą, na poziomie województwa kujawsko-pomorskiego wyłoniono 83 gminy o takim statusie. Na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników¹⁹, wytypowano trzy kategorie gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą:

- ✓ gminy niskiego poziomu rozwoju społecznego,
- ✓ gminy niskiego poziomu przedsiębiorczości,
- ✓ gminy niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości.

Poza powyższym, wyróżniono gminy wymagające podjęcia dodatkowych działań z uwagi na ponadprzeciętne natężenie starzenia się społeczeństwa. **Gmina Lubanie została zakwalifikowana do gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości.**

¹⁹ Zob. Polityka Terytorialna Województwa Kujawsko-Pomorskiego, s.13; <https://funduszeue.kujawsko-pomorskie.pl/wp-content/uploads/2024/05/Polityka-Terytorialna-Wojewodztwa-Kujawsko-Pomorskiego.pdf>, dostęp 20.02.2025

Grafika 2 OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą

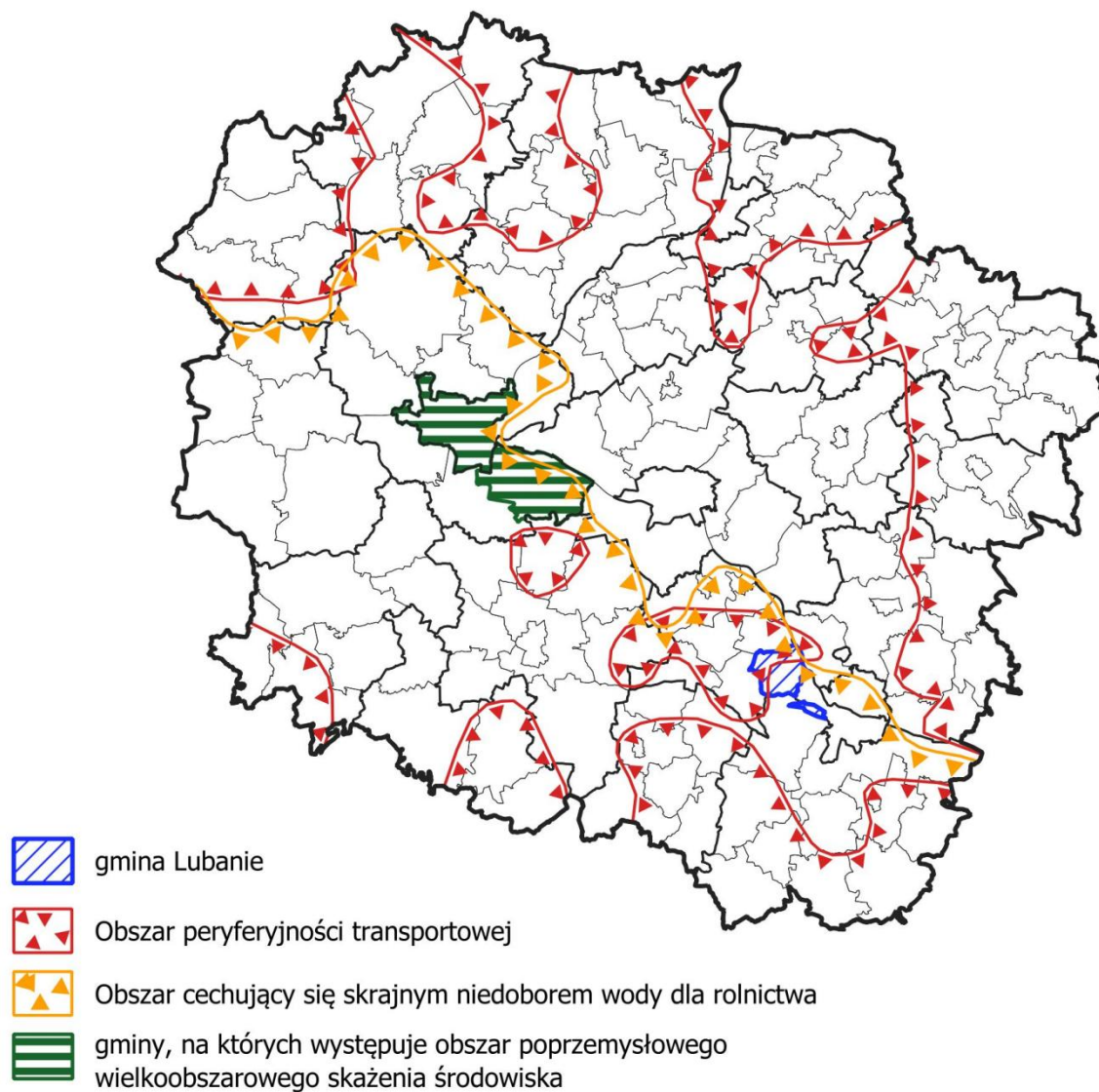
Źródło: Opracowanie własne

Kolejny wyróżniony obszar, do którego przynależy Gmina Lubanie to OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa. Zgodnie z informacjami zawartymi w *Planie przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)*, cały obszar Gminy Lubanie zakwalifikowany jest jako teren silnego zagrożenia suszą (wartość skumulowana: łączne zagrożenie suszą). W województwie kujawsko-pomorskim najbardziej narażona na niedobory wody jest południowo-wschodnia część regionu. Dotyczy to przede wszystkim terenów Ziemi Chełmińskiej, Ziemi Włocławskiej oraz części Ziemi Kujawskiej. **Z uwagi na rolniczy charakter Gminy Lubanie, priorytetem powinno być wdrażanie działań mających na celu przeciwdziałanie niedoborom wody w rolnictwie.**

Ostatnim OSI, do którego należy Gmina Lubanie, jest OSI obszarów peryferyjności transportowej. Obejmują one tereny o utrudnionym dostępie do infrastruktury transportowej, takiej jak drogi szybkiego ruchu czy linie kolejowe o dużym znaczeniu. Problem ten dotyczy w dużej mierze gmin

zlokalizowanych we wschodnich częściach województwa, gdzie dostęp do centralnych węzłów transportowych, takich jak Bydgoszcz, Toruń czy Włocławek, jest utrudniony. W przypadku Gminy Lubanie mowa zaś o północno-zachodnich obszarach Gminy, będących najbardziej oddalonymi od Włocławka.

Grafika 3 OSI województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne

Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego realizowana jest poprzez ujęcie pięciu poziomów hierarchicznej sieci osadniczej. Gmina Lubanie, przynależąc do MOF Włocławek, znajduje się na III poziomie związanym z budowaniem relacji wewnętrznych i podnoszeniem potencjału rozwojowego miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych. Najważniejsze rodzaje interwencji dedykowane poziomowi III²⁰ to:

²⁰ Ten sam ramowy zestaw interwencji przypisany jest również to poziomowi II.

- rozwój potencjału gospodarczego - tworzenie nowych miejsc pracy, wspieranie działalności badawczo-rozwojowych na rzecz przemysłu, reindustrializacja, logistyka, rozwój istniejących terenów inwestycyjnych lub wyznaczanie nowych, zwiększanie potencjału turystycznego, rozwijanie rynków pracy o znaczeniu regionalnym,
- rozwój instytucji rozwoju społecznego (z zakresu edukacji, ochrony zdrowia, kultury, sportu, pomocy społecznej) mających znaczenie ponadlokalne oraz znaczenie regionalne, a nieuwzględnionych w ramach poziomu (I) oraz nienależących do zadań poziomu (IV),
- projekty integrujące transportowo, infrastrukturalnie i funkcjonalnie gminy MOF z ośrodkami rdzeniowymi, w tym rozwój aglomeracyjnego transportu publicznego (w relacjach miasto – obszary podmiejskie),
- rozwój miejskiego transportu publicznego w ośrodkach rdzeniowych,
- porządkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej (estetyzacja zagospodarowania, deglomeracja przemysłu z centrów miast i ze stref intensywnej zabudowy podmiejskiej).

Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi (poziom lokalny, regionalny i krajowy)

Poza wcześniej omówionymi dokumentami, *Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034* wykazuje spójność z takimi dokumentami jak:

- *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* przyjęta Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.;
- *Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej* przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.;
- *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku* przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.;
- *Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030* przyjęta Uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (zaktualizowana Uchwałą nr 193 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030", M.P. 2023 poz. 1214).;
- *Polityka energetyczna Polski do 2040 r.* zatwierdzona przez Radę Ministrów w dniu 2 lutego 2021 r.;
- *Krajowy Plan na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030* przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.;
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*;
- *Krajowy Program Renaturyzacji Wód Powierzchniowych*;

- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły;
- Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy na Obszarze Dorzeczy;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubanie przyjęte Uchwałą Rady Gminy z dnia 22 grudnia 2022 r.

1.4 Krótka charakterystyka Gminy Lubanie

Gmina Lubanie została utworzona 1 października 1982 r. Położona jest na terenie województwa kujawsko-pomorskiego i stanowi część powiatu włocławskiego. Od północy i zachodu graniczy z gminami powiatu aleksandrowskiego, od południa z miastem Włocławek i gminą Brześć Kujawski, natomiast wschodnią naturalną granicę tworzy rzeka Wisła.

Grafika 4 Położenie Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem administracyjnym Gmina Lubanie podzielona jest na 18 obrębów ewidencyjnych (przedstawionych na poniższej mapie), 19 sołectw²¹ i 24 miejscowości. Łączna powierzchnia Gminy wynosi 6940 ha, z czego 1497 ha zajmują lasy i grunty leśne. Gmina położona jest w ciągu korytarza transportowego o zasięgu transeuropejskim północ – południe - obecnie z drogą krajową Nr 91 Gdańsk – Cieszyń, z linią kolejową Piła – Toruń – Kutno²² oraz autostradą A-1.

Grafika 5 Obręby ewidencyjne Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

²¹ Sołectwa wchodzące w skład Gminy Lubanie: Barcikowo, Bodzia, Gąbinek, Janowice, Kałęczyn, Kałęczyn, Kucierz, Lubanie, Mikanowo A, Mikanowo B, Probostwo Dolne, Probostwo Górne, Przywieczerzyn, Sarnówka, Siutków, Tadzín, Ustronie, Włoszyca Lubańska, Zosin.

²² Zelektryfikowana dwutorowa linia kolejowa relacji Piła - Kutno -Warszawa o znaczeniu państwowym.

1.5 Kluczowe wnioski z diagnozy strategicznej

Aspekty społeczno-demograficzne

- Gminę zamieszkuje 4 311 osób (2023, GUS, BDL).²³ W ciągu pięciu lat (2018-2023) liczba mieszkańców zmalała o ok. 6,2%. W perspektywie roku 2030 prognozuje się spadek liczby ludności w Gminie o kolejne 13,8% względem 2023 r. Gęstość zaludnienia wynosi 62 osoby w przeliczeniu na 1 km², co świadczy o niewielkiej liczbie mieszkańców względem powierzchni Gminy.
- Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób 65+ w populacji ogółem) w Gminie Lubanie wynosi 18,9 i jest niższy niż w przypadku powiatu (19,3) oraz całego województwa (20,2). Gmina Lubanie odnotowuje wyższy wskaźnik urodzeń (8,8 na 1000 ludności w 2023) niż ma to miejsce w przypadku powiatu (6,6 na 1000 ludności, 2023) i województwa (6,8 na 1000 ludności, 2023).
- W 2023 roku, po raz pierwszy od wielu lat, Gmina Lubanie odnotowała dodatnie saldo migracji (1,4 na 1000 ludności). Dynamicznie wzrósł współczynnik imigracji (12,1 w 2023r.) przy jednoczesnym spadku współczynnika emigracji (9,5 w 2023r.). Świadczy to o rosnącym zainteresowaniu osiedlaniem się w Gminie (wyraźna tendencja od roku 2022). Ponad 1/3 ankietowanych mieszkańców to ludność napływowa (35,2%).
- Rokrocznie zmniejsza się odsetek dzieci 3-6 lat objętych opieką żłobkową i wychowaniem przedszkolnym w ramach struktur gminnych. Drastycznie maleje też wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkolnictwa podstawowego - w 2023 roku wyniósł on 72,8% (dla porównania w powiecie: 83,7%, a w całym województwie 89,8%). Dane te, powiązane z niemalejącym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wyższym od powiatowego i wojewódzkiego wskaźnikiem urodzeń, świadczyć mogą o wyborze innych niż gminne placówek opiekuńczych i edukacyjnych - np. w miastach, do których rodzice dojeżdżają na co dzień do pracy.
- Zdaniem ankietowanych jakość nauczania w szkolnego pozostawia wiele do życzenia - 26,6% badanych oceniło ją „bardzo źle lub źle”, 23% nie ma zdania na ten temat. Nieprzychylnie oceny zebrała również obecna oferta zajęć pozalekcyjnych (28,8% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 25% badanych nie ma zdania).
- Działalnością kulturalną zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Lubaniu oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Lubaniu. W lubańskim GOK-u odbywają się zarówno imprezy o charakterze stałym,

²³ Brak danych GUS za rok 2024. Według danych Urzędu Stanu Cywilnego Gminy Lubanie, wg stanu na koniec 2024 r. liczba mieszkańców wyniosła 4 422 osoby.

jak i uroczystości okolicznościowe. Po załamaniu związanym z wybuchem pandemii COVID-19, nastąpił wzrost liczby organizowanych wydarzeń. Rokiem szczytowym był rok 2022, w którym zrealizowano 18 wydarzeń kulturalno-integracyjnych (GUS, BDL). Rok później odnotowano już tylko 9 tego typu ogólnodostępnych inicjatyw. Jak się jednak okazuje, pomimo spadku podaży, niemal trzykrotnie wzrosło zainteresowanie uczestnictwem w kulturze. W 2023 roku w organizowanych przez GOK wydarzeniach uczestniczyło, wg danych GUS, 6 000 osób.

- W kontekście działalności na rzecz społeczności lokalnej należy wyróżnić wieloletnią współpracę Gminnego Ośrodka Kultury z Lokalną Grupą Działania Dorzecza Zgłowiączki.²⁴
- Od 2016 roku na terenie Gminy Lubanie funkcjonuje oddział Kujawsko – Dobrzyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku²⁵.
- W Lubaniu na terenie przyszkolnym, znajduje się kompleks sportowo-rekreacyjny z zapleczem socjalnym. Tworzą go: sala sportowa z pełnowymiarową płytą do piłki koszykowej i ręcznej, boisko do piłki nożnej (bez bieżni) z krytą trybuną oraz zespół boisk ze sztuczną nawierzchnią (typu „Orlik”) oddany do użytku jesienią 2012r. Poza godzinami lekcyjnymi z obiektów mogą korzystać wszyscy mieszkańcy. W szczególności pod egidą Lubańskiego Towarzystwa Piłkarskiego znajduje się boisko do piłki nożnej.
- Na terenie Gminy funkcjonują również świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach Kocia Górka, Gąbinek, Bodzia, Kałęczyn, Ustronie i Janowice. W 2024 roku oddano do użytku nowo powstałą Świetlicę wiejską w Mikanowie B. W planach jest budowa kolejnej świetlicy – w miejscowości Probstwo Dolne (przy Parku Rozrywki).
- Z danych monitoringowych GUS wynika jednoznacznie, że z roku na rok obserwuje się spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. W 2019 roku objętych pomocą w Gminie Lubanie było 565 osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności, podczas gdy w 2023 było to 377 os/ 10 tys. ludności. Łącznie w 2023 r. udzielono pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania 99 rodzinom, liczba osób w tych rodzinach wynosiła 170 osób, kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych wyniosła 547 956 zł.²⁶

²⁴ Współpraca została zainicjowana w wyniku opracowania Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2014-2020. Witryna: <https://www.kujawiaki.pl/>, dostęp 25.02.2025

²⁵ Za: <https://ksw.wloclawek.pl/dzialania/kujawsko-dobrzyński-uniwersytet-trzeciego-wieku/oddział-lubanie/> dostęp 25.02.2025

²⁶ Za: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu za rok 2023 oraz wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2024.

- Priorytetowym przedsięwzięciem dla Gminy Lubanie z zakresu polityki społecznej jest przekształcenie dotychczasowego GOPS w Centrum Usług Społecznych²⁷, na mocy uchwały nr V/37/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 roku. Celem głównym jest ułatwienie klientom korzystania z różnych form pomocy w sposób spójny i zsynchronizowany. Za pośrednictwem CUS, Gmina Lubanie zyska możliwość realizowania już świadczonych usług społecznych oraz wprowadzania nowych (jako zadań własnych fakultatywnych), wynikających z programów usług społecznych, przyjmowanych w formie uchwał przez Radę Gminy²⁸.
- Z badania ilościowego oraz jakościowego mieszkańców wynika, że słaby dostęp i niska jakość usług zdrowotnych są największą bolączką Gminy. Dostępność do lekarzy POZ oceniło negatywnie 65,5% ankietowanych, w przypadku lekarzy specjalistów było to 69,8% odpowiedzi negatywnych. Źle oceniana jest również dostępność do usług psychologicznych i terapeutycznych - 50,4% odpowiedzi negatywnych.
- Od 1 maja 2025 roku zmienić się ma podmiot świadczący usługi medyczne na terenie Gminy. Z informacji pozyskanych od przedstawicieli Urzędu Gminy wynika, że planowany jest remont pomieszczeń oraz zwiększenie zakresu świadczonych usług (względem stanu dotychczasowego).

Aspekty gospodarcze

- Liczba osób bezrobotnych w Gminie Lubanie rokrocznie maleje - w 2019 roku w Gminie zarejestrowanych było 172 osoby bezrobotne (GUS, stan na koniec grudnia), w 2023 roku - 165 osób (stan na koniec grudnia, GUS). Wśród bezrobotnych przeważają osoby długotrwale bezrobotne, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym lub zasadniczym zawodowym, w grupie wiekowej 35-44 lata.
- W 2023 roku w Gminie Lubanie na 1000 mieszkańców było 420 osób pracujących. Dla porównania, w powiecie włocławskim pracujących było 379 osoby/ 1000 ludności, a w województwie kujawsko-pomorskim - 378 osoby/ 1000 ludności. Dalsza analiza prowadzi do dostrzeżenia różnic płciowych w zakresie aktywności zawodowej. Z danych GUS wynika, że w 2023 roku w Gminie Lubanie pracujących było 763 kobiet oraz 1048 mężczyzn. Niemal 40% ankietowanych dojeżdża do pracy do Włocławka. Deklaracje te potwierdzają dane statystyczne, wedle których zdecydowana większość mieszkańców pracuje poza Gminą, najczęściej we Włocławku (w 2021 roku do Włocławka dojeżdżało do pracy 770 osób z Gminy Lubanie).

²⁷ Warunkiem przekształcenia GOPS było odbycie szkoleń przez pracowników. W związku z powyższym w 2023r. trzy osoby przystąpiły do uczestnictwa w projekcie „Kooperacja-Efektywna i Skuteczna” realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

²⁸ Za: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/inicjatywy/centrum-uslug-spolecznych>, dostęp: 25.02.2025

- Zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Lubanie stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające do 10 osób (mikro-firmy rodzinne), przy czym statystyka ta obejmuje również jednoosobową działalność gospodarczą.
- Z danych Urzędu Gminy wynika, że podstawowym źródłem utrzymania dla większości ludności Gminy jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują powierzchnię 4864 ha. W Gminie Lubanie funkcjonują 664 gospodarstwa rolne.

Aspekty przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe

- Gmina Lubanie położona jest w odległości około 18 km od Włocławka, 40 km od Torunia oraz 85 km od Bydgoszczy. Gminę przecinają ważne arterie komunikacyjne, z których najistotniejsza to autostrada A1, droga krajowa nr 91 (DK 91) i trakcja kolejowa, będąca częścią ogólnokrajowej sieci kolejowej (linia kolejowa nr 18, Toruń - Włocławek - Kutno). Wszystkie wymienione szlaki komunikacyjne należą do europejskiej sieci transportowej TEN-T (Trans-European Transport Network)²⁹.
- W ostatnich latach samorząd Gminy Lubanie zrealizował szereg inwestycji poprawiających jakość i dostępność dróg gminnych i powiatowych (modernizacja, rozbudowa i przebudowa sieci dróg powiatowych i gminnych, doświetlenie ulic³⁰, budowa i przebudowa chodników). Zrealizowane prace doceniają ankietowani mieszkańcy, zdaniem których dobra jakość sieć dróg jest jedną z mocnych stron Gminy. Szczególnie dobrze oceniono jakość/stan nawierzchni dróg/ulic (80,9% odpowiedzi pozytywnych) oraz przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (82,7% odpowiedzi pozytywnych).
- Równie korzystnie oceniana jest sieć transportu zbiorowego (dostępność transportu publicznego została oceniona pozytywnie przez 53,3% ankietowanych).
- Obecnie w Gminie Lubanie nie ma dedykowanych dróg ani ścieżek rowerowych. Z drugiej strony, wzdłuż całej Gminy biegnie oficjalnie trasa rowerowa pn. Rowerowy szlak turystyczny wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim (trasa biegnie po istniejących drogach - jezdnie bitumiczne - i jest oznakowana)³¹.
- W kontekście mieszkalnictwa, obserwuje się w Gminie początek intensywnego procesu suburbanizacyjnego. Trend ten jest widoczny w większości gmin sąsiadujących z Włocławkiem.

²⁹ <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/transeuropejska-siec-transportowa--ten-t>, dostęp: 25.02.2025

³⁰ Większość oświetlenia w Gminie podlega pod spółkę Energa. Zdaniem przedstawicieli Gminy priorytetem jest dalszy rozwój współpracy ze spółką w celu wdrażania nowoczesnych rozwiązań z zakresu energetyki i oświetlenia w Gminie.

³¹ Długość ok. 6,7 km, z tego 3,6 km po drogach powiatowych, reszta po gminnych.

Prognozuje się, że będzie on przybierać na sile. Największym problemem jest przy tym niekontrolowany sposób rozwoju zabudowy, często na podstawie decyzji administracyjnych. W efekcie, zabudowa mieszkalna Gminy jest rozproszona, co nie tyle wpływa niekorzystnie na estetykę przestrzeni, co przede wszystkim utrudnia zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury drogowej i komunalnej. W dalszej kolejności może mieć negatywny wpływ na tereny chronione z uwagi na wysoką wartość przyrodniczą.

- Na obszarze Gminy Lubanie znajdują się tereny, które można w najbliższej przyszłości przeznaczyć pod zabudowę jednorodzinną - dotyczy takich miejscowości jak: Probstwo Dolne, Lubanie, Mikanowo B, Kucierz i Probstwo Górne.
- Gmina Lubanie przystąpiła do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Kujawy. W najbliższych latach planowana jest budowa budynku wielorodzinnego bądź osiedla domów szeregowych z przeznaczeniem na najem socjalny (w miejscowości Probstwo Dolne, za Gminnym Parkiem Rozrywki)³².
- W 2023 roku udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Gminie Lubanie wyniósł 99,9%. W przypadku sieci kanalizacyjnej było to 41,2%. Rozproszona zabudowa Gminy utrudnia zapewnienie infrastruktury komunalnej. Na brak/ złą jakość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej narzeka 22% ankietowanych. Mieszkańcy, którzy nie mają dostępu do sieci kanalizacyjnej, muszą radzić sobie z alternatywnymi rozwiązaniami dotyczącymi gospodarowania ściekami. W takich przypadkach mieszkańcy mogą korzystać m.in. ze zbiorniki bezodpływowych (szamba) bądź z przydomowych oczyszczalni ścieków.³³
- Udział ludności korzystającej z przyłącza do sieci gazowej na terenie Gminy Lubanie jest minimalny- wynosi 0,8% w 2023 roku (dla porównania w powiecie jest to 12,2%, a w województwie 45,6%). Na terenie Gminy Lubanie nie ma scentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło.

³² Na działce 224/2 lub jej części - aktualnie jest to działka Skarbu Państwa i do spółki musi ją wnieść KZN. Wariant drugi – budowa budynku wielorodzinnego na działce stanowiącej własność gminy Lubanie w miejscowości Gąbinek dz. Ew. 31/2 - informacje pozyskane drogą mailową od Urzędu Gminy Lubanie.

³³ Gmina oferuje mieszkańcom dofinansowanie na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Warunkiem jest ich wykorzystywanie do oczyszczania ścieków bytowych pochodzących z budynku mieszkalnego. Do oczyszczalni nie mogą być odprowadzane ścieki pochodzące z nieruchomości wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Przykładowo, w 2023 roku udzielone zostało dofinansowanie (z budżetu gminy) na budowę 10 nowych przydomowych oczyszczalni ścieków. Za: „Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2023 rok”.

Należy mieć na uwadze, że budowa przydomowych oczyszczalni ścieków może napotkać trudności związane z ochroną środowiska i obowiązującymi przepisami prawa. Część obszarów Gminy znajduje się na terenach objętych ochroną przyrody, takich jak obszary Natura 2000, co stawia dodatkowe wymagania prawne przy planowaniu i realizowaniu takich inwestycji. Wynika to z konieczności zapewnienia ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami, które mogłyby wpłynąć na lokalne ekosystemy.

- Jedną z ważniejszych inwestycji podjętych w ostatnim czasie w obszarze kształtowania przestrzeni publicznej jest utworzenie terenu sportowo-rekreacyjnego (Park Rozrywki) w miejscowości Probstwo Dolne.³⁴
- Gmina Lubanie nie posiada istotnego potencjału turystycznego. Zdaniem większości respondentów (badanie jakościowe oraz ilościowe) nie istnieją żadne czynniki wyróżniające Gminę Lubanie spośród innych gmin regionu.
- Na terenie Gminy Lubanie znajdują się następujące obszary objęte ochroną:
 - Obszar Chronionego Krajobrazu "Niziny Ciechocińskiej", którego osią hydrologiczną jest rzeka Wisła.
 - Obszary Natura 2000:
 - Włocławska Dolina Wisły (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB040039.H) - obszar obejmuje koryto rzeki Wisły oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem i z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny.
 - Dolina Dolnej Wisły (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB040003.B), który obejmuje dolinę Wisły, w tym tereny w pobliżu gminy Lubanie - jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia). Obszar obejmuje prawie naturalną dolinę Dolnej Wisły bez odcinka ujściowego - na odcinku pomiędzy Włocławkiem a Przegaliną³⁵.
 - Użytki ekologiczne - na terenie Gminy Lubanie wyróżniono osiem użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 17,58 ha.
- Gmina Lubanie niemal w całości położona jest w dorzeczu Wisły. Samorząd aktywnie podejmuje działania na rzecz poprawy gospodarki wodnej - w odniesieniu zarówno do działań związanych z ochroną wód i utrzymaniem prawidłowego poziomu retencji, jak i działań związanych z monitoringiem wód i ochroną przeciwpowodziową. Na terenie Gminy została zainstalowana stacja meteorologiczna, której celem jest monitorowanie warunków atmosferycznych, szczególnie pod kątem opadów deszczu. Inną ważną dla Gminy inwestycją jest powstanie w miejscowości Sarnówka zbiornika wodnego służącego małej retencji.³⁶
- Problemem zgłaszanym zarówno przez samorządowców, jak i mieszkańców jest niezadawalający stan rowów melioracyjnych, które nieoczyszczane stają się wtórnym powodem podtopień gruntów. Utrzymanie rowów melioracyjnych regulowane jest na podstawie przepisów prawa

³⁴ Gminny Park Rozrywki w Probstwie Dolnym w gminie Lubanie został uroczystie otwarty w dniu 24 czerwca 2024 r.

³⁵ Zob. <https://wloclawek.torun.lasy.gov.pl/obszary-natura-2000>, dostęp: 28.02.2025

³⁶ Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2021 rok.

wodnego³⁷, a odpowiedzialność za ich konserwację i utrzymanie jest przypisana do różnych podmiotów w zależności od lokalizacji i przeznaczenia rowów. Podnoszona jest potrzeba/oczekiwanie współpracy Gminy z właścicielami gruntów w zakresie utrzymania odpowiedniej przepustowości rowów.

- Na dostępność wody w regionie wpływa również zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

1.6 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest podstawowym narzędziem umożliwiającym ocenę sytuacji danego podmiotu w kontekście planowania jego dalszego rozwoju. Polega na wskazaniu mocnych stron (strengths), słabych stron (weaknesses) oraz przyszłych szans rozwoju (opportunities) i ewentualnych zagrożeń (threats). Niniejsza analiza SWOT podzielona została ze względu na trzy omawiane w ramach diagnozy wymiary Gminy - społeczny, gospodarczy i przestrzenno-środowiskowy.

Analiza SWOT - wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
• Relatywnie wysoki wskaźnik urodzeń (w porównaniu do sytuacji powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego), • Dostęp do żłobków i przedszkoli, • Dostęp do instytucji pomocy społecznej, • Działalność punktu konsultacyjnego (przy CUS) oferującego bezpłatną dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie, • Realizacja Programu rządowego „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, • Realizacja Programu „Kujawsko-Pomorska Teleopieka”, • Funkcjonowanie oddziału Kujawsko-Dobrzyńskiego Uniwersytetu III wieku, • Wysokie zainteresowanie mieszkańców działaniami prowadzonymi przez Gminny Ośrodek Kultury, • Wysoka aktywność społeczna Kół Gospodyń Wiejskich, • Rozwój i modernizacja infrastruktury świetlic wiejskich, • Skuteczna realizacja celów rewitalizacyjnych	• Zmniejszający się odsetek dzieci objętych opieką żłobkową i przedszkolną na terenie Gminy, • Niski współczynnik skolaryzacji, • Niesatysfakcjonująca jakość nauczania w szkole podstawowej, • Niewystarczająca oferta zajęć dodatkowych adresowanych do dzieci i młodzieży z terenu Gminy, • Słaby dostęp do usług podstawowej opieki zdrowotnej, • Słaby dostęp do usług lekarzy specjalistów.

³⁷ Art 205, Dz.U. 2024 poz. 1087 ze zm.

wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji, w trzech sołectwach: Lubanie, Tadzin i Ustronie.	
Szanse	Zagrożenia
- Dalszy wzrost zainteresowania mieszkańców uczestnictwem w działaniach realizowanych przez GOK, - Nacisk ze strony ludności osiedlającej się na terenie Gminy na osiągnięcie i utrzymanie odpowiednio wysokiego standardu usług społecznych i kulturalnych, - Zwiększenie się różnorodności i dostępności oferty usług społecznych w wyniku przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych, - Poprawa dostępności usług zdrowotnych w wyniku planowanej modernizacji ośrodka zdrowia oraz planowego zawarcia nowych umów.	- Wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, - Trudności w integracji społecznej mieszkańców rdzennych i napływowych, - Trudności w pozyskaniu kadry do placówek edukacyjnych i wychowawczych, tj. wychowawców, nauczycieli oraz specjalistów (psychologowie, pedagodzy specjaliści).

Analiza SWOT - wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
- Duża liczba gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby fizyczne, - Wysoki wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (szczególnie w sektorze transportowym i budowlanym), - Aktywna działalność LGD Dorzecza Zgłowiączki na terenie Gminy Lubanie.	- Dysproporcja między aktywnością zawodową kobiet i mężczyzn (mniej aktywnych zawodowo kobiet), - Niewystarczająca liczba zakładów pracy - znaczna liczba mieszkańców pracuje poza granicami administracyjnymi Gminy Lubanie.
Szanse	Zagrożenia
- Współpraca w ramach ZIT w obszarze rozwoju gospodarczego, - Możliwość rozwoju działalności gospodarczych wzdłuż drogi krajowej 91.	Migracje młodych osób do ośrodków miejskich.

Analiza SWOT - wymiar przestrzenny

Mocne strony	Słabe strony
--------------	--------------

• Korzystne położenie Gminy w pobliżu Włocławka, autostrady A1 i linii kolejowej nr 18, • Relatywnie dobry stan dróg gminnych i powiatowych (będący efektem podejmowanych przez samorząd inwestycji drogowych), • Satysfakcjonujący dostęp do transportu zbiorowego - szczególnie w kierunku Włocławka, • Rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy, • Powstanie terenu sportowo- rekreacyjnego (Park Rozrywki) w miejscowości Probstwo Dolne, • Dostępność dofinansowań dla mieszkańców w obszarze małej retencji wodnej oraz OZE, • Powstanie zbiornika retencyjnego oraz stacji meteorologicznej na terenie Gminy.	• Brak sieci gazowej w Gminie, • Ogólnie zły stan wód powierzchniowych przepływających przez obszar Gminy, • Występowanie sezonowych susz i podtopień gruntów rolnych (problemy z drożnością rowów melioracyjnych), • Dostrzegalne braki w infrastrukturze towarzyszącej rozbudowie/ modernizacji dróg – tj. oświetlenie ulic, progi zwalniające, chodniki, lustra, • Brak zintegrowanego planowania przestrzennego w perspektywie wieloletniej, • Rozproszona zabudowa mieszkaniowa. • Brak ścieżek rowerowych
Szanse	Zagrożenia
• Rozwój osadnictwa w wyniku napływu ludności miejskiej (dodatnie saldo migracji), • Trwające i planowane prace inwestycyjne na terenie Parku Rozrywki w Probstwie Dolnym, • Możliwość wykorzystania terenów przy Wiśle celem rozwoju rekreacji - w tym budowa ścieżek rowerowych, • Przystąpienie do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Kujawy - planowana budowa mieszkalnictwa na wynajem.	• Niekontrolowane rozproszenie zabudowy w wyniku dynamicznych procesów suburbanizacyjnych, • Niska świadomość ekologiczna mieszkańców - brak współpracy w obszarze czystości Gminy, poprawy retencji wodnej czy rozwoju OZE. • Niska świadomość mieszkańców w zakresie planowania przestrzennego

Część strategiczna

2.1 Wizja i misja rozwoju Gminy w perspektywie 2034 roku

W celu określenia głównego kierunku, w jakim będzie zmierzała polityka rozwojowa Gminy Lubanie, sformułowano misję stanowiącą nadrzędny cel przyświecający działaniom samorządu, lokalnej społeczności i innym interesariuszom. Jest to swego rodzaju deklaracja, określająca główne intencje i wartości, którymi kieruje się Gmina w procesie swojego rozwoju.

Realizacja nadrzędnego celu wyrażonego w misji pozwoli na poprawę sytuacji w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, co przełoży się na osiągnięcie efektów sformułowanych w poniższej wizji.

2.2 Cele strategiczne rozwoju Gminy i kierunki działań podejmowane dla ich osiągnięcia

W oparciu o wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy, wypracowana została koncepcja strategiczna, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego. W przyjętej koncepcji rozwoju skupiono uwagę na trzech obligatoryjnych założeniach planowania strategicznego, zapewniających wielowymiarowy rozwój gminy. Wymiary te odwołują się do potrzeb i wyzwań uwzględniających trzy sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenną i klimatyczno-środowiskową.

Na potrzeby opracowania kompleksowej interwencji planistycznej sformułowano sześć celów strategicznych. Każdy z celów przypisany jest do określonej sfery interwencji, zgodnie z tabelą poniżej:

Sfera społeczna	Cel strategiczny 1	→	Dostęp do bogatej oferty usług społecznych i kulturalnych.
	Cel strategiczny 2	→	Wysoka jakość usług edukacyjnych oraz zdrowotnych.
Sfera gospodarcza	Cel strategiczny 3	→	Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców.
Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa	Cel strategiczny 4	→	Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu.
	Cel strategiczny 5	→	Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.
	Cel strategiczny 6	→	Zrównoważone zarządzanie rozwojem przestrzennym Gminy.

Sfera społeczna	Cel strategiczny 1	→	Dostęp do bogatej oferty usług społecznych i kulturalnych.
-----------------	--------------------	---	--

Usługi społeczne mają kluczowe znaczenie w przeciwdziałaniu nierównościom społecznym i ekonomicznym oraz w zapewnieniu wszystkim mieszkańcom równych możliwości dostępu do wsparcia i rozwoju, niezależnie od ich sytuacji materialnej, zdrowotnej czy społecznej.

Priorytetem jest tu poprawa jakości życia mieszkańców, skuteczne pobudzenie do dalszego samodzielnego rozwoju społecznego i budowania aktywności obywatelskiej.

Zakłada się wsparcie ukierunkowane do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym

szczególnie do:

- osób w wieku podeszłym, schorowanych lub/i z niepełnosprawnościami - z uwagi na postępujące starzenie się społeczeństwa oraz emigrację młodych członków rodzin poza Gminę Lubanie (osoby starsze zostają same);
- dzieci i młodzieży - podstawowym celem jest wyrównanie szans rozwojowych (w pierwszej kolejności wsparte będą dzieci pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych).

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), jak również odpowiada na problemy OSI gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego. Wykazuje ponadto komplementarność z celami OSI Włocławka zawartymi w *Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji³⁸:

1.1 Przekształcenie dotychczasowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych³⁹

- Powstanie Dziennego Domu Pomocy,
- Wprowadzenie usługi door to door,
- Wprowadzenie usług sąsiedzkich,
- Uruchomienie Usług Interwencji Kryzysowej,
- Zwiększenie zespołu kadrowego w ramach Centrum Usług Społecznych,
- Podniesienie kompetencji kadry Centrum Usług Społecznych (dotychczasowy GOPS),
- Zainicjowanie i utrzymanie współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi w obszarze świadczenia usług społecznych dedykowanych mieszkańcom Gminy Lubanie.

1.2 Rozwój usług kulturalnych na terenie Gminy Lubanie.

- Adaptacja dawnego budynku przedszkola na cele biblioteki publicznej,
- Utworzenie zintegrowanego kalendarza wydarzeń gminnych (dostępnego online),
- Wprowadzenie i utrzymanie stałej wysokiej jakości oferty zajęć adresowanych do dzieci i młodzieży z terenu Gminy Lubanie (GOK, świetlice wiejskie),
- Remont/ modernizacja budynku Gminnego Ośrodka Kultury,
- Modernizacja dotychczasowych świetlic wiejskich wraz z zapewnieniem dostępności architektonicznej,
- Wsparcie działalności Kół Gospodyń Wiejskich,
- Utworzenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Probstwo Dolne.

³⁸ Propozycje interwencji w ramach planowanych kierunków działań (w obrębie wszystkich celów) w dużej części nawiązują do zadeklarowanych przez Gminę projektów inwestycyjnych w perspektywie czasowej 2025-2027 (zob. m.in Załącznik nr 3 do Uchwały nr V/30/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 r - Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne realizowane w latach 2024 – 2027 po zmianach)

³⁹

Sfera społeczna	Cel strategiczny 2 → Wysoka jakość usług edukacyjnych oraz zdrowotnych.
Zarówno usługi edukacyjne (jakość nauczania w szkołach oraz oferta zajęć ogólnorozwojowych dla dzieci i młodzieży), jak i usługi zdrowotne (dostęp oraz jakość usług) zostały ocenione przez mieszkańców jako niesatysfakcjonujące. Wymiernym efektem ww. opinii jest m.in fakt, że część rodzin decyduje się dowozić swoje dzieci do szkół podstawowych poza terenem Gminy. Tym samym celem strategicznym dla Gminy Lubanie w perspektywie 2034 roku powinna być poprawa wskazanych obszarów. Zakłada się przy tym dodatkową wartość dodaną dla Gminy - wzrost dostępności i jakości świadczonych usług, co może mieć korzystny wpływ na atrakcyjność osiedleńczą Gminy Lubanie. Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), jak również odpowiada na problemy OSI gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości. Ponadto wykazuje komplementarność z celami OSI Włocławka zawartymi w Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI). Kierunki działania wraz z propozycją interwencji: 2.1 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług edukacyjnych. → Podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej szkoły podstawowej w Gminie Lubanie poprzez uczestnictwo w szkoleniach zewnętrznych, → Organizacja imprez mających na celu popularyzację nauk ścisłych wśród uczniów szkół podstawowych⁴⁰, → Organizacja zajęć dodatkowych z zakresu kompetencji kluczowych dla uczniów klas 4-8 szkół podstawowych⁴¹, → Aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży w formie zajęć popołudniowych realizowanych w świetlicach wiejskich na terenie Gminy Lubanie.⁴² 2.2 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług zdrowotnych. → Remont ośrodka zdrowia na terenie Gminy Lubanie, → Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w ramach Centrum Usług Społecznych,	

⁴⁰ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 111 *Promocja nauk ścisłych wśród dzieci i młodzieży*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

⁴¹ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 112 *Klucz do uczenia III*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

⁴² Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 201 *Aktywizacja dzieci i młodzieży*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

- Wprowadzenie darmowych usług rehabilitacyjnych dla osób chorych/ z niepełnosprawnościami w ramach Centrum Usług Społecznych,
- Zwiększenie dostępu do usług teleopieki w ramach Centrum Usług Społecznych⁴³,
- Realizacja zajęć rekreacyjno-sportowych dla młodzieży szkolnej, dorosłych pracujących oraz seniorów we współpracy z klubami i stowarzyszeniami sportowymi⁴⁴.

Sfera gospodarcza	Cel strategiczny 3 →	Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców.
Z uwagi na dotychczasowe uwarunkowania przyjmuje się, że rolnictwo powinno pozostać kluczowym zasobem Gminy Lubanie. Zrównoważone rolnictwo to podejście, które uwzględnia ochronę środowiska, społeczny dobrobyt i opłacalność ekonomiczną. Ważna jest tu promocja rozwiązań z zakresu agroekologii, m.in. stosowanie naturalnych nawozów, rotacja upraw, ograniczenie stosowania pestycydów, zrównoważone inwestycje w zarządzanie wodą, ochrona gleby, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Działania te nie tylko minimalizują negatywny wpływ rolnictwa na środowisko, co sprzyja bioróżnorodności i pozwalają na indywidualne oszczędności finansowe. Istotne jest również wsparcie rolników w tworzeniu grup producenckich i kooperatyw, pozwalających na wspólną realizację inwestycji, zwiększenie siły negocjacyjnej i obniżenie kosztów produkcji. Na styku rolnictwa i przedsiębiorczości produkcyjno-handlowej znajduje się obszar przetwórstwa rolnego. Istotne jest zachęcenie rolników do dalszego przetwarzania swoich produktów (np. mleka, mięsa, owoców) i ich sprzedaży (detalicznej lub hurtowej), co przełoży się na podniesienie konkurencyjności lokalnego rynku. Rozwój zrównoważonego rolnictwa i przedsiębiorczości mieszkańców to strategiczny cel, który może przyczynić się do poprawy jakości życia w Gminie, zwiększenia dochodów mieszkańców, poprawy stanu środowiska i budowania lokalnej gospodarki. Dzięki odpowiednim działaniom edukacyjnym, wsparciu finansowemu i rozwojowi infrastruktury, Gmina może stać się przykładem zrównoważonego rozwoju, łączącego tradycyjne metody rolnicze z nowoczesnymi rozwiązaniami biznesowymi. Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI gmin niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości, jak również na uwarunkowania związane z przynależnością do OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa. Ponadto wykazuje komplementarność z celami OSI Włocławka zawartymi w <i>Strategii rozwoju OSI</i>		

⁴³ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 212 *Kujawsko-Pomorska Teleopieka*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

⁴⁴ Proponowana interwencja wpisuje w zadanie kluczowe 204 *Ćwiczenie ma znaczenie – aktywność fizyczna receptą na choroby cywilizacyjne*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

3.1 Wsparcie rozwoju równoważonego rolnictwa.

- Kontynuacja/ uruchomienie programów dotacyjnych z zakresu małej retencji, OZE, systemu nawodnienia upraw⁴⁵;
- Organizacja szkoleń i warsztatów z zakresu zrównoważonego rolnictwa, zarządzania firmą, marketingu, ochrony środowiska i nowych technologii w produkcji.

3.2. Wsparcie rozwoju lokalnej mikro-przedsiębiorczości i firm rodzinnych.

- Wsparcie finansowe i doradcze poprzez oferowanie dotacji, pożyczek, ulg podatkowych oraz doradztwa prawno-ekspertskiego dla rolników i przedsiębiorców,
- Promocja działań realizowanych przez Lokalną Grupę Działania Dorzecza Zgłowiączki (w tym programów dotacyjnych i usług doradczo-szkoleniowych).

Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa

Cel strategiczny 4

Współpraca z MOF Włocławka w obszarze zintegrowanego i bezpiecznego transportu.

W województwie kujawsko-pomorskim za jedno z priorytetowych zadań w zakresie komunikacji uznaje się kontynuowanie prac nad dośrodkowym systemem transportu publicznego. Charakter województwa sprzyja realizacji transportu publicznego do ośrodków stołecznych, dzięki czemu możliwa jest powszechna i równa dostępność dla mieszkańców całego województwa wysokiej jakości usług publicznych o znaczeniu regionalnym, świadczonych w tych miastach.

Podstawą rozwoju OSI Włocławka jest zapewnienie sprawnej, szybkiej, bezpiecznej i ekonomicznie dostępnej komunikacji pomiędzy wszystkimi gminami oraz na zewnątrz obszaru.

Celem dla Gminy Lubanie jest ścisła współpraca z MOF Włocławka w obszarze połączenia różnych środków transportu w obrębie obszaru funkcjonalnego, zapewniając sprawną mobilność mieszkańcom oraz użytkownikom danej przestrzeni. Zintegrowana sieć transportu to kluczowy element zrównoważonego rozwoju regionu, mający wpływ na jakość życia mieszkańców, w tym: zmniejszenie zatorów komunikacyjnych, zmniejszenie emisji spalin, zapewnienie pewnego i szybkiego dostępu do Włocławka jako miasta rdzennego WŁOF oraz pozostałych gmin obszaru.

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI gmin obszaru

⁴⁵ Interwencje wpisują się w zadania kluczowe 406 *Realizacja projektu pilotażowego z zakresu retencji dla potrzeb rolniczych i środowiskowych* oraz 411 *Zapewnienie stabilizacji energetycznej regionu poprzez rozwój energetyki odnawialnej*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

peryferyjności transportowej, jak również na uwarunkowania związane z przynależnością do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą. Projektowana interwencja jest komplementarna z celami OSI Włocławka zawartymi w Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

4.1 Poprawa bezpieczeństwa w obszarze infrastruktury drogowej.

- Budowa/ przebudowa chodników dla pieszych,
- Montaż lamp ulicznych,
- Montaż luster drogowych w miejscach o ograniczonej widoczności, takich jak zakręty, wzniesienia czy skrzyżowania,
- Budowa progów zwalniających, szczególnie w pobliżu obiektów użyteczności publicznej.
- Wprowadzanie projektów organizacji ruchu

4.2 Usprawnienie transportu publicznego⁴⁶;

- Nawiązanie porozumień (podpisanie umów) z operatorami celem utworzenia nowych połączeń wewnątrz MOF Włocławka (w tym połączeń międzygminnych),
- Poprawa infrastruktury przystanków autobusowych - aktualizacja rozkładów jazdy, remont/ wstawienie elementów małej infrastruktury (kosze, ławki, zadaszenia).

Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa

Cel strategiczny 5

Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.

Zielone przestrzenie publiczne nie tylko poprawiają estetykę otoczenia, ale także mają szerokie korzyści społeczne, zdrowotne i środowiskowe. Parki, skwery, plaże czy tereny rekreacyjne to miejsca ogólnodostępnego wypoczynku i spotkań mieszkańców. To przestrzenie, które sprzyjają zdrowemu stylowi życia, oferując miejsca na spacer, jogging czy aktywną nieskrępowaną zabawę na świeżym powietrzu. Zielone tereny publiczne sprzyjają integracji społecznej, pozwalając na organizowanie różnych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych czy spotkań sąsiedzkich. Aby rozwój zielonych przestrzeni był efektywny, ważne jest odpowiednie planowanie urbanistyczne, które uwzględnia potrzeby mieszkańców, dbałość o różnorodność roślinności, a także zapewnienie dostępności do takich terenów w różnych częściach Gminy.

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa, jak również na uwarunkowania związane z

⁴⁶ Kierunek wpisuje się w zadanie kluczowe 503 *Rozwój idei biletu regionalnego „System Bilet Regionalny”*; wykaz projektów kluczowych w: *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.*

przynależnością do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą. Projektowana interwencja jest komplementarna z celami OSI Włocławka zawartymi w Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

5.1 Rozwój terenu sportowo-rekreacyjnego (tzw. Park Rozrywki) na terenie miejscowości Probstwo Dolne.

- Montaż urządzeń sportowych (pumptrak, skatepark),
- Nasadzenia drzew i krzewów na terenie Parku,
- Doposażenie placu zabaw (zapewnienie zróżnicowanych atrakcji adresowanych do dzieci w różnym wieku),
- Utworzenie boiska do piłki plażowej.

5.2 Utworzenie terenów rekreacyjnych wzdłuż Wisły

- Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż Wisły⁴⁷,
- Zagospodarowanie części plaż wzdłuż Wisły na cele rekreacyjne (wyznaczenie miejsc na ogniska, wstawienie koszy na śmieci, tablic informacyjnych, wykonanie dodatkowych nasadzeń, regularna dbałość o czystość terenu).

5.3 Budowa nowych placów zabaw zlokalizowanych w pobliżu świetlic wiejskich.

- Wytyczenie terenu wraz z nasadzeniem roślinności,⁴⁸
- Wstawienie konstrukcji dostosowanych do różnych grup wiekowych dzieci.⁴⁹

Sfera przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa

Cel strategiczny 5

Rozwój zielonych przestrzeni publicznych.

W odniesieniu do perspektyw rozwojowych Gminy Lubanie (prognoza dodatniego salda migracji) zrównoważone zarządzanie przestrzenią wiąże się z przemyślanym kształtowaniem sieci osadniczej w obrębie Gminy⁵⁰, tak by docelowo minimalizować negatywne skutki suburbanizacji tj. problemy z infrastrukturą komunalną, transportową, dostępem do usług, utratą terenów zielonych, rozbiem

⁴⁷ Interwencja wpisuje się w zadanie kluczowe 449 *Rozbudowa systemu dróg rowerowych*; wykaz projektów kluczowych w: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

⁴⁸ Nie należy przy tym zapominać o estetyce przestrzeni wspólnej - np. sugeruje się odejście od budowy wysokich ogrodzeń przywołujących na myśl obwarowania więzienne na rzecz niskiej architektury drewnianej.

⁴⁹ Zgodnie z zasadą - lepiej wybudować jeden duży plac zabaw sprzyjający integracji i zabawie różnych grup wiekowych niż kilka mniejszych miejsc, które traktowane odrębnie pozostają niesatysfakcjonujące.

⁵⁰ Cel strategiczny odwołuje się do zadania kluczowego 10 *Kształtowanie ładu przestrzennego w województwie*; wykaz projektów kluczowych w: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

ekosystemów i spadkiem bioróżnorodności. Obecny priorytetem Gminy w sferze przestrzennej są inwestycje w rozwój i modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Istotnym tematem w obrębie zrównoważonego zarządzania rozwojem przestrzennym jest ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu. Przewiduje się zmniejszenie emisji pochodzącej z tradycyjnych metod ogrzewania budynków, dzięki wykorzystaniu dostępnych środków zewnętrznych i kontynuację programów gminnych. Ważne jest również podejmowanie działań z zakresu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, które narażone są na zanieczyszczenia nie tylko komunalne, ale przede wszystkim rolnicze, związane z nadużywaniem nawozów sztucznych i innych elementów związanych z produkcją rolną.

Z uwagi na silne zagrożenie suszą, konieczne jest ponadto wdrożenie działań mających na celu ochronę i wzmacnianie retencji wodnej gleb poprzez tworzenie zadrzewień śródpolnych, zachowanie oraz odtworzenie śródpolnych oczek wodnych i mokradeł; utrzymywanie lub odtwarzanie zadarnionych skarp oraz pasów ochronnych o charakterze zakrzewień lub zadrzewień śródpolnych⁵¹.

Zakładana interwencja jest spójna z polityką terytorialną województwa kujawsko-pomorskiego dedykowaną MOF Włocławka (poziom III), odpowiada na problemy OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa, jak również na uwarunkowania związane z przynależnością do OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą. Projektowana interwencja jest komplementarna z celami OSI Włocławka zawartymi w *Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* (zob. rozdział dotyczący spójności z dokumentami wyższego szczebla oraz OSI).

Kierunki działania wraz z propozycją interwencji:

6.1 Rozwój infrastruktury i sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych we wszystkich sołectwach Gminy.

- Przebudowa – modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Lubanie,
- Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej z przyłączem wodociągowym,
- Budowa studni głębinowej wraz ze stacją uzdatniania wody,
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz.

6.2 Dostęp do usług mieszkalnych dla osób w trudnej sytuacji życiowej i finansowej.

- Budowa budynku wielorodzinnego w ramach zawiązanej kooperatywy ze Społeczną Inicjatywą Mieszkańców KNZ Kujawy.

6.3 Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ochronę wód, powietrza i odpowiedzialne zarządzanie odpadami.

- Demontaż i utylizacja wyrobów zawierających azbest,
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,

⁵¹ Zalecenia wynikają bezpośrednio z Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

- Modernizacja lokalnych ciepłowni w obiektach użyteczności publicznej,
- Dofinansowanie kosztów wymiany systemów ogrzewania węglowego na nowe ekologiczne źródła ogrzewania,
- Dofinansowanie do zakupu zbiorników do gromadzenia wód opadowych w miejscu ich powstania,
- Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Przeprowadzenie rocznej (wiosną) kampanii edukacyjno-informacyjnej (w przestrzeni publicznej) mającej na celu promocję zachowań ekologicznych - dot. wzmacniania postaw proekologicznych w zakresie utrzymania porządku, edukacji ekologicznej.

6.4 Wsparcie przedsięwzięć wspierających cele zielonej transformacji oraz neutralności klimatycznej

- Uwzględnienie możliwości lokalizacji infrastruktury liniowej w tym m.in. instalacji przesyłowej CO₂, wodoru, biometanu,
- Wzmocnienie dialogu i współpracy z mieszkańcami w procesach rozwoju gminy i budowania świadomości ekologicznej.

2.3 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubanie

Struktura sieci osadniczej i główne elementy infrastruktury społecznej

W hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego, Lubanie zostało wskazane jako ośrodek lokalny, który stanowi miejsce koncentracji działalności skierowanych na obsługę mieszkańców gminy. Gmina Lubanie jest gminą wiejską zlokalizowaną w powiecie włocławskim, w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. Graniczy z Miastem Włocławek oraz gminami: Brześć Kujawski, Bądkowo, Waganiec oraz Bobrowniki.

W skład gminy wchodzi następujące jednostki osadnicze:

- ośrodek lokalny – siedziba gminy, główny ośrodek administracyjno-usługowy
- podstawowe jednostki osadnicze – miejscowości: Barcikowo, Bodzia, Dąbrówka, Gąbinek, Janowice, Kałęczyn, Kaźmierzewo, Kocia Górka, Kolonia Ustrońska, Kucierz, Mikanowo A, Mikanowo B, Mikorzyn, Probstwo Dolne, Probstwo Górne, Przywieczerzyn, Przywieczerzynek, Sarnówka, Siutków, Tadzín, Ustronie, Włoszycza Lubańska, Zapomnianowo, Zosin.

Na terenie gminy w sposób schematyczny wyznaczono trzy typy obszarów: obszar wielofunkcyjny, obszar aktywności gospodarczej oraz obszar otwarty.

Obszary wielofunkcyjne – obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej, w tym zabudowy mieszkaniowej o charakterze podmiejskim i zagrodowym. Obszary szczególnie predysponowane do

rozwoju zabudowy mieszkaniowej wyznaczono w miejscowościach: Lubanie, Mikanowo B, Kucierz, Probstwo Górne, Probstwo Dolne.

Obszary aktywności gospodarczej – obszary zabudowy przemysłowej, usługowej, produkcyjnej, składowej oraz obsługi technicznej zlokalizowane są w południowej i wschodniej części gminy, a także wzdłuż drogi krajowej nr 91. Nie wyklucza się powstania mniejszych obszarów na terenie całej gminy.

Obszary otwarte – strefa błękitno-zielonej infrastruktury pełniąca głównie funkcję przyrodniczą. Na strefę składają się: obszary objęte formami ochrony przyrody, korytarze ekologiczne, kompleksy leśne, doliny rzeczne oraz obszary o funkcji rolniczej.

System powiązań przyrodniczych

Na terenie gminy występują obszary szczególnie cenne przyrodniczo:

- Specjalny Obszar ochrony siedlisk Natura 2000 – Włocławska Dolina Wisły (PLH040039),
- Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 – Dolina Dolnej Wisły (PLB040003),
- Obszar Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej.

Ponadto w granicach gminy występuje 8 użytków ekologicznych zlokalizowanych w południowej części gminy.

Zgodnie z opracowaniem mapy korytarzy ekologicznych Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży z 2012 roku, przez teren Lubania przebiegają dwa korytarze ekologiczne będące częścią Korytarza Północno-Centralnego Polski:

- Dolina dolnej Wisły – korytarz rzeczny (GKPnC-10B),
- Lasy Włocławsko-Gostynińskie – obszar węzłowy (GKPnC-12).

Korytarze te są istotne dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Na terenie objętym Strategią występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Wisła o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 100 lat (1%) oraz o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat (10%).

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Przez teren gminy Lubanie przebiega następująca infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego:

- autostrada A1 relacji Trójmiasto-Gorzyczki (granica z Republiką Czeską),
- projektowana droga ekspresowa S10 (relacji Szczecin – Naruszewo),
- droga krajowa nr 91 relacji Gdańsk – Siewierz

- linia kolejowa nr 18 (relacji Kutno-Piła) stanowiąca fragment szprychy nr 1 Centralnego Portu Komunikacyjnego: Warszawa – CPK – Płock – Włocławek – Toruń – Bydgoszcz – Kołobrzeg/Koszalin,
- Międzynarodowa Droga Wodna E40 łącząca Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym.

Przedstawione powyżej elementy infrastruktury transportowej obsługują następujące kierunki:

- Trójmiasto (ośrodki miejskie i porty), a dalej Skandynawia oraz Azja Południowo-Wschodnia (jedynie w ujęciu towarowym) – obsługiwane m.in. autostradą A1, Międzynarodową Droga Wodną E40,
- Centralny Port Komunikacyjny, Warszawa, Łódź, Metropolia Górnośląska, Ukraina, Węgry, Kraje Bałkańskie – obsługiwane m.in. autostradą A1, drogą ekspresową S10, linią kolejową nr 18 oraz Międzynarodową Droga Wodną E40,
- Szczecin, Europa Zachodnia – obsługiwane ciągami: drogą ekspresową S10 i linią kolejową nr 18,
- Środkowe i Zachodnie Pomorze – obsługiwane m.in. linią kolejową nr 18.

Pozostałą sieć komunikacyjną gminy tworzą drogi:

- droga wojewódzka nr 252 – kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa,
- droga wojewódzka nr 301,
- drogi powiatowe i gminne.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Gmina Lubanie zasilana jest w energię elektryczną z głównego punktu zasilania (GPZ) Włocławek Zachód, jako podstawowego zasilania oraz z GPZ Ciechocinek. Oba punkty zlokalizowane są poza granicami gminy. Przez teren gminy przebiegają cztery linie najwyższych i wysokich napięć:

- 220kV Włocławek – Olsztyn
- 220kV Toruń Elana - Włocławek Azoty
- 220kV Pątnów–Włocławek Azoty
- 110kV Włocławek Azoty – Ciechocinek

Dodatkowo planowana jest linia wysokiego napięcia 110 kV przebiegająca przez miejscowość Kałęczynek.

Gmina Lubanie nie jest zasilana gazem ziemnym przewodowym z krajowego systemu przesyłowego (wyjątkiem jest część wsi Gąbinek), przy czym przez teren Gminy przebiega 5

gazociągów tranzytowych wysokiego ciśnienia oraz kilka krótszych łączących infrastrukturę naziemną. Na terenie gminy, na lewym brzegu Wisły we wsi Gąbinek zlokalizowana jest Tłocznia Gazu Włocławek - jeden z zakładów należących do Systemu Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ SA. Na terenie gminy Lubanie zlokalizowana jest stacja gazowa - instalacja osuszania gazu wraz z zespołem przyłączeniowym do gazociągu DN 1000.

Przez teren gminy Lubanie przebiega rurociąg naftowy. Trasa rurociągu obejmuje rurociąg produktów naftowych „PERN” Płock – Zakłady Azotowe Włocławek – Nowa Wieś Wielka k/Bydgoszczy, rurociąg solanki – Zakłady Azotowe Włocławek – Inowrocław Ø 200. Na terenie gminy planuje się budowę projektowanego rurociągu JURA.

Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa

Gmina Lubanie położona jest w obrębie makroobszaru inwestycyjnego wraz z Włocławkiem i Lipnem. Jest to rejonu skupienia funkcjonujących stref gospodarczych, parków przemysłowych i obszarów inwestycyjnych oferujących rezerwy terenowe. Makroobszary inwestycyjne charakteryzują się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną i potencjalną dostępnością przestrzeni inwestycyjnej o zróżnicowanych walorach.

Według koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych województwa kujawsko-pomorskiego przedstawionej w Strategii Przyspieszenia 2030+ gminę Lubanie zaliczono do gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym.

Kolejnym kluczowym elementem jest występowanie na terenie gminy Lubanie obszaru zasobu gleb najwyższych klas (I-III). Rolnicza przestrzeń produkcyjna w połączeniu z korzystnymi uwarunkowaniami pozarolniczymi stanowi bardzo istotny potencjał i stanowi przewagę konkurencyjną w dziedzinie produkcji żywności.

Obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowane na poziomie krajowym

Gmina Lubanie znajduje się na obszarze zidentyfikowanego na poziomie krajowym OSI Włocławka jako miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze.

Polityka terytorialna oraz obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej identyfikowane na poziomie regionalnym

Zgodnie z założeniami polityki terytorialnej województwa wynikających z poziomów hierarchicznych sieci osadniczej gmina Lubanie przynależy do MOF Włocławka (poziom III) oraz OPPT Włocławka (poziom IV).

Gmina Lubanie wpisuje się w cztery rodzaje OSI na poziomie regionalnym:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka
- OSI obszarów peryferyjności transportowej
- OSI niedoboru wody dla rolnictwa
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (identyfikacja w zakresie niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości).

Projekty kluczowe

W Strategii Przyspieszenia 2030+ wskazano następujące projekty kluczowe niezbędne dla przyspieszenia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego dotyczące gminy Lubanie:

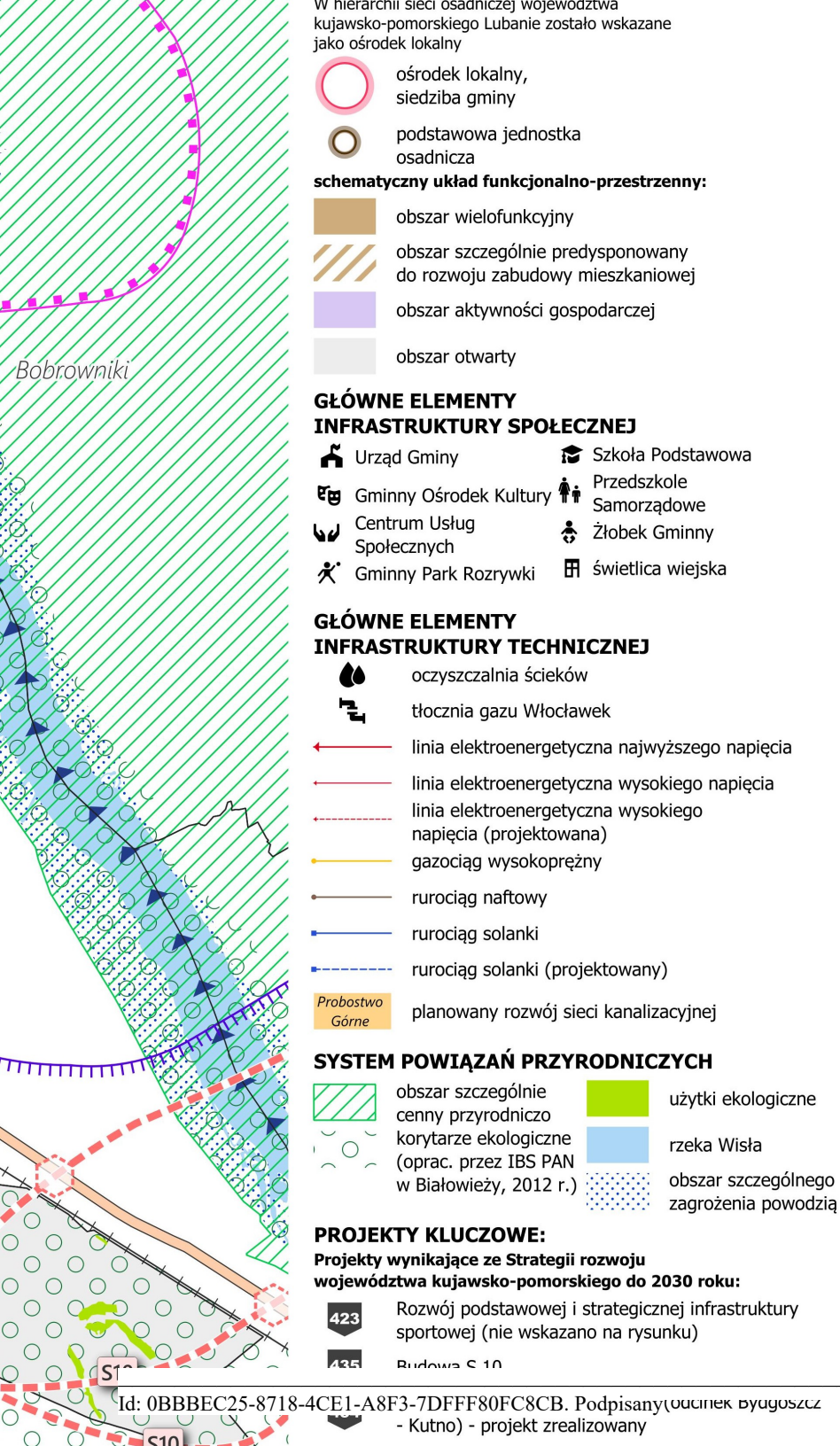
- Cel główny: Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:

Projekt Nr 423 - Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej, gdzie jednym z podzadań jest budowa basenu/krytej pływalni w powiecie (gmina Lubanie jako potencjalne miejsce lokalizacji podzadania);

Projekt Nr 435 – Budowa S10 (droga ekspresowa na terenie gminy Lubanie będzie przebiegać także w śladzie istniejącej autostrady A1)

Projekt Nr 454 – Przebudowa linii kolejowej nr 18 (odcinek Bydgoszcz - Kutno) – projekt zrealizowany

Budowa drogi w klasie S, która przebiegać będzie przez cztery województwa – zachodniopomorskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i mazowieckie, łącząc ze stolicą kraju ośrodki stołeczne województw – Bydgoszcz, Toruń i Szczecin, ze szczególnym uwzględnieniem odcinka Bydgoszcz – Toruń. Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa.

1 ELEMENTY SIECI INFRASTRUKTURY

Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa:

- A1 autostrada A1
- 91 droga krajowa nr 91
- S10 projektowana droga ekspresowa S-10 (warianty)
- linia kolejowa nr 18
- Międzynarodowa Droga Wodna E40

Pozostałe elementy systemu transportowego:

- 252 droga wojewódzka nr 252 (kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa)
- 301 pozostałe drogi wojewódzkie
- drogi powiatowe
- MOP (Miejsce Obsługi Podróżnych)
- węzeł drogowy
- projektowany węzeł drogowy (wariant)
- stacja kolejowa

KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA

- makroobszar inwestycyjny (schemat)
- obszar zasobu gleb najwyższych klas (schemat)

Gminę Lubanie zaliczono do gmin wymagających wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym w Konceptji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych województwa kujawsko-pomorskiego

OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ IDENTYFIKOWANE NA POZIOMIE KRAJOWYM

Gmina Lubanie znajduje się na obszarze zidentyfikowanego na poziomie krajowym OSI Włocławka jako miasta średniego tracącego funkcje społeczno-gospodarcze

POLITYKA TERYTORIALNA ORAZ OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ IDENTYFIKOWANE NA POZIOMIE REGIONALNYM

- obszar peryferyjności transportowej

Gmina Lubanie wpisuje się w cztery rodzaje OSI na poziomie regionalnym:

- Miejski Obszar Funkcjonalny Włocławka
- OSI obszarów peryferyjności transportowej
- OSI niedoboru wody dla rolnictwa
- OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (identyfikacja w zakresie niskiego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego i niskiego poziomu przedsiębiorczości)

Zgodnie z założeniami polityki terytorialnej województwa wynikających z poziomów hierarchicznych sieci osadniczej gmina należy do MOP Włocławka (poziom III)

2.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Poniżej określono kluczowe kierunki zmian i zasady w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Lubanie, w odniesieniu do wypracowanej w ramach Strategii wizji jej rozwoju w perspektywie 2034 r.

I KIERUNKI ZMIAN

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- Dążenie do wytworzenia zwartej, spójnej i harmonijnej struktury przestrzennej gminy i zapobieganie rozpraszaniu zabudowy, w tym poprzez dogęszczanie i uzupełnianie ciągów zabudowy oraz racjonalne zagospodarowywanie dostępnej przestrzeni i obiektów np. poprzez modernizację i nadawanie nowych funkcji zdegradowanym i/lub nieużytkowanym budynkom i lokalom).
- Poprawa standardu i estetyki przestrzeni publicznych, w tym dążenie do zapewnienia funkcjonalności i bezpieczeństwa miejsc spotkań lokalnej społeczności.
- Rozwój i poprawa standardu terenów zabudowanych w celu zapewnienia dogodnych warunków zamieszkania – optymalne wyznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska przyrodniczego oraz z uwzględnieniem zasad służących adaptacji do zmian klimatu.
- Uzbrajanie terenów pod zabudowę w niezbędną infrastrukturę oraz zapewnianie ich dostępności komunikacyjnej.
- Dążenie do zachowania wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej w strukturze zagospodarowania terenu.
- Dążenie do wzmacniania powiązań funkcjonalno-przestrzennych z rdzeniem i pozostałymi gminami MOF Włocławka.
- Dążenie do zapewnienia dogodnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, w tym poprzez efektywne wykorzystanie terenów położonych w okolicach drogi krajowej, dróg wojewódzkich i autostrady oraz w sąsiedztwie Miasta Włocławek do prowadzenia działalności gospodarczej przez lokalnych przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów.
- Dążenie do tworzenia warunków do wykorzystania gruntów ornych najniższych klas bonitacyjnych do rozwoju funkcji nierolniczych, w tym przede wszystkim: bazy turystycznej, mieszkalnictwa, sportu i rekreacji, usług, rzemiosła i produkcji nieuciążliwej.

- Zagospodarowanie poszczególnych terenów funkcjonalnych z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych związanych z położeniem Gminy Lubanie w zasięgu obszarów objętych ochroną. Pod uwagę należy brać m.in. warunki hydrologiczne i hydromorfologiczne zbiorników, strefy ochronne z zakazem zabudowy oraz odpowiednie wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony danego obszaru.
- Ograniczenie zabudowy w strefach ochronnych cmentarzy, na obszarach objętych ochroną przyrody, na terenach zagrożeń geologicznych, na terenach lasów, na terenach występowania gleb wysokich klas bonitacyjnych i gleb organicznych, w strefach ochronnych ujęć wody, na terenach występowania udokumentowanych złóż surowców, na terenach objętych ochroną konserwatorską oraz obszarach w granicy terenu ochronnego ujęcia wody „Zazamcze”.
- Wyłączenie z zabudowy terenów zamkniętych, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, terenów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów objętych zakazem lokalizowania obiektów budowlanych określonych w Uchwale nr XI/257/19 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Niziny Ciechocińskiej (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 6119).

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Systemy komunikacji

- Budowa, rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego oraz dalszy jego rozwój w oparciu o drogi wojewódzkie nr 301, 252, drogę krajową nr 91 oraz autostradę A1, a także linię kolejową nr 18. Dostosowywanie parametrów sieci dróg do odpowiednich dla funkcji drogi klas technicznych oraz uzupełnianie podstawowych ciągów komunikacyjnych poprzez sukcesywną rozbudowę sieci dróg powiatowych i gminnych dla poprawy spójności regionu i zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- Kształtowanie spójnej sieci ścieżek i dróg rowerowych jako systemu uzupełniającego układ drogowy i wspierającego mikromobilność.
- Dążenie do poprawy dostępności komunikacyjnej gminy oraz tworzenie warunków dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się ludzi i towarów przy jednoczesnym minimalizowaniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne.

Infrastruktura techniczna

- Sukcesywna rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej poprzez budowę, wymianę i renowację wyeksploatowanych odcinków sieci i urządzeń, w tym:
 - Przebudowa – modernizacja stacji uzdatniania wody w miejscowości Lubanie,

- Budowa nowych odcinków sieci wodociągowej z przyłączem wodociągowym,
 - Budowa studni głębinowej wraz ze stacją uzdatniania wody,
 - Rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
 - Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz.
- Zakłada się docelowe wyposażenie w niezbędną infrastrukturę techniczną wszystkich terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w tym poprzez podłączenie obiektów do zbiorczej kanalizacji oraz sieci wodociągowej, gdy występują odpowiednie do tego warunki techniczne. Dla terenów zabudowy położonych poza zasięgiem zbiorczych układów kanalizacyjnych, gdzie kanalizacja zbiorcza jest ekonomicznie i technicznie nieuzasadniona zakłada się stosowanie lokalnych urządzeń kanalizacyjnych: kanalizacji bezodpływowej i przydomowych oczyszczalni ścieków (z wyłączeniem ich lokalizacji w obrębie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią).
- Modernizacja i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej wraz z rozwojem terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i terenów aktywności gospodarczej, w tym budowa nowych i modernizacja istniejących linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowych.
- Dalsza rozbudowa sieci telekomunikacyjnych w formie tradycyjnej oraz z wykorzystaniem nowych technologii, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury światłowodowej i docelowo objęcie całej gminy zintegrowanym systemem połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z uwzględnieniem wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.
- Rozwój wszystkich obiektów obsługi technicznej gminy, a w szczególności wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i ciepłowniczej, w tym obiektów kubaturowych, z uwzględnieniem obecnego i prognozowanego zapotrzebowania na usługi komunalne w gminie.
- Zakłada się umożliwienie realizacji inwestycji wspierających cele zielonej transformacji oraz neutralności klimatycznej.

Infrastruktura społeczna

- Rozwój podstawowych usług publicznych ukierunkowany na koncentrację usług podstawowych i centrotwórczych w miejscowości Lubanie.
- Dążenie do zapewnienia dobrej dostępności czasowej i przestrzennej podstawowych usług.
- Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym w obrębie linii brzegowej rzeki Wisły, w tym lokalizacja obiektów i urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego.

- Rozwój infrastruktury społecznej, w tym poprzez modernizację i rozbudowę miejsc spotkań mieszkańców, takich jak m.in. świetlice wiejskie czy budynek Gminnego Ośrodka Kultury.
- Sukcesywne porządkowanie terenów zieleni i zagospodarowywanie terenów publicznych na cele społeczne, integracyjne, sportowo-rekreacyjne.
- Uwzględnianie w procesie zagospodarowywania terenów potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności, w tym osób ze szczególnymi potrzebami oraz dążenie do niwelowania barier architektonicznych i komunikacyjnych ograniczających dostęp do przestrzeni i obiektów tej grupy społecznej.

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

- Należy dążyć do ograniczania negatywnego oddziaływania prowadzonych działalności i istniejącego zainwestowania (mieszkaniowego, usługowego, produkcyjnego, związanego z gospodarką rolną) na środowisko i zdrowie ludzi.
- Należy dążyć do poprawy jakości wód i gleb, w tym poprzez podnoszenie standardu systemu gospodarki wodno-ściekowej.
- Należy dążyć do poprawy jakości powietrza, w tym poprzez termomodernizację obiektów w celu poprawy ich efektywności energetycznej oraz modernizację lub wymianę istniejących źródeł ciepła opalanych paliwem stałym na nowoczesne kotły opalane paliwem gazowym, płynnym lub biomasą.
- Należy dążyć do zachowania właściwej gospodarki wodnej, w tym poprzez wspieranie retencji wodnej i renaturalizacji rzek oraz wdrażanie rozwiązań gwarantujących ochronę zasobów wodnych, a także realizację celów ochrony wód i celów środowiskowych zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne i wytycznymi wynikającymi z Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły.
- Dla urządzeń melioracji wodnych szczegółowych obowiązuje nakaz ich utrzymania przez właścicieli gruntów, w granicach których się znajdują.
- Należy prowadzić czynną ochronę enklaw leśnych, terenów bagiennych i mokradł, istniejących stawów i starorzeczy jako ważnych elementów systemu retencji wodnej, retencji szaty roślinnej, retencji glebowej i gruntowej.
- Należy dążyć do likwidacji wyrobów azbestowych z terenu gminy.
- Należy dążyć do ochrony i renaturalizacji ciągów i połączeń ekologicznych - zachowania istniejących struktur umożliwiających połączenie siedlisk terenami umożliwiającymi bezpieczne przemieszczanie się zwierząt oraz tworzenia nowych połączeń.

- W procesie kształtowania i przekształcania struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy obowiązują zasady zachowania bogactwa i różnorodności krajobrazowej, w tym poprzez zachowanie zwartych kompleksów zieleni, śródlądowych łąk, bagien, nieużytków i innych otwartych powierzchni.
- W odniesieniu do krajobrazu gminy Lubanie obowiązują zasady realizacji zagospodarowania uwzględniające priorytet zachowania i wyeksponowania naturalnych elementów krajobrazu w kompozycjach urbanistycznych i przestrzennych.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- Należy dążyć do ochrony krajobrazu kulturowego gminy, w tym m.in. poprzez respektowanie historycznych układów zabudowy, projektowanie nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnego charakteru zabudowy lub w innych formach harmonizujących z krajobrazem kulturowym.
- Należy dążyć do zachowania historycznej formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektów wpisanych do rejestru i gminnej ewidencji zabytków oraz utrzymania (ewentualnie rewaloryzacji) ich otoczenia zgodnie z historycznym zagospodarowaniem. Wszelkie działania przy zabytkach należy prowadzić zgodnie z przepisami szczególnymi Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a prace przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
- Zagospodarowanie obiektów zabytkowych na nową funkcję należy prowadzić z uwzględnieniem zachowania ich walorów zabytkowych.
- Dla stref ochrony konserwatorskiej obowiązuje nakaz zachowania historycznego rozplanowania ulic, linii zabudowy, usytuowania na działce i wysokości budynków.
- W odniesieniu do nowej zabudowy należy stosować zasadę dobrej kontynuacji miejscowej tradycji budowlanej w zakresie skali, bryły, geometrii dachu oraz usytuowania na działce. Nowa zabudowa musi być harmonijnie wkomponowana w krajobraz.
- Należy dążyć do czynnego wspierania działań zmierzających do utrzymania lub przywrócenia jak najlepszego stanu terenom i obiektom o wysokiej wartości kulturowej lub zabytkowej wskazanym przez instytucje powołane do opieki na danym terenie.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130)

Na terenie gminy Lubanie nie wyznacza się terenów pod lokalizację obiektów handlu wielkopowierzchniowego. Ewentualna lokalizacja ww. obiektów możliwa jest na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Inwestycje celu publicznego mogą być lokalizowane w gminie Lubanie na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, podejmowanych zgodnie z procedurą, którą określają aktualne przepisy. W polityce przestrzennej gminy należy uwzględniać m.in. planowane lokalizacje zadań wspierających cele zielonej transformacji oraz neutralności klimatycznej. Należy dążyć do minimalizowania ewentualnych zagrożeń powodowanych przez inwestycję celu publicznego.

W polityce przestrzennej gminy należy uwzględniać planowane lokalizacje:

- Zadań o znaczeniu krajowym:
 - ochrona gruntów rolnych o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze,
 - przebudowa drogi krajowej nr 91 (w trakcie realizacji),
 - modernizacja linii kolejowej nr 18 (w trakcie realizacji),
 - modernizacja dróg wodnych na rzece Wiśle;
- zadań o znaczeniu wojewódzkim:
 - zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi, w tym w dolinie Wisły i dolinie Noteci (w trakcie realizacji),
 - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 301 (w trakcie realizacji),
 - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 252 (w trakcie realizacji).

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

- Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (za wyjątkiem elektrowni wiatrowych) o mocy przekraczającej 500 kW dopuszcza się na terenach przeznaczonych na ten cel w obowiązujących aktach prawa miejscowego.
- W przypadku lokalizacji farm fotowoltaicznych należy wprowadzać strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.
- Zaleca się stosowanie kolektorów słonecznych do pozyskania energii dla potrzeb uzyskania ciepłej wody i do ogrzewania pomieszczeń w gospodarstwach domowych.
- Prace związane z budową farm fotowoltaicznych oraz prace związane z ich naprawami eksploatacyjnymi o większej skali należy wykonywać poza okresem lęgowym.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

- Zakazuje się lokalizowania na terenie gminy zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, zgodnie z przepisami odrębnymi.

- W przypadku lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych należy stosować rozwiązania techniczne minimalizujące uciążliwości wynikające z prowadzonej działalności i jej negatywne skutki na środowisko oraz dążyć do tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych, w tym m.in. poprzez wprowadzanie zieleni niskiej i wysokiej.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

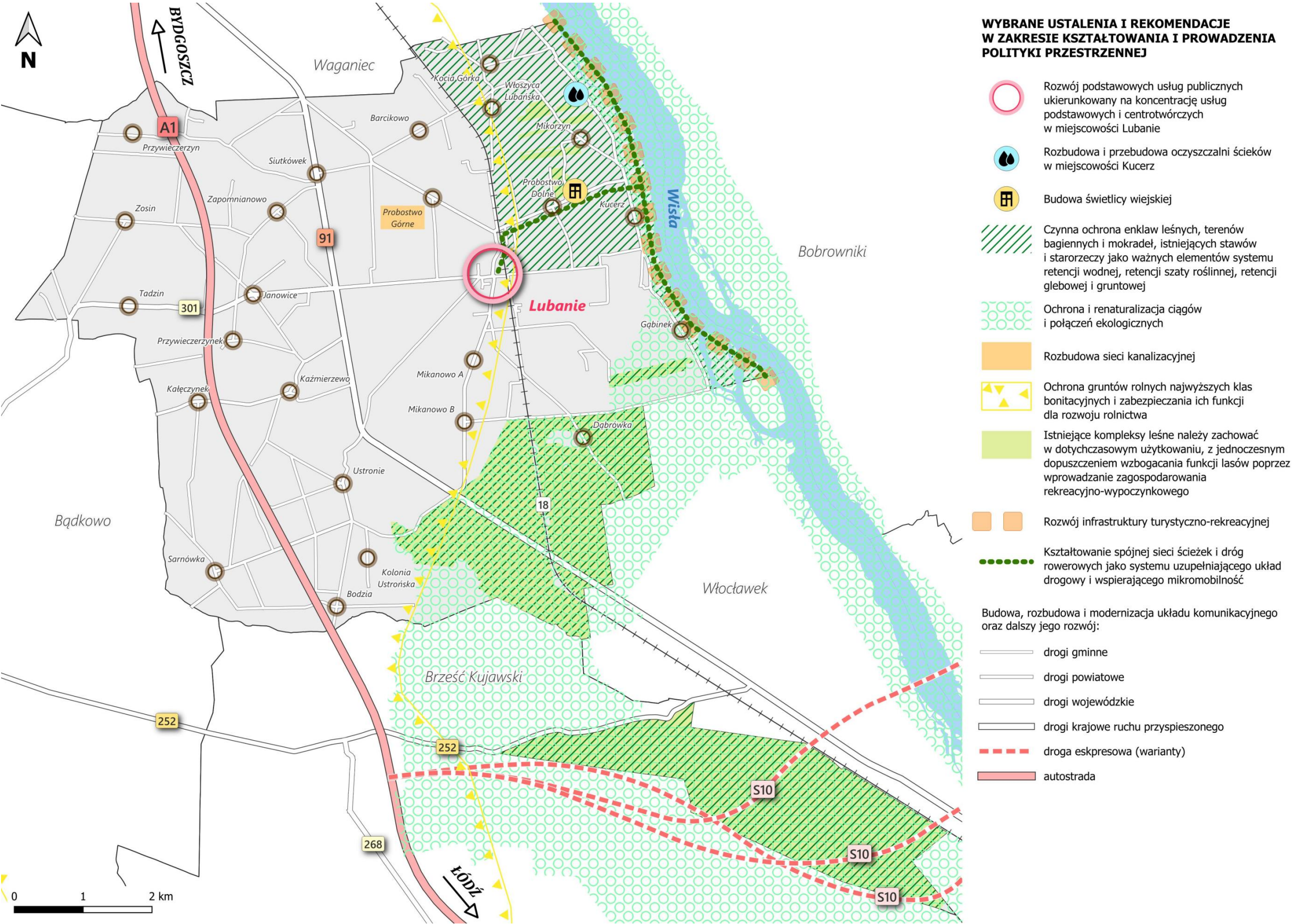
- Należy dążyć do ochrony gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnych i zabezpieczania ich funkcji dla rozwoju rolnictwa.
- Należy dążyć do rozwoju rolnictwa na obszarach o korzystnych warunkach naturalnych, w tym z wykorzystaniem nowych technologii w produkcji roślinnej i zwierzęcej (rolnictwo ekologiczne) oraz rozwoju agroturystyki jako potencjału do aktywizacji gospodarki rolnej na obszarach o atrakcyjnych warunkach przyrodniczo-krajobrazowych. Rolniczą przestrzeń produkcyjną należy wykorzystywać z dostosowaniem kierunków produkcji, jej intensywności, kultury rolnej do walorów i ograniczeń przyrodniczych.
- Należy dążyć do przeciwdziałania niedoborom wody w rolnictwie.
- Rekomenduje się powiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów o najniższej przydatności dla rozwoju rolnictwa zgodnie z przepisami odrębnymi. Przy zalesianiu gruntów rolnych należy dążyć do tworzenia zwartych kompleksów leśnych oraz unikać zalesiania niewielkich działek znajdujących się w dużej odległości od istniejących kompleksów.
- Istniejące kompleksy leśne należy zachować w dotychczasowym użytkowaniu, z jednoczesnym dopuszczeniem wzbogacania funkcji lasów poprzez wprowadzanie zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego tj. leśnych ścieżek przyrodniczych, tras rowerowych, urządzeń turystycznych.
- System zieleni i kompleksów leśnych należy kształtować w oparciu o gatunki rodzime.
- Należy zapobiegać degradacji i zanieczyszczaniu lasów.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

- Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji należy dostosowywać do współczesnych standardów funkcjonalno-przestrzennych oraz pełnienia funkcji współczesnych, zwłaszcza: społecznych, kulturowych, edukacyjnych, gospodarczych i turystycznych

- Należy dążyć do sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, rekultywację których przeprowadza się zgodnie z kierunkami określonymi w odpowiedniej decyzji starosty. Dopuszcza się następujące kierunki rekultywacji: gromadzenie odpadów nieuciążliwych, kierunek rolny, leśny lub wodny.

Grafika 7Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

2.5 Rezultaty planowanych działań

Poniżej przedstawiono katalog wskaźników, które będą podlegały monitoringowi w celu określenia poziomu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034.

Dla każdego ze wskaźników określono oczekiwaną tendencję, a więc sposób, w jaki będzie się zmieniała wartość wskaźnika (wzrost/spadek) w wyniku realizacji założeń Strategii. Dla niektórych wskaźników możliwe było określenie wartości bazowej – są to bowiem dane odnotowywane rokrocznie w statystyce publicznej (BDL GUS / CEIDG). Dzięki temu ich monitoring będzie ciągły i pozwoli na porównanie jego wyników w dłuższej perspektywie (również w latach poprzedzających wdrożenie Strategii). Dla pozostałych wskaźników nie przyjęto wartości bazowych ze względu na fakt, że realizacja zadań, których dotyczą dane wskaźniki, rozpocznie się bowiem dopiero po przyjęciu Strategii (2025) i od tego momentu prowadzony będzie monitoring.

Tabela 3 Wskaźniki monitoringu

Nazwa kierunku działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2025)	Oczekiwany rezultat (2034)	Tendencja	Źródło danych
1.1 Przekształcenie dotychczasowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych	Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Lubanie na podstawie zrealizowanej diagnozy społecznej (ocena potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w obszarze usług społecznych).	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy, CUS
1.2 Rozwój usług kulturalnych na terenie Gminy Lubanie.	Adaptacja dawnego budynku przedszkola na potrzeby biblioteki publicznej (wraz z przeniesieniem zbiorów).	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy, biblioteka
2.1 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług edukacyjnych.	Wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkolnictwa podstawowego	72,8% (2023)	83% ⁵²	wzrostowa	GUS BDL
2.2 Poprawa dostępności i podniesienie jakości usług zdrowotnych	Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego w ramach Centrum Usług Społecznych	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy, CUS
3.1 Wsparcie rozwoju zrównoważonego rolnictwa	Liczba zorganizowanych szkoleń z zakresu zrównoważonego rolnictwa prowadzona we współpracy z podmiotem zewnętrznym.	0	8	wzrostowa	Urząd Gminy
3.2 Wsparcie rozwoju lokalnej mikro-przedsiębiorczości i firm rodzinnych	Liczba zarejestrowanych <u>aktywnych</u> podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w Gminie Lubanie	154 (2023)	200	wzrostowa	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
4.1 Poprawa bezpieczeństwa w obszarze infrastruktury drogowej	Liczba <u>nowo</u> wybudowanych/ przebudowanych chodników dla pieszych [km]	0	5	wzrostowa	Urząd Gminy

⁵² Zakłada się osiągnięcie wartości wskaźnika równego wartości na poziomie całego powiatu w roku 2023.

Nazwa kierunku działania	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa (2025)	Oczekiwany rezultat (2034)	Tendencja	Źródło danych
4.2 Usprawnienie transportu publicznego	Liczba <u>nowych</u> kursów, które są realizowane w ramach istniejących lub nowych linii komunikacyjnych.	0	10	wzrostowa	Urząd Gminy
5.1 Rozwój terenu sportowo-rekreacyjnego (tzw. Park Rozrywki) na terenie miejscowości Probstwo Dolne	Powstanie nowej świetlicy wiejskiej przy Parku Rozrywki.	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy
5.2 Utworzenie terenów rekreacyjnych wzdłuż Wisły	Liczba <u>nowo</u> powstałych dróg/ścieżek rowerowych wzdłuż rzeki Wisły [km]	0	10	wzrostowa	Urząd Gminy
5.3 Budowa nowych placów zabaw zlokalizowanych w pobliżu świetlic wiejskich	Liczba <u>nowo</u> powstałych placów zabaw na terenie Gminy (w tym w pobliżu świetlic wiejskich)	0	4	wzrostowa	Urząd Gminy
6.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury i sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych	Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Lubanie.	41,2% (2023)	50%	wzrostowa	Urząd Gminy
6.2 Dostęp do usług mieszkalnych dla osób w trudnej sytuacji życiowej i finansowej	Liczba mieszkań socjalnych w zasobie Gminy Lubanie.	0	10	wzrostowa	Urząd Gminy
6.3 Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez ochronę wód, powietrza i odpowiedzialne zarządzanie odpadami	Liczba nowo przyznanych dotacji na zakup przydomowych zbiorników wód opadowych	0	120	wzrostowa	Urząd Gminy
	Liczba nowo przyznanych dotacji na wymianę systemu ogrzewania (z węglowego na ekologiczne)	0	200	wzrostowa	Urząd Gminy
6.4. Wsparcie przedsięwzięć wspierających cele zielonej transformacji oraz neutralności klimatycznej	Uwzględnienie w polityce przestrzennej Gminy lokalizacji infrastruktury liniowej wspierającej cele zielonej transformacji oraz neutralności klimatycznej.	0	1	wzrostowa	Urząd Gminy

Źródło: opracowanie własne

Rozdział 3. System wdrażania Strategii

3.1 Proces wdrażania Strategii

Na system zarządzania Strategią składa się szereg procesów, których realizacja wymaga zaangażowania różnych podmiotów o konkretnych kompetencjach. Podział realizacji działań zaplanowanych w Strategii zapewni ciągłość prowadzonych prac oraz maksymalizację ich efektywności. Jest on również konieczny ze względu na zróżnicowany poziom oraz zakres odpowiedzialności podmiotów.

Kluczowe znaczenie w stymulowaniu realizacji Strategii posiadają Wójt Gminy oraz Rada Gminy. Wdrażanie Strategii polega na realizacji programów i projektów, które tworzone są w oparciu o cele Strategii i uchwalany rokrocznie budżet. Warunkiem skuteczności rozwiązywania istniejących problemów będzie realizacja projektów zgodnych z przyjętymi w niniejszej Strategii kierunkami działań. Kluczowe procesy związane z systemem wdrażania Strategii oraz wytyczne odnoszące się do odpowiedzialności za ich uruchomienie i realizację przedstawiono poniżej.

Tabela 4 Podział odpowiedzialności w procesie wdrażania strategii

Proces wdrażania Strategii	Podmiot odpowiedzialny
Przygotowanie projektu Strategii oraz projektów zmian w Strategii.	Wójt Gminy Lubanie przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lubanie, w uzgodnieniu z Radą Gminy (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców)
Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii.	Wójt Gminy Lubanie przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lubanie i instytucji samorządowych
Ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Strategii.	Wójt Gminy Lubanie
Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, etc.) oraz działania lobbingowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym.	Wójt Gminy Lubanie
Zapewnienie zgodności realizacji Strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska.	Wójt Gminy i struktury Urzędu Gminy Lubanie

Proces wdrażania Strategii	Podmiot odpowiedzialny
Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań.	merytoryczne komórki Urzędu Gminy Lubanie, Rada Gminy.
Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.	Skarbnik, Wójt Gminy Lubanie, Rada Gminy
Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń Strategii.	Wójt Gminy Lubanie, przy współpracy struktur Urzędu Gminy Lubanie wraz z jednostkami organizacyjnym
Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty.	merytoryczne komórki Urzędu Gminy i Wójt Gminy Lubanie

Źródło: opracowanie własne

3.2 Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

Monitoring Strategii polega na systematycznej ocenie realizowanych zadań. Pełni bardzo ważną rolę w procesie realizacji Strategii, ponieważ pozwala na wprowadzenie ewentualnych zmian na jak najwcześniejszym etapie w przypadku wystąpienia ewentualnych nieprawidłowości. Monitoring bieżący będzie realizowany corocznie w oparciu o katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 2.5 *Rezultaty planowanych działań* (II Część strategiczna). Wynikiem prowadzonego monitoringu będzie zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii. Sprawozdanie z monitoringu zostanie sporządzone co najmniej 3 razy w okresie obowiązywania strategii.

Z procesem monitoringu nieodzownie związana jest ewaluacja. Ma ona na celu ocenę zasadności i skuteczności podejmowanych działań pogłębioną o jakościową identyfikację przyczyn i określenie wpływu zmieniających się uwarunkowań. Poza ewaluacją końcową (ex-post), zasadne jest przeprowadzenie ewaluacji w połowie okresu programowania (mid-term)⁵³. Głównym celem ewaluacji mid-term będzie uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na realne działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji Strategii). Ocena końcowa zaś (ex-post) ostatecznie zweryfikuje czy osiągnięto cele, przyjętą wizję

⁵³ Ewaluacja może być wykonywana zewnętrznie, jak i wewnętrznie.

i misję. Ewaluacja ex-post stanowić będzie zarazem bazę w celu podjęcia prac nad opracowaniem strategii na kolejny horyzont czasowy.

Aktualizacja dokonywana będzie w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie Gminy, bądź w jej otoczeniu - w tym w ramach ZIT WŁOF. Zalecenia w zakresie aktualizacji Strategii na kolejne lata formułowane będą na podstawie raportów ewaluacyjnych. Aktualizacja Strategii procedowana będzie zgodnie z trybem Uchwały w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034. Decyzja o aktualizacji dokumentu dokonywana będzie przez Wójta Gminy Lubanie we współpracy z właściwymi komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Gminy.

3.3 Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 jest nadrzędnym elementem polityki rozwojowej Gminy z uwagi na fakt, iż określa kompleksowo kierunki jej rozwoju. Ze względu na ogólny, interdyscyplinarny charakter opracowania, stanowi podstawę do sporządzania dokumentów wykonawczych. Jako dokumenty wykonawcze należy rozumieć plany i programy funkcjonujące w Gminie, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty planistyczne (np. Plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), plany rozwoju i modernizacji infrastruktury sieciowej, programy ochrony środowiska, czy też gminne programy wspierania polityki społecznej.

Zawarte w Strategii cele powinny zostać skonkretyzowane i realizowane przy pomocy dokumentów wykonawczych z uwzględnieniem następujących zasad:

- Dokumenty powinny być sformułowane w możliwie przejrzystym języku, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie;
- Każdy dokument należy poddać konsultacjom zgodnie z regulacjami wewnętrznymi;
- W każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii;
- Każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację oraz jej skutki.

3.4 Finansowanie Strategii

Wdrażanie założeń Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 będzie wymagało zabezpieczenia odpowiednich środków w budżecie Gminy. Finansowanie zadań wynikających z przyjętych założeń/kierunków będzie pochodzić z różnych źródeł, wśród nich należy wymienić:

- Środki własne JST (środki pochodzące z budżetu gminy). Środki własne JST zabezpieczą zarówno całkowite finansowanie niektórych inwestycji, jak również będą stanowiły wkład własny w przypadku realizacji zadań współfinansowanych ze środków UE i innych źródeł;
- Skarb Państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, zwłaszcza w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwie Infrastruktury, Ministerstwo Rozwoju i Technologii;
- Środki funduszy celowych w tym: Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, Krajowego Planu Odbudowy, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, etc.
- Środki pozyskane z Unii Europejskiej - środki finansowe pochodzić będą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji oraz z budżetu Wspólnej Polityki Rolnej. W przypadku Gminy Lubanie mowa więc o takich źródłach finansowania jak:
 - Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027,
 - Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021–2027 (PROW),
 - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS),
 - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG),
 - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
 - Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC),
- Środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Możliwości finansowe Gminy oceniono korzystnie. Saldo dochodów i wydatków ogółem wyniosło w 2022⁵⁴ roku w zaokrągleniu 3,2 mln zł.

Na podstawie analizy wydatków inwestycyjnych (wydatki majątkowe) poniesionych przez Gminę Lubanie między 2020 a 2022 rokiem, wyznaczono ramy finansowe Strategii. Jak widać w poniższej tabeli, Gmina dysponuje dużym zapleczem inwestycyjnym (% realizacji planu rocznego).

Tabela 5 Wydatki majątkowe Gminy Lubanie w latach 2020-2022

Rok	łączna suma wydatków majątkowych [zł] ⁵⁵	% realizacji planu rocznego
2020	3 691 620 zł	92,45%
2021	5 792 776 zł	72,97%
2022	8 402 955 zł	84,98%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań o nadwyżce/ deficycie jednostki samorządu terytorialnego za lata 2020, 2021 i 2022 (brak danych za 2023 i 2024).

Szacuje się, że łączna wartość wydatków ponoszonych na realizację Strategii w dziewięcioletnim okresie jej obowiązywania wynosić będzie ok. 90 mln zł, przy założeniu wykonania minimum 90% przyjętego planu rocznego oraz odrębnie uwzględniając wydatki bieżące (m.in. na oświatę czy pomoc społeczną). Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

3.5 Ewaluacja ex-ante

Ewaluacja ex-ante oznacza ocenę zapotrzebowania na konkretne działania przeprowadzoną przed ich wdrożeniem. Konieczność realizacji tego typu ewaluacji wynika z przepisów ustawy o samorządzie gminnym. Wśród podstawowych kryteriów ewaluacji ex-ante wskazuje się na: kompletność, trafność, skuteczność, efektywność oraz spójność.

Kryterium kompletności odnosi się do faktu zawarcia w Strategii obligatoryjnych elementów, wskazanych w art. 10e Ustawy o samorządzie gminnym⁵⁶ z uwzględnieniem kwestii społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych. Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 został sporządzony w formie zarówno tekstowej, jak i graficznej zgodnie z ww. wymogami ustawowymi, na co wskazuje poniższa tabela.

⁵⁴ Brak pełnych danych za rok 2023 (w 2023 sprawozdanie budżetowe obejmuje I i II kwartał).

⁵⁵ Zaokrąglono do pełnych złotych.

⁵⁶ Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

Tabela 6 Zestawienie obligatoryjnych elementów strategii rozwoju

Obligatoryjne elementy strategii rozwoju	Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034
Wnioski z diagnozy przeprowadzonej na potrzeby strategii	W podrozdziale 1.5 dokumentu zawarto wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Lubanie z przygotowanej na potrzeby strategii (pełna diagnoza stanowi załącznik do niniejszego dokumentu).
Cele strategiczne rozwoju i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia	W podrozdziale 2.2 Strategii określono cele strategiczne Gminy wraz z priorytetowymi kierunkami rozwoju dla ich osiągnięcia.
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Lubanie został zawarty w podrozdziale 2.3. Prezentuje on wizję rozwoju Gminy przy uwzględnieniu jej wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, wniosków z diagnozy oraz specyfiki lokalnej.
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	W podrozdziale 2.4 Strategii zawarto ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie.
Rezultaty planowanych działań	Projekt Strategii Rozwoju Gminy Lubanie 2025-2034 zawiera zestawienie oczekiwanych rezultatów planowanych działań w ujęciu wskaźnikowym (podrozdział 2.5).
Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	W podrozdziale 1.3 określono komplementarność projektu Strategii Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034 wobec dokumentów wyższego szczebla, opisano ponadto Obszary Strategicznej Interwencji i wskazano zakres planowanych w ich ramach działań.
System wdrożenia strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	W podrozdziałach kolejno 3.1, 3.2 i 3.3 wypracowano system realizacji, opisano zasady monitoringu, ewaluacji i aktualizacji strategii oraz zawarto wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.
Źródła finansowania strategii	Podrozdział 3.4 zawiera informacje dotyczące źródeł finansowania realizacji założeń Strategii.

Źródło: opracowanie własne

W zakresie trafności, analiza dotyczy adekwatności przewidzianych celów względem problemów i wyzwań, które zidentyfikowano w Gminie. Z przeprowadzonej ewaluacji ex-ante wynika, że zaproponowane cele oraz kierunki działania, przedstawione w podziale na trzy wymiary - społeczny, gospodarczy i przestrzenny – zostały trafnie dobrane i są adekwatne do zidentyfikowanych problemów oraz wyzwań stawianych przed Gminą Lubanie. Nacisk postawiono m.in. na rozwój społeczny, w ramach którego dokonane zostało przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na Centrum Usług Społecznych, co wiąże się z poszerzeniem wachlarza oferty wsparcia społecznego i zdrowotnego dla mieszkańców. Z uwagi na prognozowany dalszy napływ ludności miejskiej na tereny Gminy Lubanie (przy jednoczesnym uwzględnieniu obserwowanego na poziomie

kraju wzrostu zapotrzebowania na nieruchomości w gminach sąsiadujących z miastami powiatowymi) kluczowe stają się inwestycje związane z rozwojem infrastruktury komunalnej (sieć wodociągowa i kanalizacyjna) oraz transportowej (wraz z zapewnieniem wysokiego poziomu bezpieczeństwa drogowego). Działaniem zarówno wymaganym, jak i koniecznym dla przyjętej misji i wizji Gminy jest opracowanie szczegółowego Planu Ogólnego, którego celem jest wsparcie samorządu w zrównoważonym zarządzaniu rozwojem przestrzennym gminy. Z uwagi na rolniczy charakter Gminy traktowany w charakterze jej nadrzędnego potencjału, ważne są wszelkie działania mające na celu wsparcie rolników i przedsiębiorców zajmujących się przetwórstwem rolnym. Rozwój rolnictwa powinien wiązać się ze spełnieniem celów środowiskowych - dotyczy zmniejszenia negatywnego wpływu działalności rolnej na ekosystem lokalny (zanieczyszczenia gleb, wód, powietrza, zaburzenia retencji wodnej). Planowane cele i kierunki rozwoju mają za zadanie wzmocnić Gminę i podnieść jej atrakcyjność osadniczą.

Skuteczność analizowana jest pod kątem tego, czy zaproponowane działania zostały prawidłowo dobrane pod względem realizacji celów. Opracowując Strategię Rozwoju Gminy Lubanie na lata 2025-2034 utworzono katalog wskaźników, które zostały przypisane do wyodrębnionych w dokumencie kierunków działania. Ich coroczny monitoring pozwoli na weryfikację i analizę skuteczności oraz pomiar poziomu efektywności realizacji przyjętych założeń. Kolejnym kryterium jest przewidywana efektywność sumy zasobów przeznaczonych na realizację działań. Możliwość efektywnego i skutecznego wdrażania Strategii potwierdzają również wskazane źródła finansowania oraz oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Ostatnim z kryteriów jest spójność zarówno wewnętrzna (między wymiarami, celami i działaniami) jak i spójność zewnętrzna, związana z komplementarnością z dokumentami wyższego rzędu. Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 wykazuje spójność wewnętrzną jak i zewnętrzną. Zaproponowana logika interwencji została przedstawiona z uwzględnieniem trzech wymiarów: społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Wskazanie zakresu interwencji w ramach celów strategicznych pokazuje, że opracowane kierunki nie wykazują sprzeczności pomiędzy sobą, a zaplanowane działania nie powtarzają się ani nie nakładają na siebie. Wykazują one spójność wewnętrzną, są wobec siebie komplementarne i wspólnie odnoszą się do przedstawionej w dokumencie misji i wizji rozwoju Gminy.

Dokument wykazuje spójność i jest komplementarny z zapisami wyższego rzędu, w szczególności ze *Strategią Terytorialną Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka*, *Strategią rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie* oraz

ze *Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*. Spójność z ww. dokumentami dotyczy zarówno uwarunkowań, celów strategicznych, jak i - niejednokrotnie - konkretnych interwencji.

Podsumowując, można stwierdzić, że Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 została przygotowana poprawnie, właściwie definiując politykę rozwoju Gminy w perspektywie 2034 roku. Przedstawiona logika interwencji jest efektem partycypacji różnych grup interesariuszy i znajduje odzwierciedlenie w zidentyfikowanych na etapie diagnostycznym problemach, potrzebach mieszkańców oraz potencjałach i wyzwaniach, z którymi Gmina będzie musiała się zmierzyć w najbliższych latach.

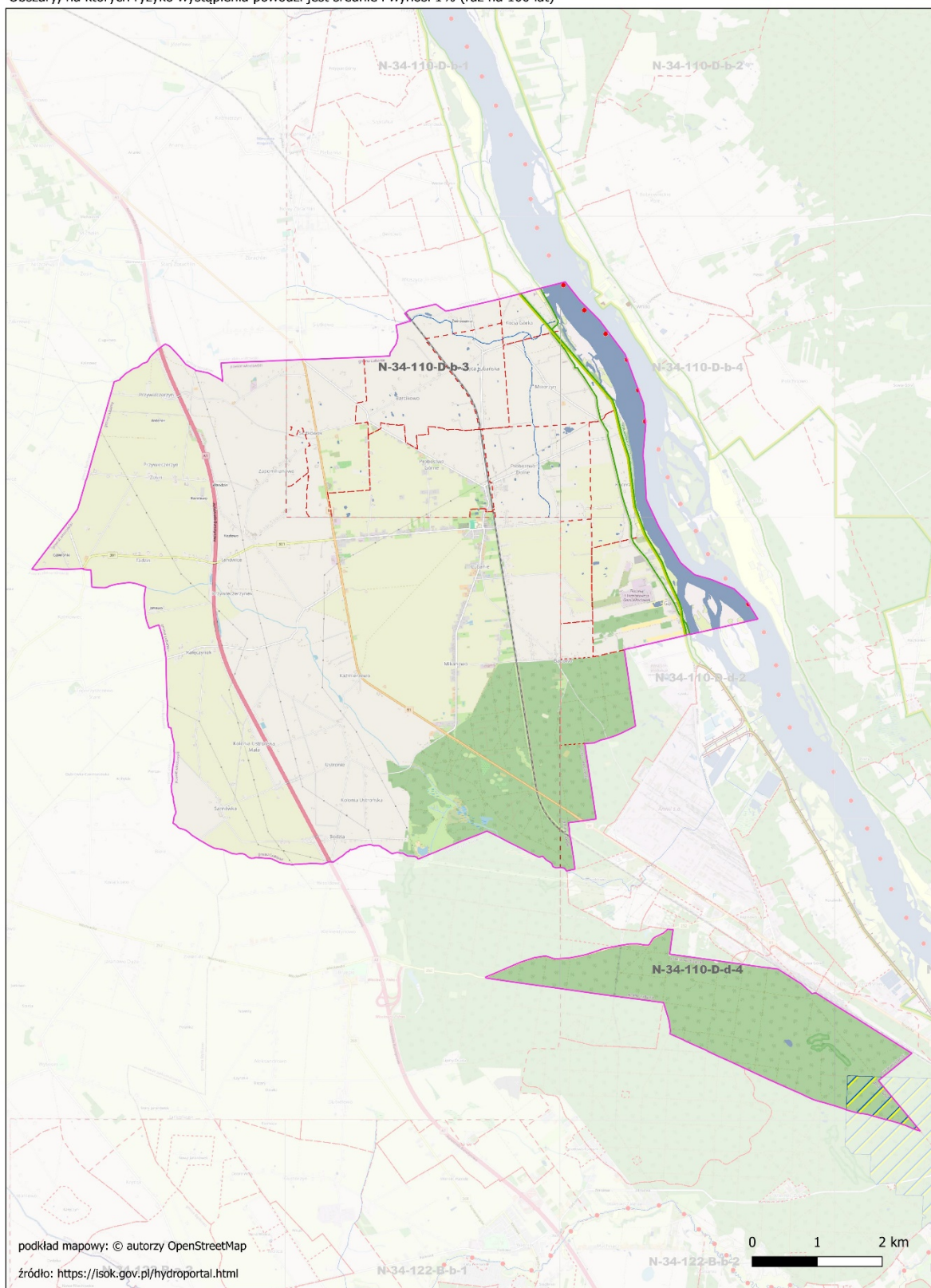
Spis tabel i grafik

<i>Tabela 1 Komplementarność Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034 ze Strategią rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie</i>	<i>13</i>
<i>Tabela 2 Lista projektów Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 3 Wskaźniki monitoringu</i>	<i>55</i>
<i>Tabela 4 Podział odpowiedzialności w procesie wdrażania strategii</i>	<i>57</i>
<i>Tabela 5 Wydatki majątkowe Gminy Lubanie w latach 2020-2022</i>	<i>61</i>
<i>Tabela 6 Zestawienie obligatoryjnych elementów strategii rozwoju</i>	<i>62</i>
<i>Grafika 1 OSI Miejskie Obszary Funkcjonalne.....</i>	<i>12</i>
<i>Grafika 2 OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą.....</i>	<i>17</i>
<i>Grafika 3 OSI województwa kujawsko-pomorskiego.....</i>	<i>18</i>
<i>Grafika 4 Położenie Gminy Lubanie.....</i>	<i>20</i>
<i>Grafika 5 Obręby ewidencyjne Gminy Lubanie.....</i>	<i>21</i>
<i>Grafika 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....</i>	<i>45</i>
<i>Grafika 7 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej</i>	<i>54</i>

Załącznik nr 1 Mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego

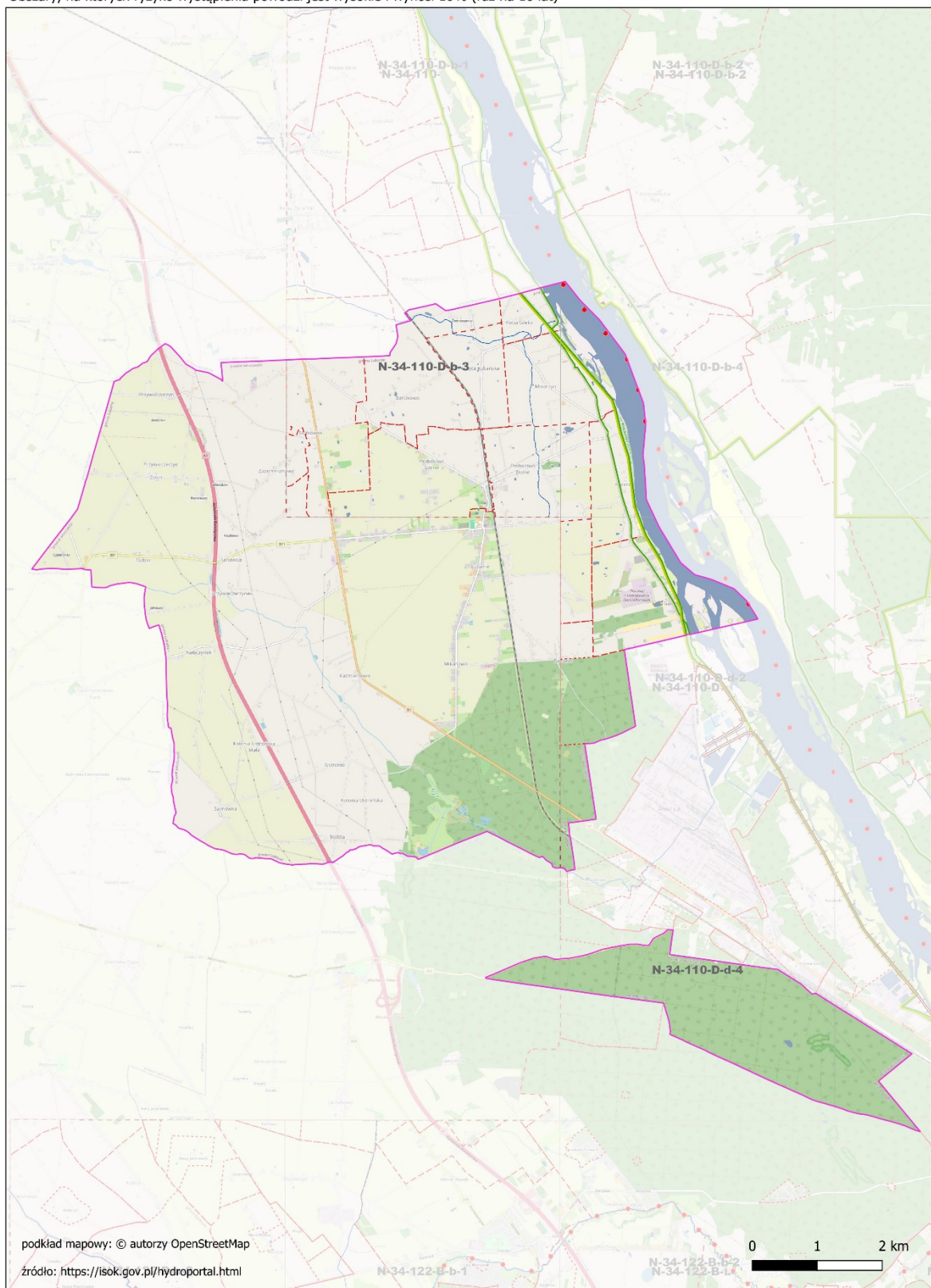
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

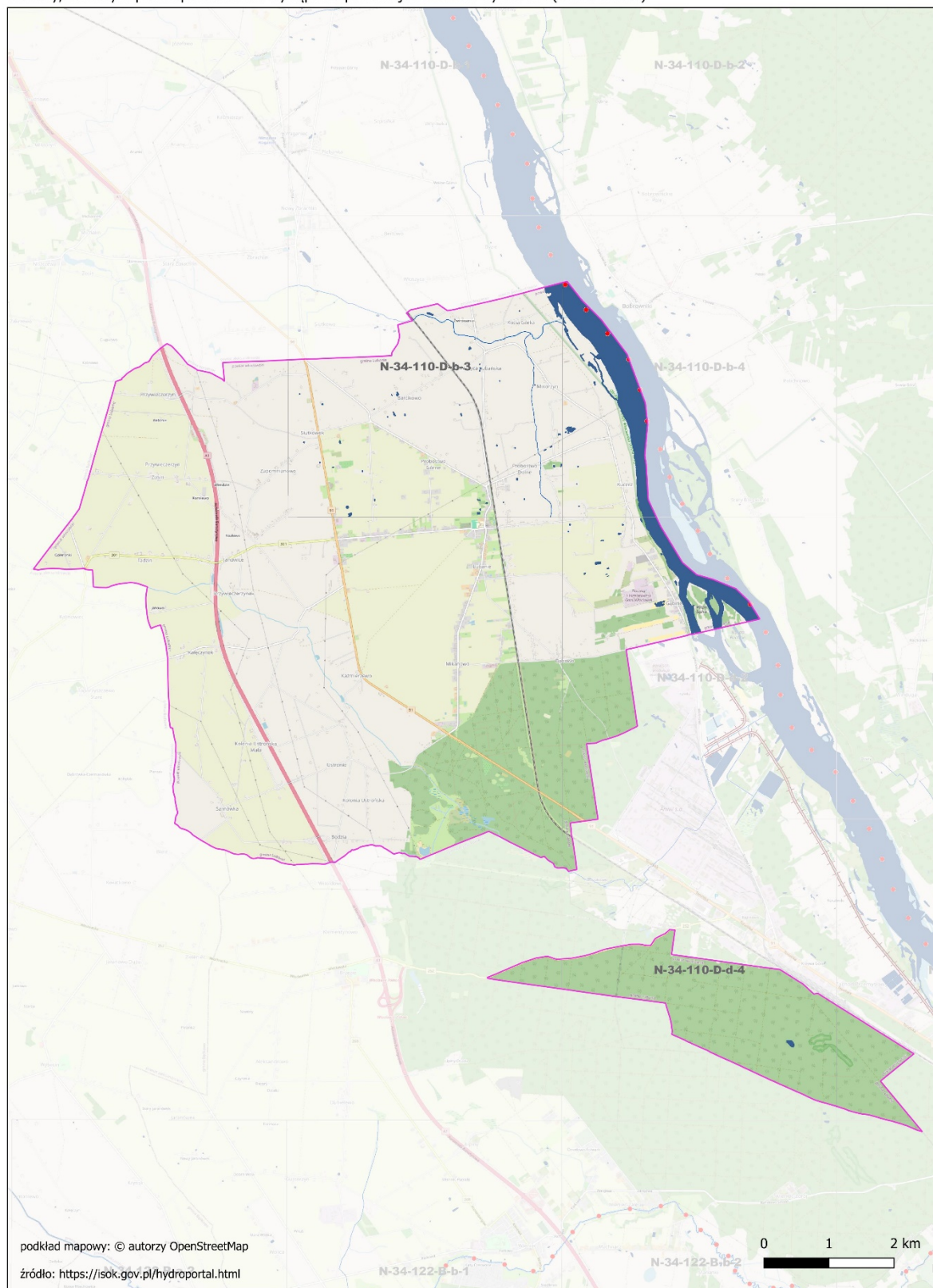
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których ryzyko wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

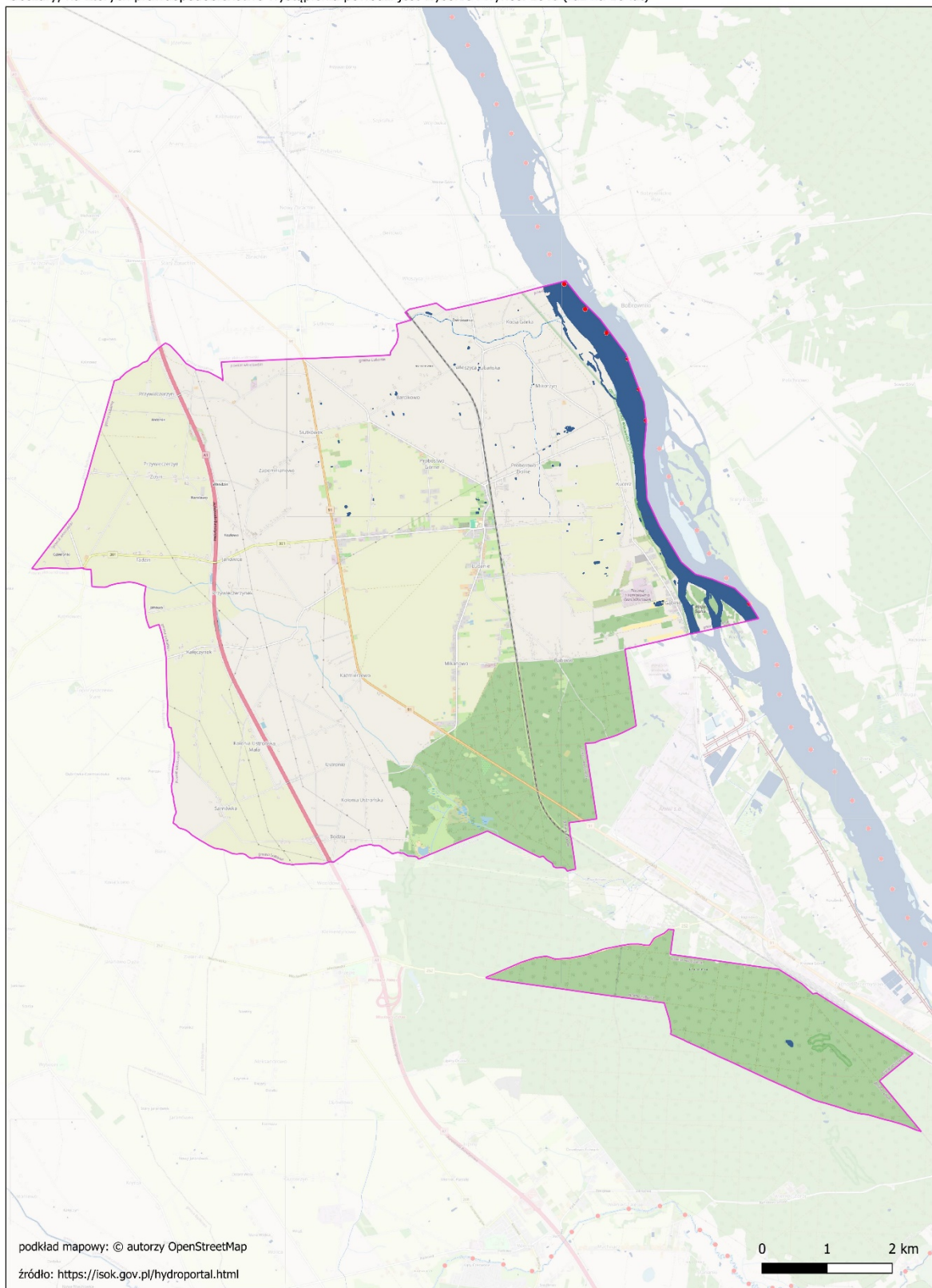
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

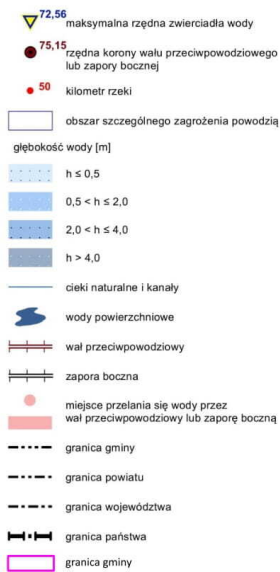
Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

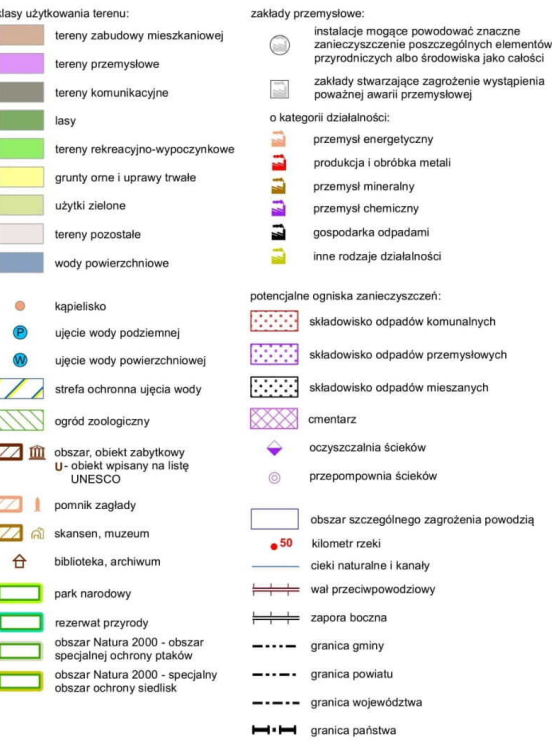
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW

MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO

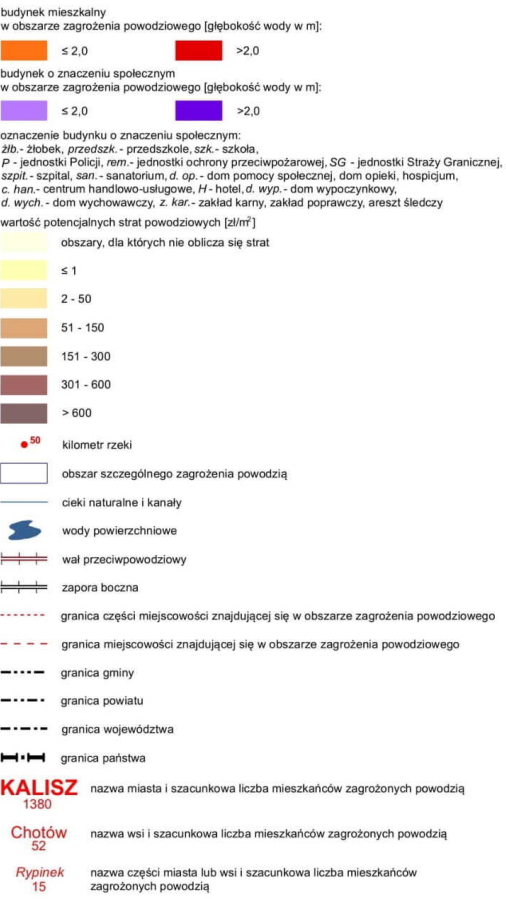

MAPA RYZYKA POWODZIOWEGO

Potencjalne negatywne skutki dla środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej

Potencjalne negatywne skutki dla życia i zdrowia ludzi oraz wartości potencjalnych strat powodziowych

Załącznik do Strategii - diagnoza strategiczna

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LUBANIE

do roku 2034

DIAGNOZA STRATEGICZNA

LUBANIE 2025

Opracowanie

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Sfera społeczna.....	5
Demografia	5
System edukacyjny i wychowawczy	8
Kultura oraz integracja społeczna	9
Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	13
Rewitalizacja	18
3. Sfera gospodarcza.....	21
Rynek pracy	21
Przedsiębiorczość	23
Rolnictwo.....	25
Finanse samorządowe.....	25
4. Sfera przestrzenno-środowiskowa.....	27
Transport	27
Mieszkalnictwo.....	29
Infrastruktura komunalna	32
Przestrzeń publiczna.....	35
Środowisko	37
Obszary chronione.....	37
Jakość wód oraz gospodarka wodami	39
5. Wyniki badania ankietowego wśród mieszkańców	48
Spis tabel, grafik i wykresów.....	59

1. Wstęp

Niniejszy załącznik zawiera diagnozę sytuacji bieżącej Gminy Lubanie w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzenno-środowiskowym. Dane monitoringowe niezbędne do opracowania diagnozy pochodzą z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Lubaniu, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu (obecnie: Centrum Usług Społecznych w Lubaniu) oraz Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu.

Weryfikacji poddano również różnego rodzaju dostępne publicznie bądź przekazane przez Urząd Gminy w Lubaniu programy, sprawozdania czy raporty - w tym także karty charakterystyk wód powierzchniowych i podziemnych (PGW Wody Polskie).

Przygotowanie diagnozy wymagało skrupulatnego przeglądu dokumentów strategicznych i planistycznych obowiązujących lokalnie oraz ponadlokalnie. Szczególne znaczenie ma tu *Strategia rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, Strategia Terytorialna Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka i Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*.

Do analizy desk research włączono dane z przeprowadzonych badań pierwotnych - tj. dane ilościowe pozyskane z badania kwestionariuszowego mieszkańców (wyniki przedstawiono zbiorczo w ostatnim podrozdziale załącznika) oraz dane jakościowe zebrane na podstawie warsztatów przeprowadzonych w formule stacjonarnej z przedstawicielami samorządu Gminy Lubanie oraz podległych mu jednostek oraz z zainteresowanymi mieszkańcami.

2. Sfera społeczna

Demografia

Gminę zamieszkuje 4 311 osób (2023, GUS, BDL).¹ W ciągu ostatnich pięciu lat (2018-2023) liczba mieszkańców zmalała o ok. 6,2%. W perspektywie roku 2030 prognozuje się spadek liczby ludności w Gminie o kolejne 13,8% względem 2023 r. Gęstość zaludnienia wynosi 62 osoby w przeliczeniu na 1 km², co świadczy o niewielkiej liczbie mieszkańców względem powierzchni Gminy. Podobna sytuacja występuje w całym powiecie włocławskim (58/1km²). Natomiast w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego jest to 111 os./km². W Gminie widoczne są ogólnokrajowe tendencje związane ze starzeniem się społeczeństwa, aczkolwiek nie urastają one do rangi kluczowego problemu społecznego. W ciągu ostatnich lat wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym w populacji gminy – w 2019 roku było to 19,9% wszystkich mieszkańców, w 2023 roku – 22,8% mieszkańców Gminy. Z drugiej strony udział ludności w wieku przedprodukcyjnym nie uległ obniżeniu - przeciwnie, obserwuje się minimalny wzrost liczebności tej grupy (z 17,3% w 2019 do 17,7% w 2023). Wskaźnik obciążenia demograficznego (odsetek osób 65+ w populacji ogółem) w Gminie Lubanie wynosi 18,9 i jest niższy niż w przypadku powiatu (19,3) oraz całego województwa (20,2). Gmina Lubanie odnotowuje wyższy wskaźnik urodzeń (8,8 na 1000 ludności w 2023) niż ma to miejsce w przypadku powiatu (6,6 na 1000 ludności, 2023) i województwa (6,8 na 1000 ludności, 2023).

Interesująco prezentują się wskaźniki związane z ruchem migracyjnym. W 2023 roku, po raz pierwszy od wielu lat, Gmina Lubanie odnotowała dodatnie saldo migracji (1,4 na 1000 ludności). Dynamicznie wzrósł współczynnik imigracji (12,1 ; 2023) przy jednoczesnym spadku współczynnika emigracji (9,5 ; 2023). Świadczy to o rosnącym zainteresowaniu osiedlaniem się w Gminie (wyraźna tendencja od roku 2022) - ponad 1/3 ankietowanych mieszkańców to ludność napływowa (35,2%).

Napływ ludności może być wynikiem poszukiwania tańszego mieszkania, lepszego standardu życia, czy też chęci ucieczki z bardziej zatłoczonych ośrodków miejskich (w przypadku Gminy Lubanie mowa o pobliskim Włocławku). Obserwowane na poziomie kraju przemiany w strukturze społecznej i zawodowej (w tym powszechność pracy zdalnej) również mogą wpłynąć na decyzje o osiedlaniu się w gminach o niższym poziomie urbanizacji. Z danych statystycznych wynika², że w Polsce w ostatnich latach wzrosło zapotrzebowanie na nieruchomości w mniejszych gminach, szczególnie w okolicach miast powiatowych. Co więcej, obserwuje się stopniowy proces wyludniania się Włocławka.

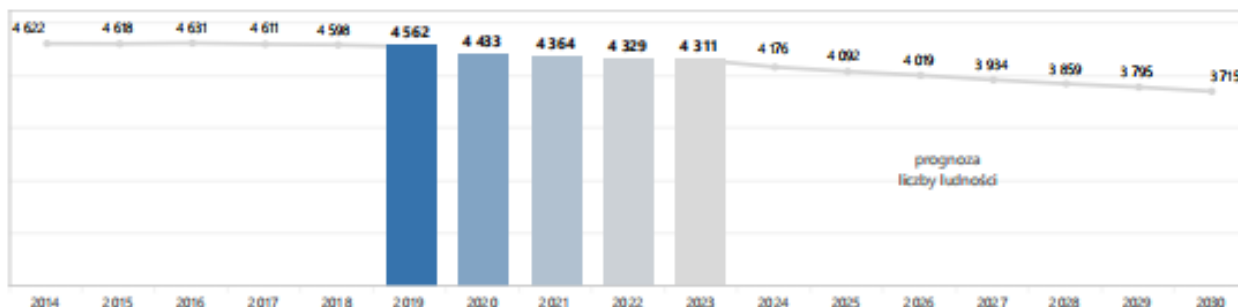
¹ Brak danych za rok 2024.

² Mapa 9. Skumulowane saldo migracji wewnętrznych w powiatach w latach 2023–2060; Prognoza ludności na lata 2023–2060, GUS

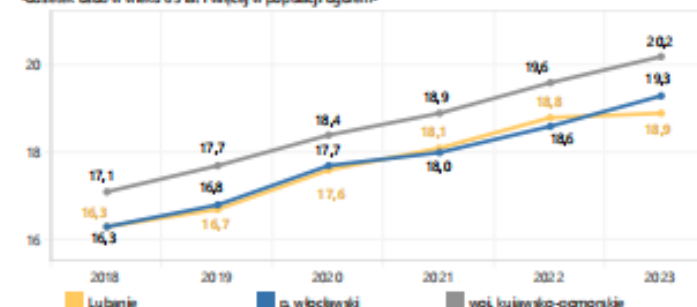
Na początku 2024 roku liczba mieszkańców miasta wynosiła 94 928, a na koniec grudnia tego samego roku spadła do 93 451, co oznacza spadek o prawie 1 500 osób w ciągu 10 miesięcy (GUS, BDL). Część gmin wokół Włocławka, takich jak Brześć Kujawski, Fabianki czy Lubień Kujawski odnotowała dodatnie saldo migracji w ostatnich latach. Może to sugerować, że mieszkańcy Włocławka wyprowadzają się z miasta na rzecz lokalnych gmin wiejskich. Tym samym, zakłada się, że obserwowany proces suburbanizacji oraz dodatnie saldo imigracji będą prowadzić do wzrostu zapotrzebowania na nowe tereny pod zabudowę w Gminie Lubanie.

Demografia

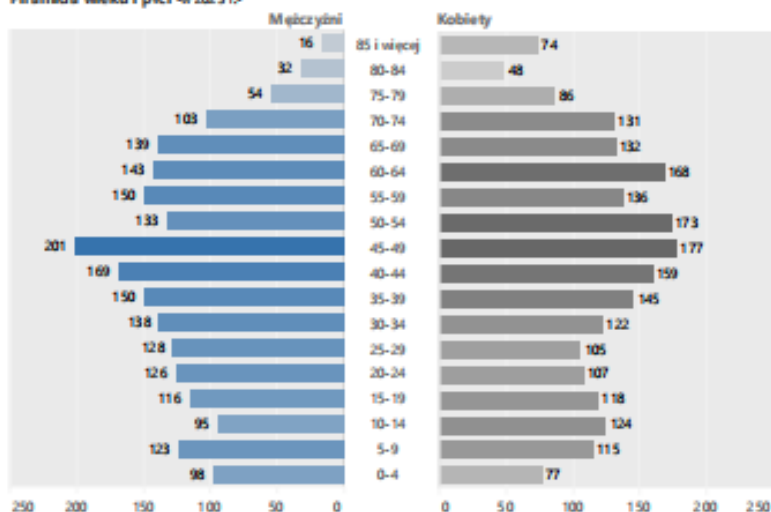
Stan ludności

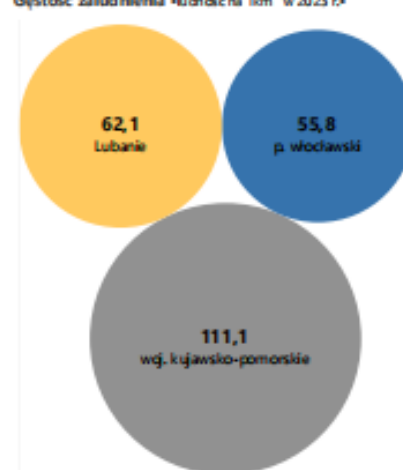
Wskaźnik obciążenia demograficznego
-odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem-

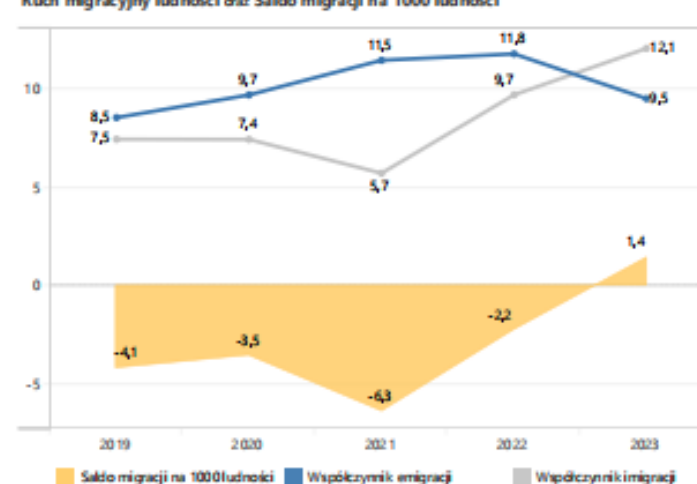
Piramida wieku i płci -w 2023 r.-

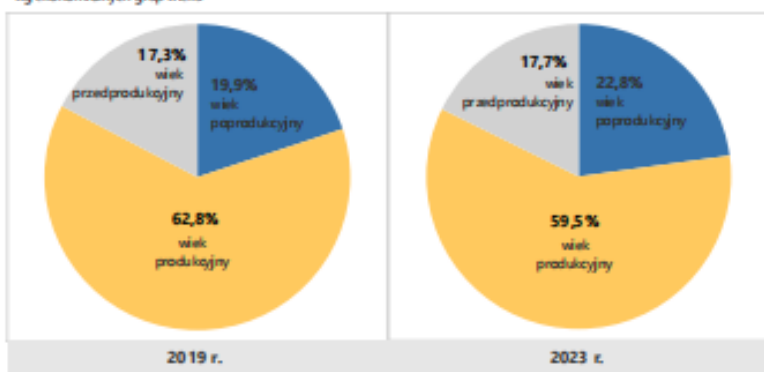
Gęstość zaludnienia -ludności na km² w 2023 r.-

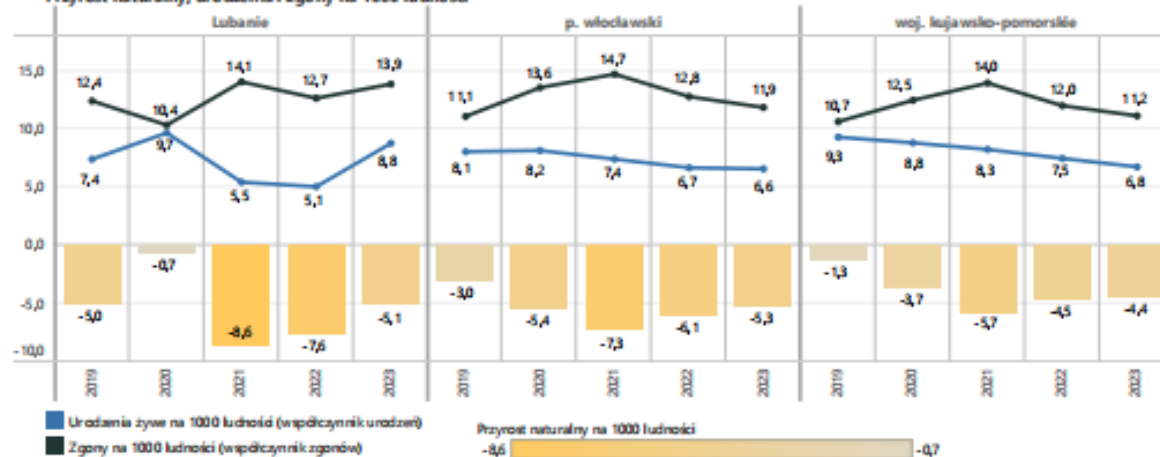
Ruch migracyjny ludności oraz Saldo migracji na 1000 ludności

Udział ludności
-wg ekonomicznych grup wieku-

Przyrost naturalny, urodzenia i zgony na 1000 ludności

System edukacyjny i wychowawczy

Na terenie Gminy Lubanie znajdują się dwie publiczne placówki opieki nad dziećmi do 6 roku życia: Żłobek Gminny „Lolek” w Lubaniu oraz Samorządowe Przedszkole w Lubaniu im. Jana Pawła II. Przedszkole funkcjonuje w Gminie już od 1979 roku. Istniejąca jednostka została przeniesiona do nowego budynku, dzięki czemu możliwe stało się utworzenie piątego oddziału - co zwiększyło tym samym liczbę dostępnych miejsc w placówce³. Żłobek gminny został utworzony z początkiem 2022 roku, dzięki dofinansowaniu pozyskanemu przez samorząd Gminy w ramach programu „Maluch+”. Placówka zapewnia obecnie (od września 2024 r.) 24 miejsca dla dzieci do 3 roku życia. Dostępność do żłobków pozytywnie oceniło 72,6% ankietowanych, a dostępność przedszkoli - 76,6% badanych. Choć obydwie placówki cieszą się zainteresowaniem, to dane statystyczne wskazują, że rokrocznie zmniejsza się odsetek dzieci 3-6 lat objętych opieką żłobkową i wychowaniem przedszkolnym w ramach struktur gminnych. W roku 2019 było to 80,2% dzieci, a w roku 2023 już tylko 62,5%. Dla porównania, w tym samym roku (2023) w ramach całego powiatu objętych opieką żłobkową i przedszkolną było 77,4% dzieci między 3 a 6 rokiem życia, a w ramach województwa aż 91,3%. Dane te, powiązane z niemalejącym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wyższym od powiatowego i wojewódzkiego wskaźnikiem urodzeń, świadczyć mogą o wyborze innych niż gminne placówek opieki nad dzieckiem - np. w miastach, do których rodzice dojeżdżają na co dzień do pracy (gł. Włocławek - patrz. *Sfera gospodarcza, Rynek Pracy*).

W Gminie Lubanie znajduje się tylko jedna samorządowa placówka edukacyjna - tj. Szkoła Podstawowa w Lubaniu im. Jana Pawła II⁴. Szkoła słynie ze swojej bogatej historii, założona została w 1928 roku. W ciągu ostatnich lat placówka otrzymała środki zewnętrzne na wyposażenie sal w pomoce cyfrowe - komputery, projektory, tablice interaktywne.⁵ Z danych GUS wynika, że w Gminie Lubanie drastycznie maleje wskaźnik skolaryzacji na poziomie szkolnictwa podstawowego - w 2023 roku wyniósł on 72,8% (dla porównania w powiecie: 83,7%, a w całym województwie 89,8%). Ponownie, może to świadczyć o zainteresowaniu placówkami znajdującymi się poza obszarem Gminy.

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wyraźną poprawę wyników uczniów w matematyce - ocena na podstawie wyników egzaminu ósmoklasisty - z 39,4% w 2019 do 51,7% w 2023. Pozostałe wyniki (j. angielski i polski) plasują się na poziomie zbliżonym do wyników uzyskiwanych w całym powiecie (na

³ Dane GUS nie są zgodne z informacjami pozyskanymi bezpośrednio od Urzędu Gminy Lubanie.

⁴ W dniu 29 marca 2023 r. Rada Gminy Lubanie podjęła Uchwałę Nr XXXV/292/2023 w sprawie likwidacji Szkoły Podstawowej im. Ziemi Kujawskiej w Przywieczerzynie. Od dnia 1 września 2023 roku uczniom zlikwidowanej Szkoły Podstawowej im. Ziemi Kujawskiej w Przywieczerzynie zamieszkałym w obwodzie tej szkoły obejmującym sołectwo Przywieczerzyn, Przywieczerzynek, Tadzín, Zosin, Janowice, Zapomnianowo zapewniona została kontynuacja nauki w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Lubaniu.

⁵ Za: <https://zszlubanie.wixsite.com/glowna/historia-szkoly>, dostęp: 25.02.2025

poziomie województwa obserwuje się wyższy wskaźnik wyników z języka angielskiego). Zdaniem ankietowanych, jakość nauczania w szkole pozostawia wiele do życzenia - 26,6% badanych oceniło ją 'bardzo źle lub źle', 23% nie ma zdania. Nieprzychylnie oceny zebrała również obecna oferta zajęć pozalekcyjnych (28,8% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 25% badanych nie ma zdania).

Kultura oraz integracja społeczna

Działalnością kulturalną zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Lubaniu oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Lubaniu. W lubańskim GOK-u odbywają się zarówno imprezy o charakterze stałym, jak i uroczystości okolicznościowe. W ciągu roku szkolnego dzieci i młodzież z terenu Gminy Lubanie mogą uczestniczyć w zajęciach sportowych, warsztatach artystycznych i naukowych. Ponadto, mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania z sali widowiskowej oraz kuchni w celu organizacji imprez rodzinnych. Po załamaniu związanym z wybuchem pandemii COVID-19, nastąpił wzrost liczby organizowanych wydarzeń. Rokiem szczytowym był rok 2022, w którym zrealizowano 18 wydarzeń kulturalno-integracyjnych (GUS, BDL). Rok później odnotowano już tylko 9 tego typu ogólnodostępnych inicjatyw. Jak się jednak okazuje, pomimo spadku podaży, niemal trzykrotnie wzrosło zainteresowanie uczestnictwem w kulturę. W 2023 roku w organizowanych przez GOK wydarzeniach uczestniczyło, wg danych GUS, 6 000 osób.

W kontekście działalności na rzecz społeczności lokalnej należy wyróżnić wieloletnią współpracę Gminnego Ośrodka Kultury z Lokalną Grupą Działania Dorzecza Zgłowiączki⁶⁷. Jednym z efektów podjętej współpracy była realizacja projektu polegającego na utworzeniu w maju 2022 roku w Gminie Lubanie Centrum Aktywności i Integracji. Projekt był skierowany do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Jego głównym celem był wzrost udziału społeczności lokalnej w życiu społecznym i kulturalnym w Gminie Lubanie. W ramach realizowanych działań prowadzone były warsztaty rękodzielnicze, kulinarne, spotkania z psychologiem czy dietetykiem.⁸ Innym wartym uwagi rezultatem wspólnych działań, było funkcjonowanie Klubu Młodzieżowego (od marca 2022 r.) w tzw. dobudowanej części GOK. W Klubie prowadzone były zajęcia dla dzieci i młodzieży - zajęcia komputerowe, językowe, sportowe, rękodzielnicze czy wycieczki.

Od 2016 roku na terenie Gminy Lubanie funkcjonuje oddział Kujawsko – Dobrzyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku⁹. Oddział KDUTW realizuje swoje cele m.in. poprzez: wykłady specjalistów z różnych dziedzin nauki, organizowanie seminariów, konferencji, aktywną działalność turystyczno-

⁶ Współpraca została zainicjowana w wyniku opracowania *Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (LSR) na lata 2014-2020*.

⁷ <https://www.kujawiaki.pl/>, dostęp 25.02.2025

⁸ Zob. <https://lubanie.com/centrum-aktywnosci-i-integracji/>, dostęp: 25.02.2025

⁹ Za: <https://ksw.wloclawek.pl/dzialania/kujawsko-dobrzynski-universytet-trzeciego-wieku/oddzial-lubanie/> dostęp 25.02.2025

krajoznawczą, zajęcia z informatyki, języka angielskiego, organizowanie spotkań, prelekcji, wystaw, koncertów. Zajęcia odbywają się w salach Gminnego Ośrodka Kultury. Obecnie (2023) liczba słuchaczy wynosi 64 członków¹⁰.

Na chwilę obecną (02.2025) GOK nie posiada własnej strony internetowej¹¹ z udostępnionym kalendarzem wydarzeń oraz wylistowaną ofertą zajęć stałych. Informacje o planowanych wydarzeniach udostępniane są w formie plakatów na terenie Ośrodka oraz w mediach społecznościowych¹². Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku gminnej biblioteki - witryna internetowa jest nieaktualna.¹³ Na co dzień biblioteka komunikuje się ze swoimi czytelnikami za pośrednictwem mediów społecznościowych¹⁴, gdzie zamieszczane są ogłoszenia oraz udostępniony jest link do katalogu zbiorów online („szukam książki”). Z danych GUS wynika, że wskaźnik czytelnictwa w Gminie Lubanie każdego roku odnotowuje niewielki wzrost (licząc od momentu ustania pandemii COVID-19). W 2023 roku w z biblioteki korzystało 116 czytelników w przeliczeniu na 1000 ludności w Gminie.

Poniżej zawarto wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Lubanie. Są to:

- Lubańskie Towarzystwo Piłkarskie Lubanie,
- OSP KSRG Lubanie,
- OSP KSRG Janowice,
- OSP Ustronie,
- Związek Emerytów i Rencistów,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych,
- Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Przyjazne Sołectwo Janowice”,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Super Babki” z Mikanowa,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Ustronianki” sołectwa Ustronie,
- Koło Gospodyń Wiejskich Sołectwa Włoszyca.

¹⁰ Warto wspomnieć, że Gmina Lubanie oferuje mieszkańcom powyżej 60. roku życia możliwość uzyskania Ogólnopolskiej Karty Seniora, która uprawnia do zniżek na terenie Gminy oraz w niektórych miejscach na terenie kraju.

¹¹ Strona internetowa www.goklubanie.pl jest niedostępna.

¹² Zob. https://www.facebook.com/p/Gminny-O%C5%9Brodek-Kultury-100079522527054/?locale=pl_PL, dostęp 25.02.2024

¹³ Zob. <https://ksiaznica.torun.pl/dla-bibliotekarzy/biblioteki/355-powiat-wloclawski/lubanie/557-gminna-biblioteka-publiczna-w-lubaniu.html>, dostęp 25.02.2025

¹⁴ https://www.facebook.com/p/Gminna-Biblioteka-Publiczna-w-Lubaniu-100066667621684/?locale=pl_PL, dostęp: 25.02.2025

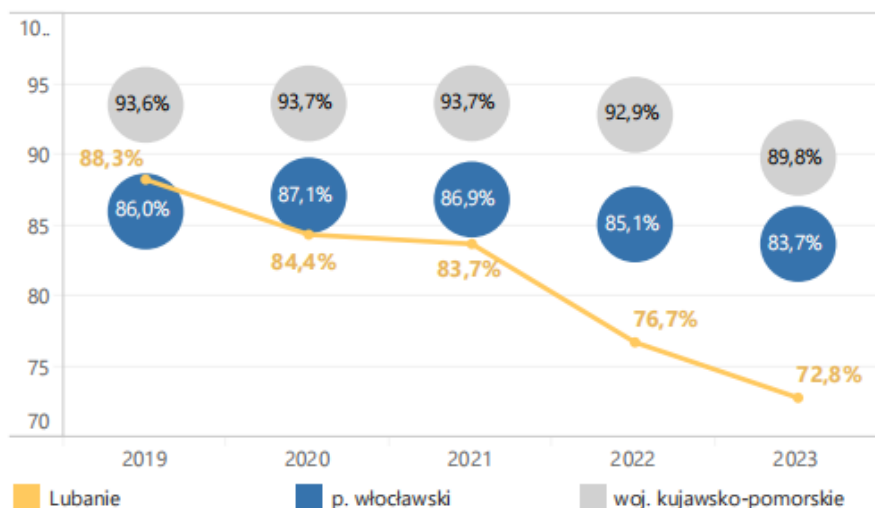
Wartym podkreślenia jest fakt, że funkcjonujące na terenie Gminy Lubanie KGW aktywnie dążą do zacieśniania współpracy uczestnicząc w wielu różnych działaniach sieciujących - w tym poprzez dołączenie do Związku Kół Gospodyń Wiejskich Powiatu Włocławskiego.

W Lubaniu na terenie przyszkolnym, znajduje się kompleks sportowo-rekreacyjny z zapleczem socjalnym. Tworzą go: sala sportowa z pełnowymiarową płytą do piłki koszykowej i ręcznej, boisko do piłki nożnej (bez bieżni) z krytą trybuną oraz zespół boisk ze sztuczną nawierzchnią (typu „Orlik”) oddany do użytku jesienią 2012r. Poza godzinami lekcyjnymi z obiektów mogą korzystać wszyscy mieszkańcy. W szczególności pod egidą Lubańskiego Towarzystwa Piłkarskiego znajduje się boisko do piłki nożnej..

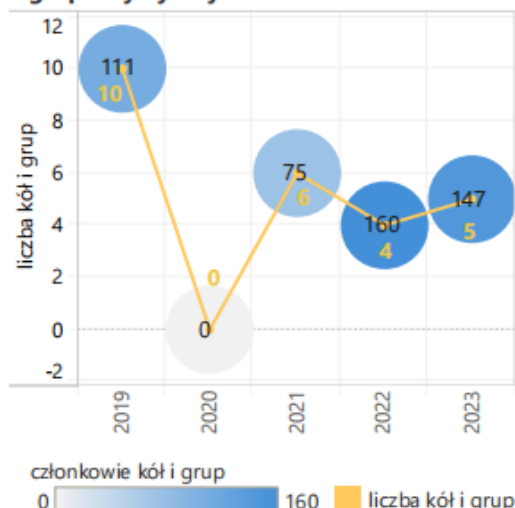
Na terenie Gminy funkcjonują również świetlice wiejskie zlokalizowane w miejscowościach Kocia Górka, Gąbinek, Bodzia, Kałęczynek, Ustronie i Janowice. W 2024 roku oddano do użytku nowo powstałą Świetlicę wiejską w Mikanowie B. W planach jest budowa kolejnej świetlicy - w miejscowości Probstwo Dolne (przy Parku Rozrywki).

Edukacja i kultura

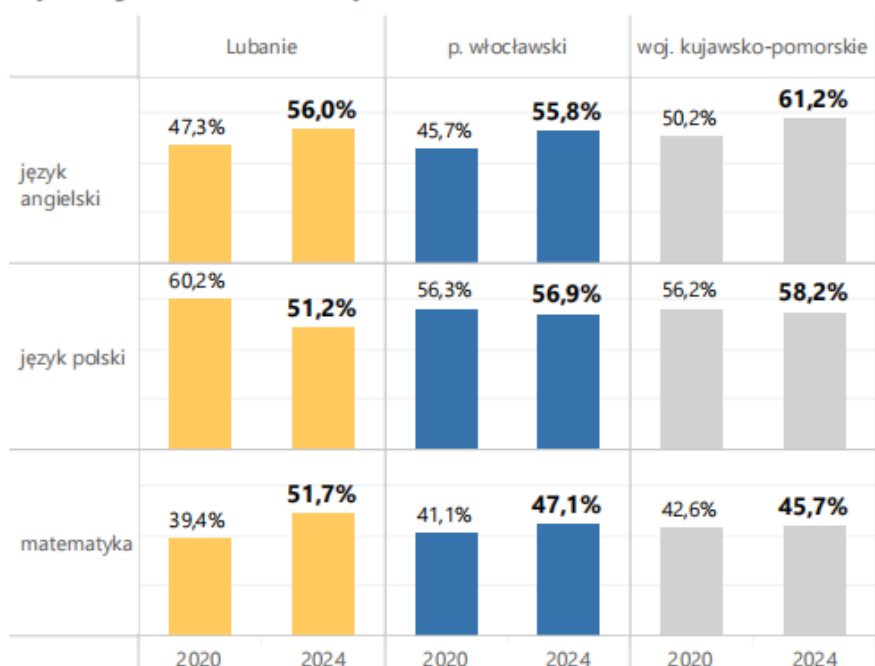
Współczynnik skolaryzacji brutto -szkoły podstawowe-

Liczba kół, klubów i sekcji oraz grup artystycznych -oraz liczba członków-

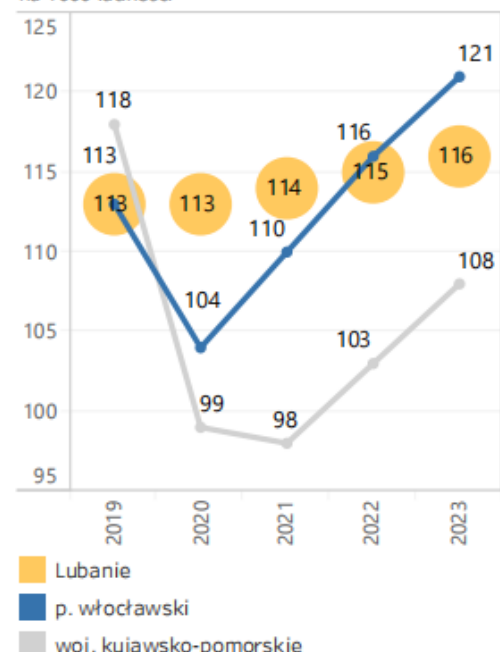

Wyniki egzaminu ósmoklasisty -w 2020 r. i 2023 r.-

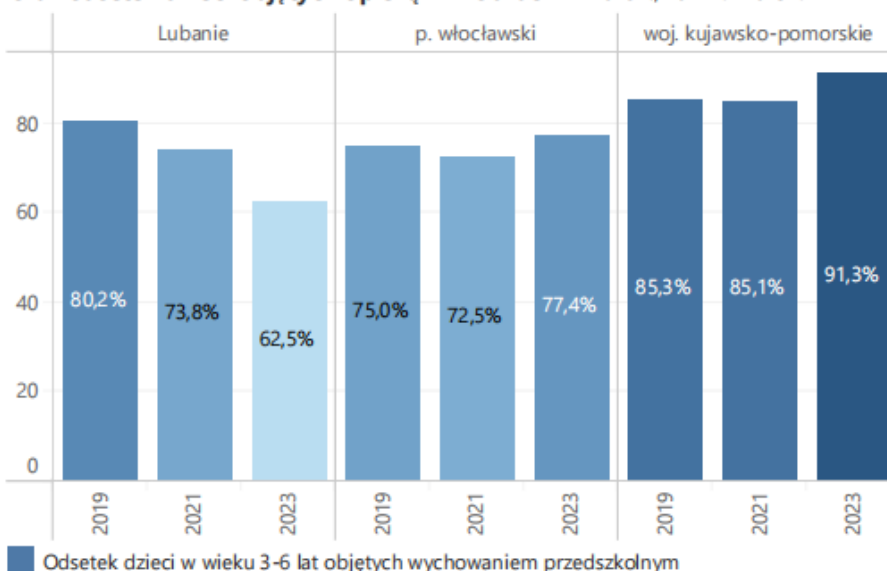

Czytelnicy bibliotek publicznych

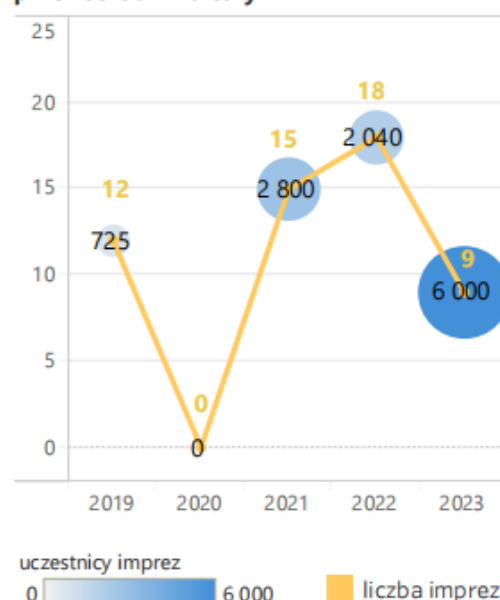
-na 1000 ludności-

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym oraz odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach -w 2019 r., 2021 r. i 2023 r.-

Imprezy organizowane przez ośrodki kultury

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Pomocą społeczną na terenie Gminy zajmuje się Centrum Usług Społecznych w Lubaniu¹⁵, realizując zadania z zakresu:

- pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych,
- funduszu alimentacyjnego,
- dodatków mieszkaniowych,
- dodatków energetycznych,
- pomocy materialnej dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne),
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (asystent rodziny¹⁶),
- Karty Dużej Rodziny,
- potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni,
- wydawania zaświadczeń w celu potwierdzenia przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z programu „Czyste powietrze,”
- usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w środowisku lokalnym w postaci pomocy sąsiedzkiej przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii takich jak teleopieka dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, mieszkających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (Projekt Kujawsko-Pomorska Teleopieka),¹⁷
- usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia (Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”), w szczególności

¹⁵ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubaniu wg stanu na dzień 31.12.2023 r. na podstawie umowy o pracę zatrudniał dziewięciu pracowników :

- 1) kierownik Ośrodka - 1 etat,
- 2) pracownicy socjalni – 3 etaty,
- 3) asystent rodziny – 1 etat,
- 4) opiekunki domowe – 2 etaty,
- 5) inspektor ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego - 1 etat,
- 6) podinspektor ds. świadczeń rodzinnych i organizacyjnych - 1 etat.

¹⁶ W 2023 roku asystent rodziny współpracował z 8 rodzinami z tereny Gminy Lubanie. Gmina spełnia ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych.

¹⁷ System pozwala na szybkie wezwanie pomocy w sytuacji zagrażającej zdrowiu lub życiu, do tego służy” bransoletka życia”, którą otrzymują osoby starsze, samotne, niesamodzielne. Bransoletki te mają połączenie z Centrum Operacyjnym. Bransoletki życia otrzymało 7 osób z terenu Gminy Lubanie. Projekt współfinansowany z Programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza na lata 2021-2027.

poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Ponadto, przy CUS w Lubaniu funkcjonuje Punkt Konsultacyjno- Informacyjny dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie. W punkcie dyżurują specjaliści: psycholog, radca prawny, pracownicy socjalni. Zakres usług przewiduje konsultacje psychologiczne, wsparcie psychologiczne, poradnictwo socjalne, wsparcie informacyjne w tematyce przemocy domowej oraz dostępnych możliwości uzyskania pomocy. Poradnictwo i wsparcie jest bezpłatne¹⁸.

Z danych monitoringowych GUS wynika jednoznacznie, że z roku na rok obserwuje się spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. W 2019 roku objętych pomocą w Gminie Lubanie było 565 osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności, podczas gdy w 2023 było to 377 os./10 tys. ludności (dla porównania w 2023 roku w powiecie wskaźnik ten wyniósł aż 618 os./10 tys. ludności, a w całym województwie 493 os./10 tys. ludności). Głównym powodem przyznawania świadczeń w 2023 roku było ubóstwo, kolejno bezrobocie, na trzecim miejscu zaś niepełnosprawność.

W 2023 roku w Gminie Lubanie pomoc społeczną w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 81 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 32 osoby¹⁹. W 2023 zasiłki stałe wypłacono 16 osobom (na łączną kwotę 89.288 zł), zasiłki okresowe wypłacono 46 rodzinom (na łączną kwotę 157213 zł), zasiłki celowe wypłacono 6 rodzinom (na łączną kwotę 3366 zł). Ponadto, opłacono pobyt w schronisku dla bezdomnych²⁰ za 2 osoby, 71 rodzinom przyznano zasiłki celowe na zakup posiłków lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu *Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023*²¹, usługi opiekuńcze wykonywano u 18 osób, a w Domu Pomocy Społecznej na koszt Gminy przebywało 5 osób.

łącznie w 2023 r. udzielono pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania 99 rodzinom, liczba osób w tych rodzinach wynosiła 170 osób, a kwota wypłaconych świadczeń pieniężnych – 547956 zł.²²

Gmina nie posiada w swoich zasobach takich instytucji jak: noclegownie, schroniska, środowiskowe domy pomocy społecznej²³, mieszkania chronione czy też ośrodki wsparcia²⁴. Polityka społeczna

¹⁸ Zarządzenie nr 0050.22.2021 Wójta Gminy Lubanie z dnia 30 czerwca 2021 roku w sprawie utworzenia Punktu konsultacyjno - informacyjnego dla osób uzależnionych i ofiar przemocy w rodzinie

¹⁹ Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2023.

²⁰ Schronisko we Włocławku.

²¹ We współpracy z Caritas Diecezji Włocławskiej.

²² Za: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu za rok 2023 oraz wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2024.

w Gminie Lubanie prowadzona jest w oparciu o *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lubanie na lata 2015-2025*. Z uwagi na zmianę uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, konieczna jest aktualizacja dokumentu, który wygasa wraz z bieżącym rokiem. W Gminie funkcjonuje powołany w 2023 roku Zespół Interdyscyplinarny²⁵. Podczas spotkań zespołu poruszane są sprawy związane z wszczęciem procedury „Niebieskiej Karty”, a także z realizacją *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 - 2026* przyjętego Uchwałą Nr XXV/236/2022 Rady Gminy Lubanie 29 marca 2022r. W roku 2023 wszczęto 6 procedur „Niebieskiej Karty”, wszystkie sporządzono podczas interwencji przez funkcjonariuszy Policji.

Priorytetowym przedsięwzięciem dla Gminy Lubanie z zakresu polityki społecznej jest przekształcenie dotychczasowego GOPS w Centrum Usług Społecznych²⁶, na mocy uchwały nr V/37/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 roku. Celem głównym jest ułatwienie klientom korzystania z różnych form pomocy w sposób spójny i zsynchronizowany. Za pośrednictwem CUS, Gmina Lubanie zyska możliwość realizowania już świadczonych usług społecznych oraz wprowadzania nowych (jako zadań własnych fakultatywnych), wynikających z programów usług społecznych, przyjmowanych w formie uchwał przez Radę Gminy²⁷.

Gmina Lubanie przystąpiła do realizacji projektu *Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Lubanie*²⁸, który to rozpoczęto oficjalnie w styczniu bieżącego roku (2025). W ramach projektu planuje się następujące zadania:

- 1) Utworzenie i funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych na podstawie wyników diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej (w trakcie realizacji; 02.2025). W ramach projektu współfinansowana jest rozbudowa obiektu, w którym swoją siedzibę będzie miał CUS oraz wyposażenie, wynagrodzenia kadry i koszty bieżącego funkcjonowania CUS.

²³ Brak infrastruktury domów pomocy społecznej na terenie Gminy powoduje, że mieszkańcy Gminy Lubanie umieszczani są w domach pomocy na terenie innych powiatów (DPS w Kowalu, DPS w Wilkowiczach, DPS w Grabiu, DPS w Czarnowie).

²⁴ Ocena zasobów pomocy społecznej za 2023 rok.

²⁵ W skład którego wchodzi 13 osób.

²⁶ Warunkiem przekształcenia GOPS było odbycie szkoleń przez pracowników. W związku z powyższym w 2023r. trzy osoby przystąpiły do uczestnictwa w projekcie „Kooperacja-Efektywna i Skuteczna” realizowanym w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

²⁷ Za: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/inicjatywy/centrum-uslug-spolecznych>, dostęp: 25.02.2025

²⁸ Celem projektu jest zwiększenie dostępu mieszkańców Gminy Lubanie do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających potrzebom społeczności lokalnej poprzez przekształcenie funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubaniu w Centrum Usług Społecznych. Realizacja projektu jest przewidziana od 01.01.2025 r. do 31.12.2027 r. z wykorzystaniem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

- 2) Powstanie Dziennego Domu Pomocy - świadczone w nim będą usługi opiekuńcze dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym usługi pielęgnacyjne, wsparcie w codziennym funkcjonowaniu i możliwość aktywizacji w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej. Dzienny Dom Pomocy będzie dysponował 20 miejscami opieki.
- 3) Wprowadzenie usługi door to door - usługa adresowana będzie do osób mających trudności w samodzielnym przemieszczaniu się.
- 4) Wprowadzenie sąsiedzkich usług opiekuńczych - zakres usług świadczonych w miejscu zamieszkania będzie obejmować pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych tj. zakupy czy prace domowe..
- 5) Uruchomienie Usług Interwencji Kryzysowej - usługi świadczone będą w utworzonym przy CUS Punkcie Interwencji Kryzysowej. Oferta punktu przeznaczona będzie dla osób, które potrzebują wsparcia w sytuacjach kryzysowych lub doświadczają przemocy domowej (osób dorosłych i dzieci).
- 6) Otwarcie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego - planowane jest uruchomienie wypożyczalni sprzętu niezbędnego do opieki i rehabilitacji, której oferta będzie przeznaczona dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.²⁹

Ośrodek zdrowia na terenie Gminy Lubanie znajduje się w budynku Urzędu Gminy (pod adresem Lubanie 28A - jest to Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Intermed”³⁰, posiadający umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia). Placówka ta oferuje stałą opiekę POZ (interniści, pediatrzy), stałą opiekę ginekologiczną oraz okresową opiekę lekarzy innych specjalizacji (m.in laryngologia, okulistyka, diabetologia, etc.). Pod tym samym adresem znajduje się również "ADE-MED" Grupowa Praktyka Pielęgniarek i Położnych. Podmiot ten zapewnia mieszkańcom usługi pielęgniarskie i położnicze. Ponadto, na terenie Gminy znajduje się Poradnia Stomatologiczna (posiadająca kontrakt z NFZ) oraz Apteka „Pod Chabrami”. Z badania ilościowego oraz jakościowego mieszkańców wynika, że dostęp i jakość usług zdrowotnych są największą bolączką Gminy. Dostępność do lekarzy POZ oceniło negatywnie 65,5% ankietowanych, w przypadku lekarzy specjalistów było to 69,8% odpowiedzi negatywnych. Źle oceniana jest również dostępność do usług psychologicznych i terapeutycznych - 50,4% odpowiedzi negatywnych

W kwietniu 2025 roku zmienić się ma podmiot świadczący usługi. Z informacji pozyskanych od przedstawicieli Urzędu Gminy wynika, że planowany jest remont pomieszczeń oraz zwiększenie zakresu świadczonych usług (względem stanu dotychczasowego).

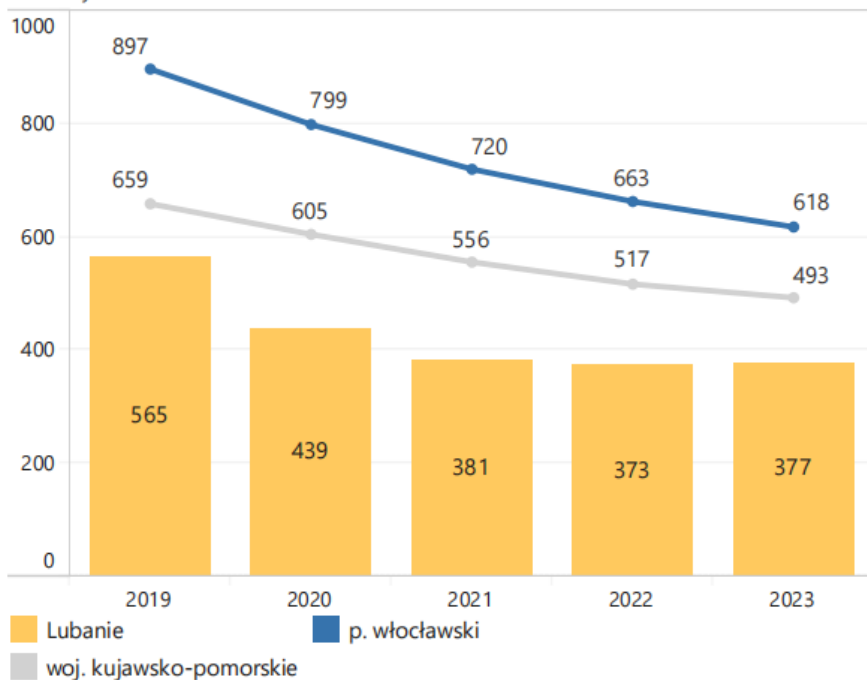
²⁹ Za <http://gopslubanie.naszops.pl/n,centrum-uslug-spolecznych>, dostęp: 25.02.2025

³⁰ Na dzień opracowania diagnozy.

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej

-na 10 tys. ludności-

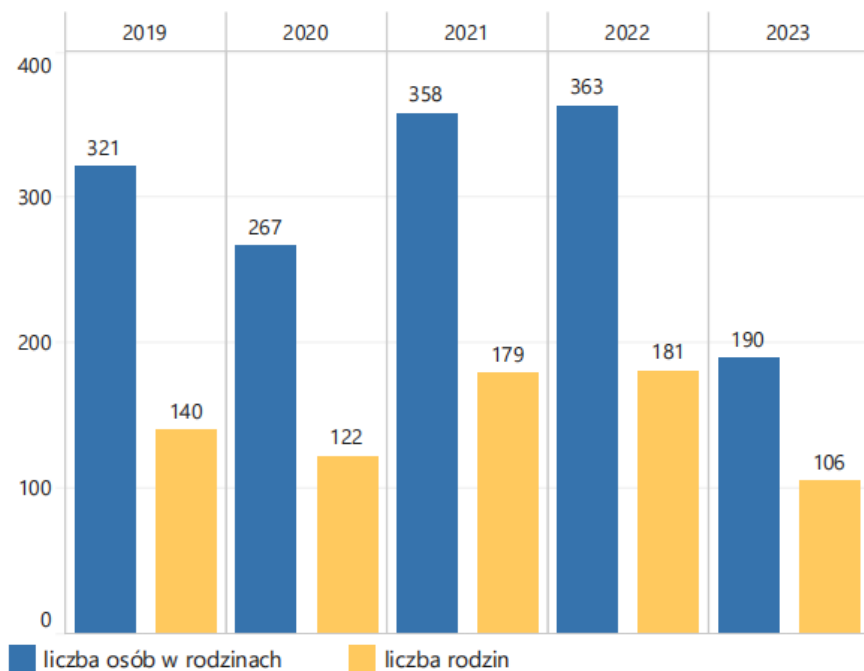

Rodziny, którym przynano pomoc

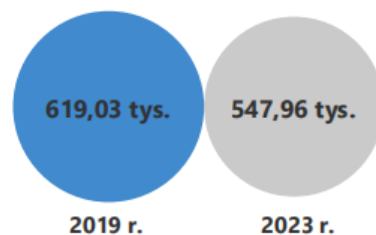
-wg głównych przyczyn w 2023 r.-

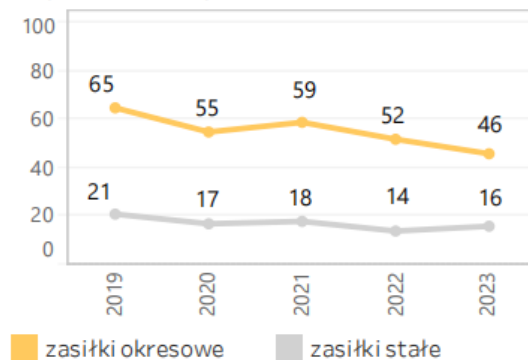
Rodziny którym udzielono świadczeń

Kwota udzielonych świadczeń ogółem [pln]

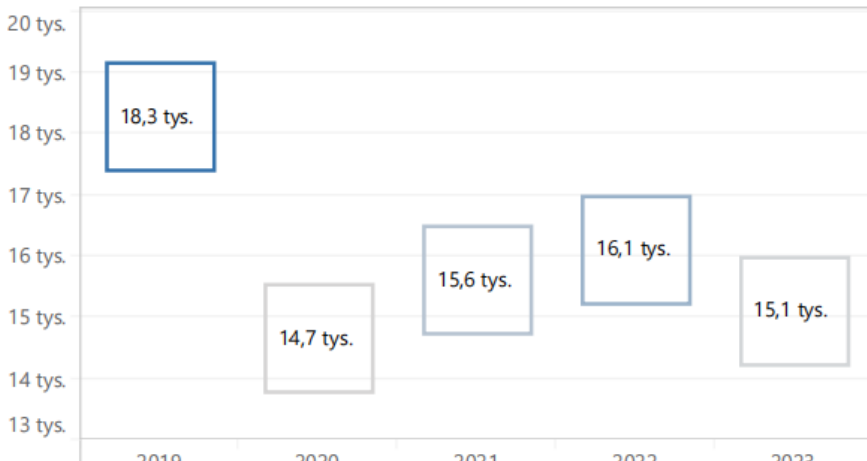

Liczba osób korzystających z zasiłków stałych i okresowych

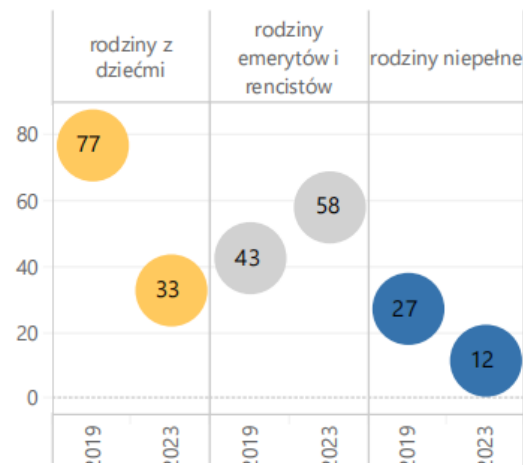
Podstawowa opieka zdrowotna

-udzielone porady lekarskie ogółem-

Struktura rodzin objętych pomocą społeczną

-w 2019 r. i 2023 r.-

Rewitalizacja

Opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym³¹ Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Lubanie na lata 2018-2023 w pierwotnej wersji uchwalony został dnia 6 marca 2018 r. (w roku 2019 dokonano dwóch aktualizacji dokumentu - w marcu oraz we wrześniu³²). Obszar zdegradowany wyznaczony został na podstawie analizy porównawczej wskaźników oraz diagnozy społeczno – gospodarczo – przestrzennej dla poszczególnych miejscowości gminy. W ramach procesu delimitacji obszaru skoncentrowano się na analizie występowania zjawisk problemowych. Ostatecznie obszarem zdegradowanym objęto sołectwa: Lubanie, Tadzin i Ustronie, przy czym obszar rewitalizacji jest tożsamy z obszarem zdegradowanym wyznaczonym dla Gminy Lubanie. We wszystkich wymienionych sołectwach jako kluczowe problemy wskazywano wówczas brak infrastruktury do realizacji działań społecznych.

Celem głównym planowanej rewitalizacji było zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności o wysokim uzależnieniu od świadczeń GOPS. Na cel główny składały się trzy cele szczegółowe:

- Cel 1: *Zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego i cyfrowego w wyniku przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym i wzmocnienie integracji mieszkańców;*
- Cel 2: *Stworzenie przestrzeni integracji i aktywizacji społecznej;*
- Cel 3: *Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa.*

Wszystkie planowane przedsięwzięcia mające przyczynić się do realizacji ww. celów zostały zrealizowane i zraportowane w systemie kwartalnym w latach 2019-2022. Realizowane interwencje miały zarówno charakter „miękki” (przykładem jest oferta zajęć podjęta w ramach utworzonego w tym celu Centrum Aktywności i Integracji), jak i „twardy”. W przypadku inwestycji infrastrukturalnych, dzięki dofinansowaniu funduszy europejskich (EFRR), udało się zrealizować skonsolidowany projekt pn. *Adaptacja budynków Ochotniczej Straży Pożarnej w Ustroniu i Janowicach oraz dostosowanie i wyposażenie pomieszczeń w budynku Gminnego Ośrodka Kultury i placu sportowego w Lubaniu na cele aktywizacji społecznej*. W ramach projektu, rewitalizacji poddano budynki: GOK, OSP w Janowicach, OSP w Ustroniu oraz plac sportowy w Lubaniu. Obiekty zostały dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a następnie wykorzystywane w

³¹Dz.U. 2024 poz. 1465 ze zm.

³² Uchwała nr VI/65/2019 Rady Gminy Lubanie z 9 września 2019 roku. Najważniejsze zmiany to wprowadzenie nowych wskaźników prognozowanych rezultatów w roku docelowym, zmiana szacowanych kwot ogółem i poziomu dofinansowania związana z większymi niż zakładano kosztami zadań infrastrukturalnych.

celach integracji społecznej, nawiązywania kontaktów sąsiedzkich i budowania prawidłowych relacji społecznych³³.

SFERA SPOŁECZNA: Lista projektów³⁴ wynikających ze Strategii Terytorialnej MOF Włocławka oraz Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Tabela 1 Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Poprawa jakości edukacji w Szkole Podstawowej w Lubaniu	Projekt w trakcie realizacji - planowo do marca 2026 r. Projektem objęta jest Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Lubaniu. Działania są skierowane do jej uczniów i nauczycieli. Główne zadania projektu skierowane do uczniów i uczennic to: podnoszenie kompetencji kluczowych i działania prozdrowotne (zajęcia rozwijające kompetencje językowe, cyfrowe, medialne i cyfrowe, kompetencje emocjonalno-społeczne, sportowe z edukacją prozdrowotną); wprowadzenie edukacji włączającej w przypadku dzieci ze specjalnymi potrzebami. Uczniowie klasy ósmej zostaną objęci doradztwem edukacyjno-zawodowym. Zadanie skierowane do nauczycieli to wsparcie kadry w celu zwiększenia kompetencji cyfrowych, umiejętności zapewnienia uczniom wsparcia pedagogiczno-psychologicznego, przygotowania do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz do pracy z uczniem zdolnym. Odrębnym zadaniem jest poprawa jakości warunków kształcenia poprzez adaptację pomieszczeń na sale zajęć (przewidziano zmianę funkcji niektórych pomieszczeń oraz ich remont) i wyposażenie pomieszczeń (zakupy mebli, sprzętu, pomocy dedykowanych uczestnikom zajęć).³⁵
Wsparcie działalności Gminnego Ośrodka Kultury w Lubaniu	W planach zakłada się modernizację sali widowiskowej i innych pomieszczeń w Gminnym Ośrodku Kultury oraz ich wyposażenie - w tym adaptację pomieszczeń po bibliotece publicznej, która w ramach innego projektu ma zostać przeniesiona.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

³³ Za: WYSTĄPIENIE POKONTROLNE I/23/004/LBY Prawidłowość wydatkowania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 przez wybrane gminy wiejskie, NIK, Delegatura w Bydgoszczy, s.6

³⁴ Legenda wykorzystanej kolorystyki czcionki w pierwszej kolumnie obydwu tabeli: zielony kolor czcionki - projekt zrealizowany, niebieski kolor czcionki - projekt w trakcie realizacji, fioletowy kolor czcionki - projekt planowany, czerwony kolor czcionki - projekt odrzucony, czarny kolor czcionki - brak danych nt. Projektu.

³⁵ Za: <https://lubanie.com/poprawa-jakosci-edukacji-w-szkole-podstawowej-w-lubaniu/>, dostęp: 21.02.2025

Tabela 2 Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Poprawa dostępności edukacji przedszkolnej poprzez budowę przedszkola samorządowego na terenie gminy Lubanie	Projekt zakładał realizację zadań w zakresie: wybudowania nowego przedszkola ³⁶ , z liczbą miejsc 125, wyposażenia podstawowego kuchni; wyposażenia niezbędnego z punktu widzenia charakteru obiektu. Projekt, zgodnie z umową o dofinansowanie, realizowano w okresie od 1 czerwca 2017 r. do 30 września 2018 r. ³⁷
Zwiększenie liczby miejsc wraz z poprawą jakości usług edukacyjnych w placówkach przedszkolnych na terenie gminy Lubanie	Celem projektu była realizacja zadań w zakresie utworzenia nowych miejsc edukacji przedszkolnej – zakup doposażenia bazy dydaktycznej (zabawek i pomocy dydaktycznych) do realizacji zajęć w związku z utworzeniem 50 nowych miejsc przedszkolnych; funkcjonowania 50 nowych miejsc edukacji przedszkolnej przez okres 12 miesięcy, w tym zapewnienia niezbędnej kadry; prowadzenia zajęć dodatkowych zwiększających szanse edukacyjne i wyrównujących zdiagnozowane deficyty; doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych nauczycieli. Projekt, zgodnie z umową o dofinansowanie, realizowano w okresie 1 lipca 2018 r. do 30 czerwca 2019 r. ³⁸
Działania na rzecz wsparcia i rozwoju uczniów w gminie Lubanie.	W ramach zadania przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli i zajęcia dla dzieci oraz zakupiono wyposażenie sal lekcyjnych. Projekt realizowany był w Szkole Podstawowej w Lubaniu do czerwca 2021 roku. ³⁹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

³⁶ Dotyczy nowego budynku przedszkola, do którego przeniesiono dotychczasową jednostkę i utworzono dodatkowy piąty oddział.

³⁷ Na podstawie Raportu NIK z 2023 roku (WYSTĄPIENIE POKONTROLNE I/23/004/LBY Prawidłowość wydatkowania środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2014-2020 przez wybrane gminy wiejskie)

³⁸ Ibidem.

³⁹ Za: <https://lubanie.com/dzialania-na-rzecz-wsparcia-i-rozwoju-uczniow-w-gminie-lubanie/>, dostęp: 21.02.2025

3. Sfera gospodarcza

Rynek pracy

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Lubanie rokrocznie maleje - w 2019 roku w Gminie zarejestrowanych było 172 osoby bezrobotne (GUS, stan na koniec grudnia), w 2023 roku - 165 osób (stan na koniec grudnia, GUS). Wśród bezrobotnych przeważają osoby długotrwale bezrobotne, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym lub zasadniczym zawodowym, w grupie wiekowej 35-44 lata. Pamiętając o ukrytym bezrobociu i problematyce bierności zawodowej, warto zwrócić uwagę na wskaźniki przedstawiające liczbę pracujących mieszkańców. W 2023 roku w Gminie Lubanie na 1000 osób pracujących było 420 mieszkańców. Dla porównania, w powiecie włocławskim pracujących było 379 osoby/ 1000 ludności, a w województwie kujawsko-pomorskim - 378 osoby/ 1000 ludności. Dalsza analiza prowadzi do dostrzeżenia różnic płciowych w zakresie aktywności zawodowej. Z danych GUS wynika, że w 2023 roku w Gminie Lubanie pracujących było 763 kobiet (zmiana na niekorzyść w porównaniu do roku 2022 - > 776) oraz 1048 mężczyzn (zmiana na niekorzyść w porównaniu do roku 2022 --> 1058).

Informacje pozyskane od respondentów (niemal 40% ankietowanych dojeżdża do pracy do Włocławka) deklarujących dojazd do miejsca pracy poza obszar Gminy potwierdzają dane statystyczne, wedle których zdecydowana większość mieszkańców pracuje poza Gminą, najczęściej we Włocławku (w 2021 roku do Włocławka dojeżdżało do pracy 770 osób z Gminy Lubanie).

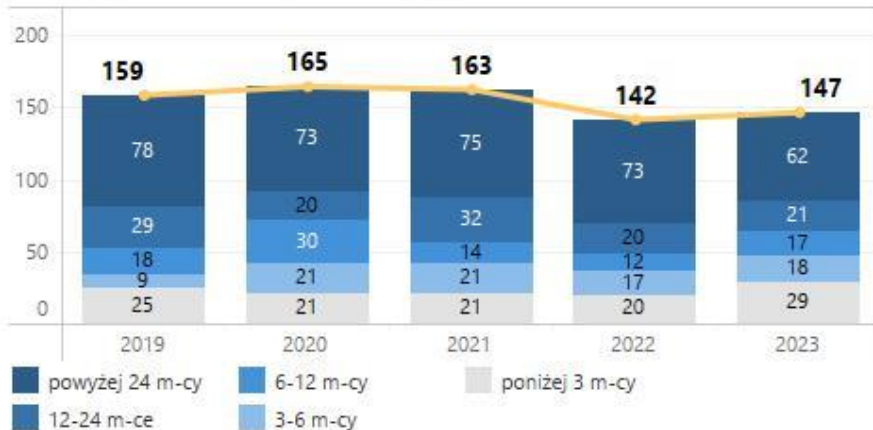
Wśród istniejących zakładów pracy (pracodawcy) na terenie Gminy Lubanie wyróżnić można Zakład Usług Komunalnych w Lubaniu oraz pozostałe jednostki gminne (w tym szkołę, GOK, CUS), przedsiębiorstwa - m.in Morfeusz (tekstylia hotelowe), Plast-Mix (producent tynku i farb), DELFA(lakiernia proszkowa), Zakład Gospodarki Komunalnej Groneko, Agpol (produkcja stolarki PCV i aluminium) czy Iw-Tom (sprzedaż i wynajem kontenerów) - oraz lokalne firmy transportowe bądź punkty handlowe. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarki narodowej na terenie gminy Lubanie stanowią przedsiębiorstwa zatrudniające do 10 osób (mikro-firmy rodzinne), przy czym statystyka ta obejmuje również jednoosobową działalność gospodarczą.

Rynek pracy

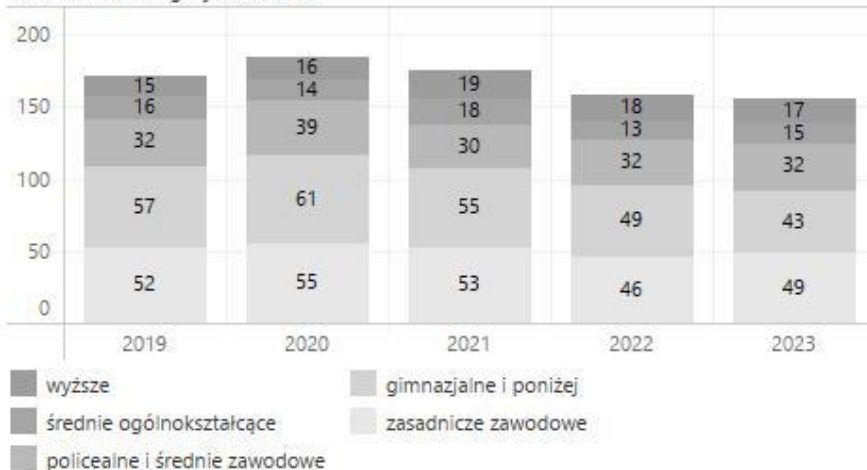
Główne kierunki dojazdów do pracy -w 2021 r.-

Bezrobotni -wg czasu pozostawania bez pracy-

Bezrobotni -wg wykształcenia-

Wybrane kategorie bezrobotnych

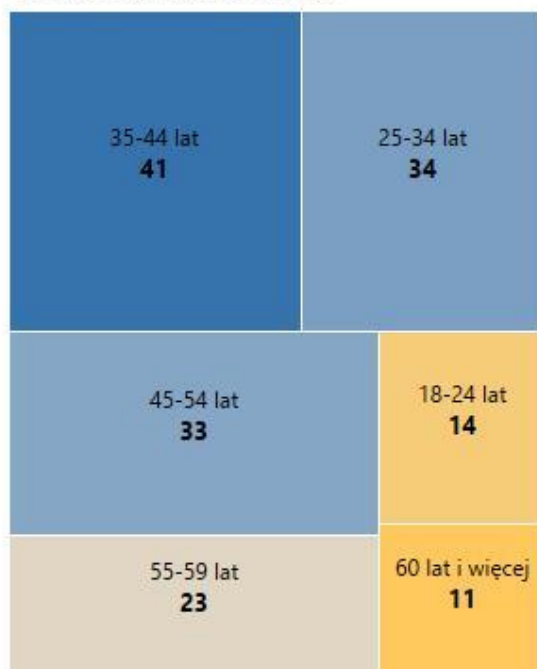
Liczba pracujących według płci

Pracujący na 1000 ludności -w 2023 r.-

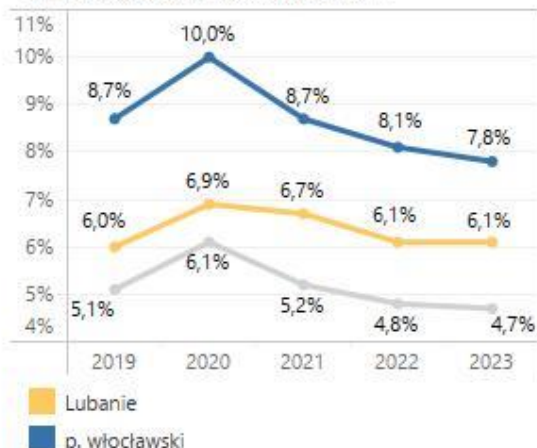

Bezrobotni -wg wieku w 2023 r.-

Udział bezrobotnych

-w liczbie osób w wieku produkcyjnym-

Przedsiębiorczość

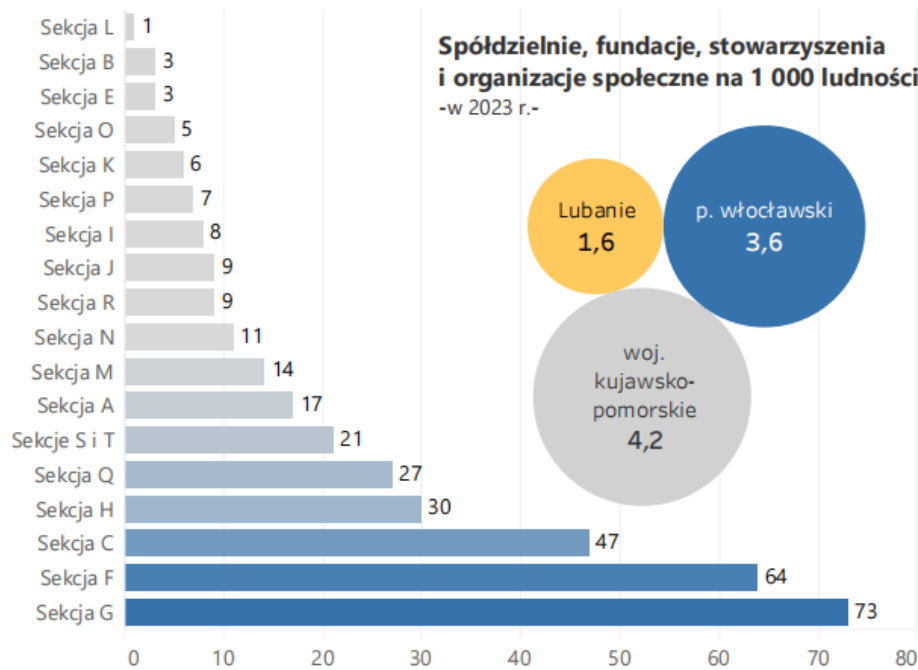
Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają główne miejsce prowadzenia działalności w Gminie Lubanie obejmowała 200 pozycji, z czego status „aktywny” posiadało 154 podmiotów, status „zawieszony” posiadało 31 podmiotów, a liczba podmiotów prowadząca działalność wyłącznie w formie spółki cywilnej obejmowała 15 pozycji. Obserwuje się przewagę liczebną podmiotów nowo rejestrowanych do rejestru REGON nad wyrejestrowanymi. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: usługi ogólnobudowlane, handel i naprawy pojazdów samochodowych. Wśród sekcji PKD w ramach podmiotów wpisanych do rejestru REGON w 2023 roku przeważały: sekcja G (73 podmioty), sekcja F (64 podmioty) oraz sekcja C (47 podmiotów). Wskaźnik liczebności podmiotów gospodarczych świadczących działalność usługową (sekcje J-R) w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł w Gminie Lubanie (2023) 20,6 podmiotów usługowych (w powiecie zaś 23,3/ 1000 ludności, a w województwie aż 41,9/1000 ludności).

Niskie jest też zainteresowanie prowadzeniem działalności pozarządowej. W 2023 roku w Gminie Lubanie odnotowano jedynie 1,3 podmiotów NGO (spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne) w przeliczeniu na 1 000 ludności. Dla porównania, w powiecie odnotowano ich 3,6/ 1000 ludności, a w województwie 4,2/1000 ludności.

Gospodarka

Podmioty wpisane do rejestru REGON

-wg sekcji PKD 2007 w 2023 r.-

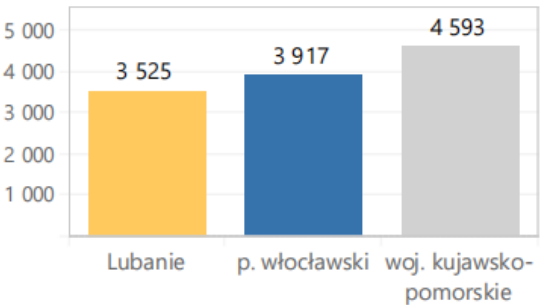
Podmioty wg klas wielkości

-na 1000 ludności w 2019 r. i 2023 r.-

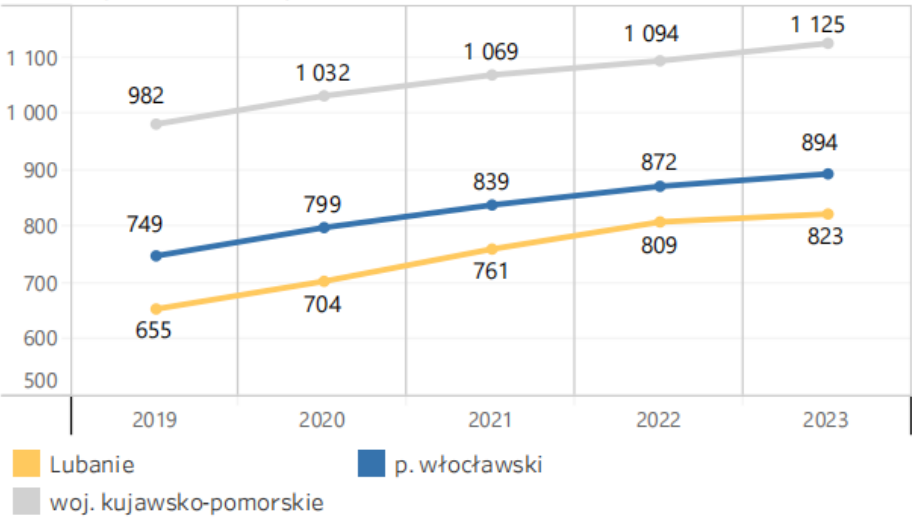
	2019	2023
250 - 999	0	0
1000 i więcej	0	0
50 - 249 osób	1	1
10 - 49 osób	11	10
0 - 9 osób	287	344

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

-na 10 tys. w 2023 r.-

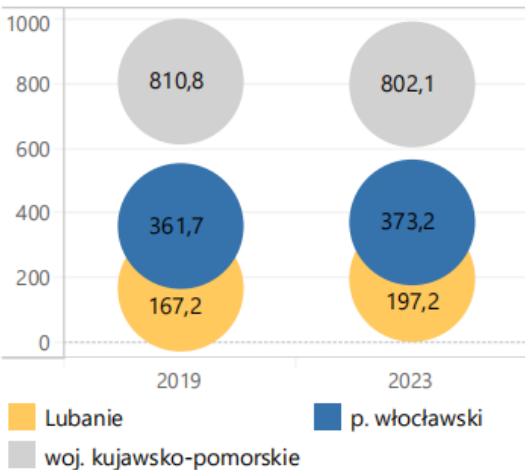

Podmioty wpisane do rejestru REGON -na 10 tys. ludności-

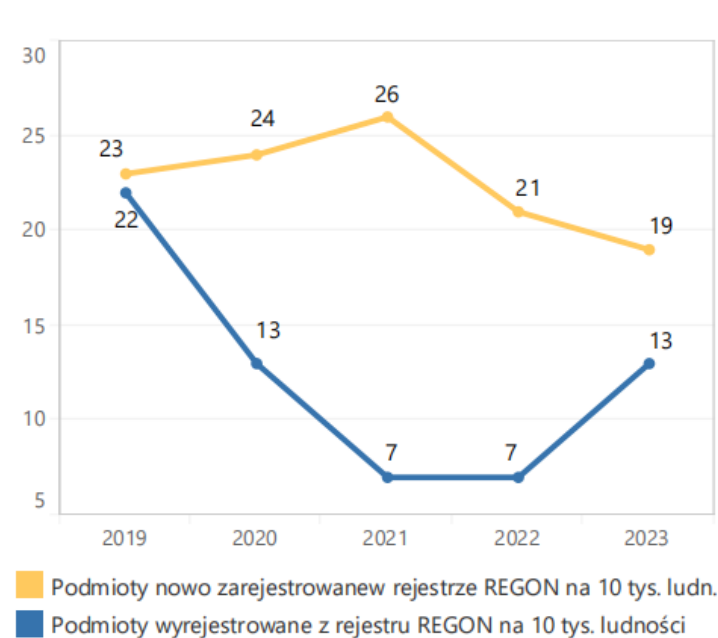

Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej

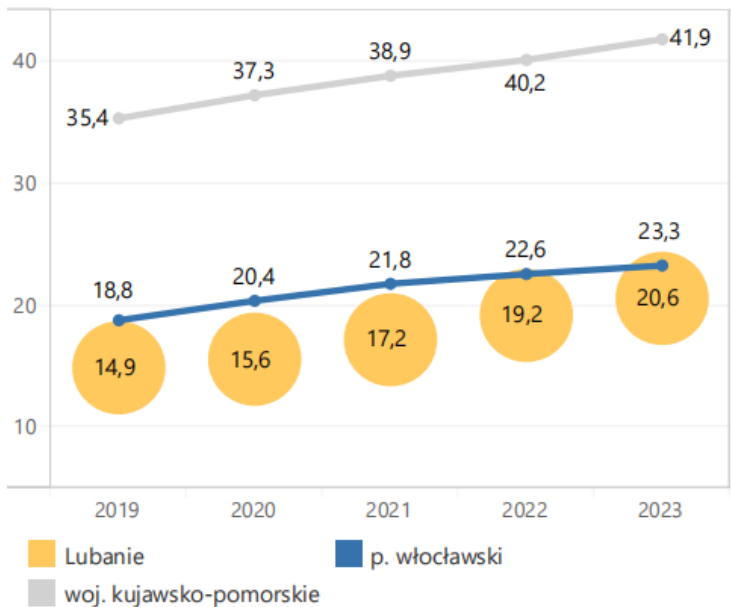
-w 2019 r. i 2023 r.-

Liczba podmiotów -na 10 tys. ludności-

Podmioty gospodarcze w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R) -na 1000 ludności-

Rolnictwo

Z danych Urzędu Gminy⁴⁰ wynika, że podstawowym źródłem utrzymania dla większości ludności Gminy jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują powierzchnię 4864 ha. W Gminie Lubanie funkcjonują 664 gospodarstwa rolne, w tym:

Tabela 3 Powierzchnia gospodarstw w Gminie Lubanie

Powierzchnia gospodarstw	Liczba gospodarstw
1-2 ha	195
2,01-5 ha	187
5,01-7 ha	74
7,01-10 ha	69
10,01-15 ha	70
Powyżej 15 ha	69

Źródło: Raport o stanie Gminy Lubanie za rok 2023.

W Gminie dominują gospodarstwa rodzinne, które często łączą produkcję roślinną z hodowlą zwierząt. Wiele z tych gospodarstw jest zależnych od rolnictwa subsystencyjnego oraz produkcji rolnej na sprzedaż. W niektórych częściach Gminy znajdują się również gospodarstwa specjalistyczne zajmujące się hodowlą bydła mlecznego, drobiu czy produkcją warzyw, owoców. Ze względu na strukturę użytkowania gruntów, przyszłość gminy będzie w dalszym ciągu wiązała się z rozwojem rolnictwa.

Rolnicy z Gminy Lubanie mogą korzystać z usług Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (K-PODR)⁴¹, który oferuje wsparcie w zakresie szkoleń, doradztwa rolniczego oraz pomocy w pozyskiwaniu funduszy unijnych.

Finanse samorządowe

Sytuacja finansowa Gminy Lubanie przedstawia się relatywnie dobrze. Wskaźnik G⁴² w Gminie Lubanie (2024) wynosi 2 773,99 zł. Dla porównania, średni wskaźnik G dla gmin wiejskich w Polsce na 2024 rok wynosił 2 788,93 zł na mieszkańca.⁴³ Z danych GUS wynika, że 2022 rok był czasem oszczędności dla Gminy (saldo [dochody-wydatki ogółem] na poziomie 3,2 mln zł), w 2023 roku zaś sytuacja się odmieniła - saldo na poziomie ujemnym (-1,3 mln zł). Największe wydatki poczyniono na oświatę i wychowanie (w 2023 było to 8,67 mln zł). W ciągu ostatnich lat zmniejszył się udział dotacji zewnętrznych ogółem w dochodach Gminy - w 2019 dotacje stanowiły 31,56% dochodów Gminy (7,1 mln zł), a w 2023 już tylko 17,32% (4,4 mln zł).

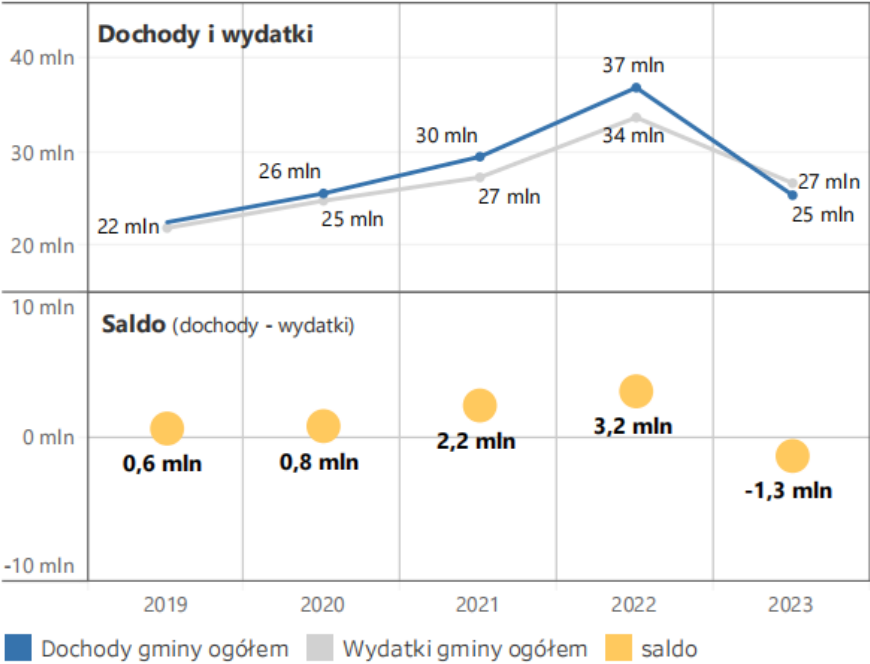
⁴⁰ Raport o stanie Gminy Lubanie za rok 2023.

⁴¹ Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego znajduje się w Minikowie, w gminie Dąbrowa Biskupia, powiat inowrocławski.

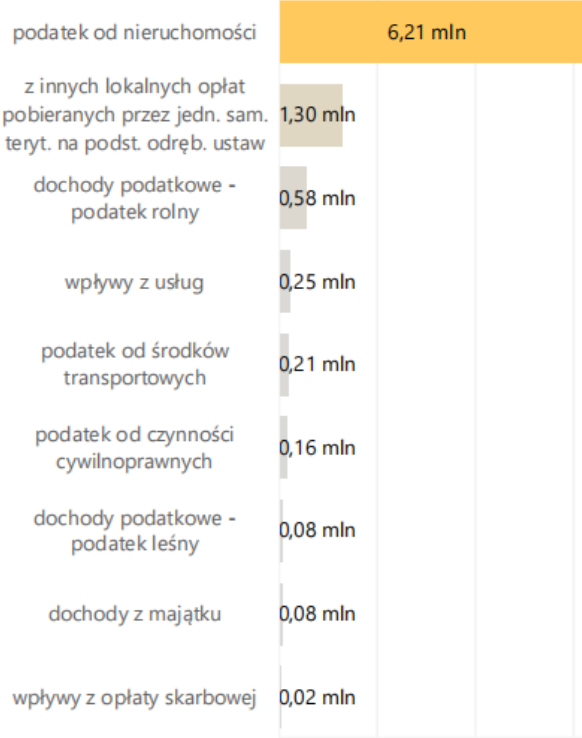
⁴² Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2024 r.

⁴³ Za: https://samorząd.pap.pl/kategoria/finanse/mf-opublikowalo-wskazniki-dochodow-podatkowych-jst-w-2024-r-tabele?utm_source=chatgpt.com, dostęp 28.02.2025

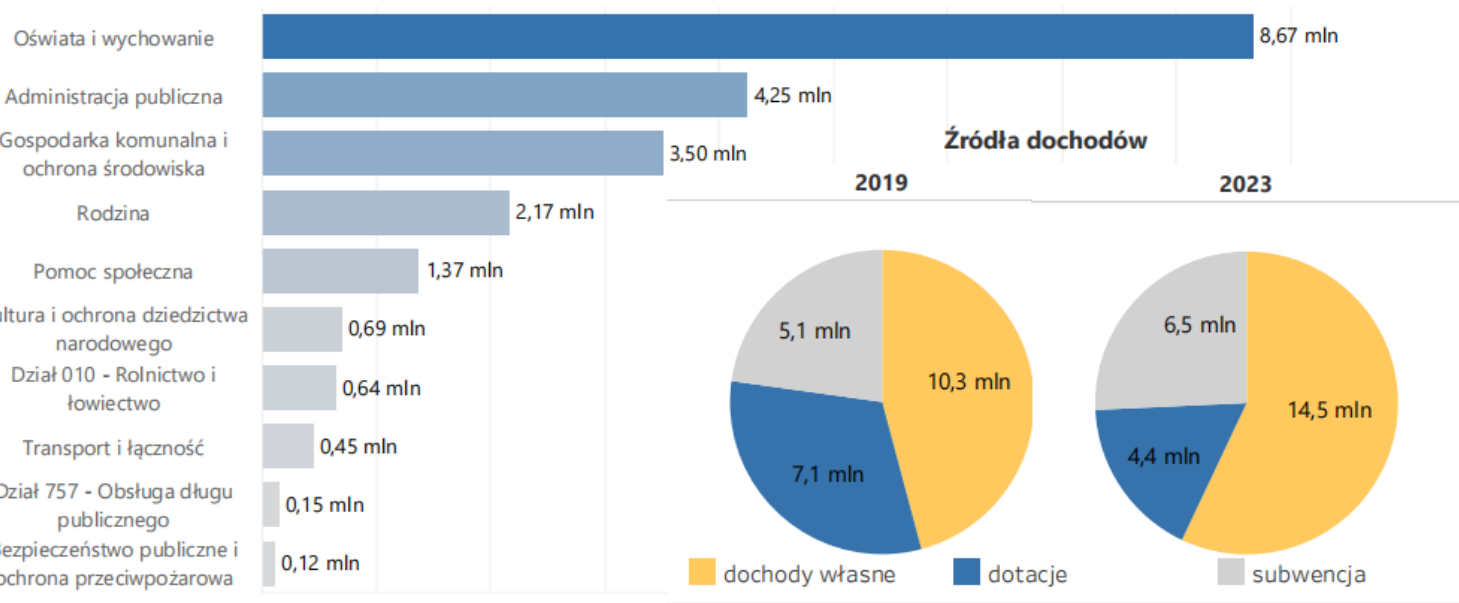
Dochody i wydatki gminy ogółem oraz saldo

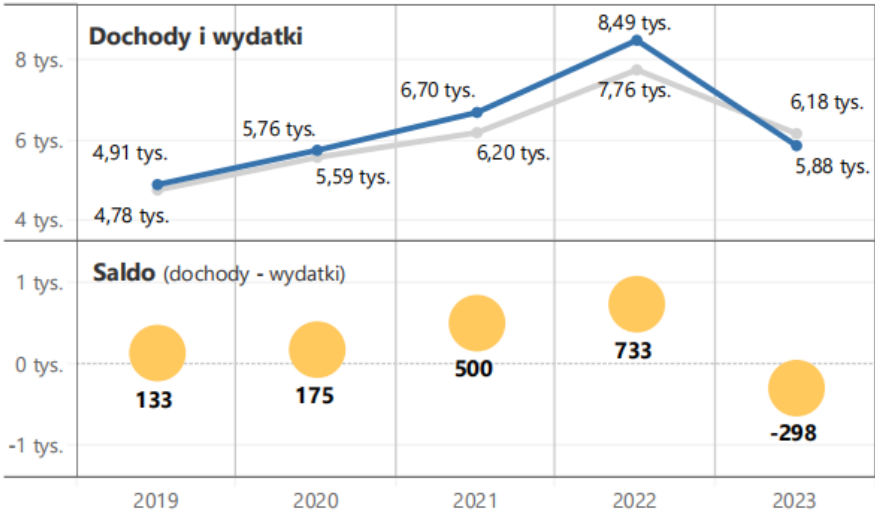
Dochody własne -w 2023 r. wybrane źródła-

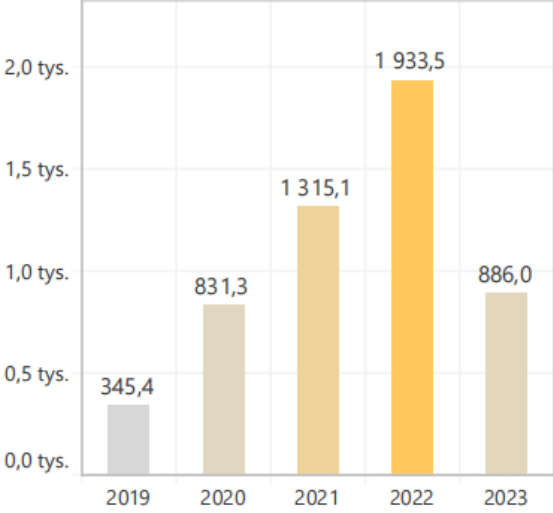
Główne wydatki -wg działów Klasyfikacji Budżetowej w 2023 r.-

Dochody i wydatki gminy na 1 mieszkańca oraz saldo

Wydatki majątkowe inwestycyjne na 1 mieszkańca

SFERA GOSPODARCZA: Lista projektów⁴⁴ wynikających ze Strategii Terytorialnej MOF Włocławka oraz Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Tabela 4 Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Sieć Włocławskiego Centrum Biznesu	Gmina zrezygnowała z realizacji projektu w ramach ZIT WŁOF, który przewidywał utworzenie Włocławskiego Centrum Biznesu. Złożono propozycję w zakresie przeniesienia środków finansowych na inne obszary. ⁴⁵

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

4. Sfera przestrzenno-środowiskowa

Transport

Gmina Lubanie położona jest w odległości około 18 km od Włocławka, 40 km od Torunia oraz 85 km od Bydgoszczy. Gminę przecinają ważne arterie komunikacyjne, z których najistotniejsza to autostrada A1, droga krajowa nr 91 (DK 91) i trakcja kolejowa, będąca częścią ogólnokrajowej sieci kolejowej (linia kolejowa nr 18, Toruń - Włocławek - Kutno). Wszystkie wymienione szlaki komunikacyjne należą do europejskiej sieci transportowej TEN-T (Trans-European Transport Network)⁴⁶.

W ostatnich latach samorząd Gminy Lubanie zrealizował szereg inwestycji poprawiających jakość i dostępność dróg gminnych i powiatowych (modernizacja, rozbudowa i przebudowa sieci dróg powiatowych i gminnych, doświetlenie ulic⁴⁷, budowa i przebudowa chodników). Zrealizowane prace doceniają ankietowani mieszkańcy, zdaniem których dobrej jakości sieć dróg jest jedną z mocnych stron Gminy. Szczególnie dobrze oceniono jakość/stan nawierzchni dróg/ulic (80,9% odpowiedzi pozytywnych) oraz przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (82,7% odpowiedzi pozytywnych).

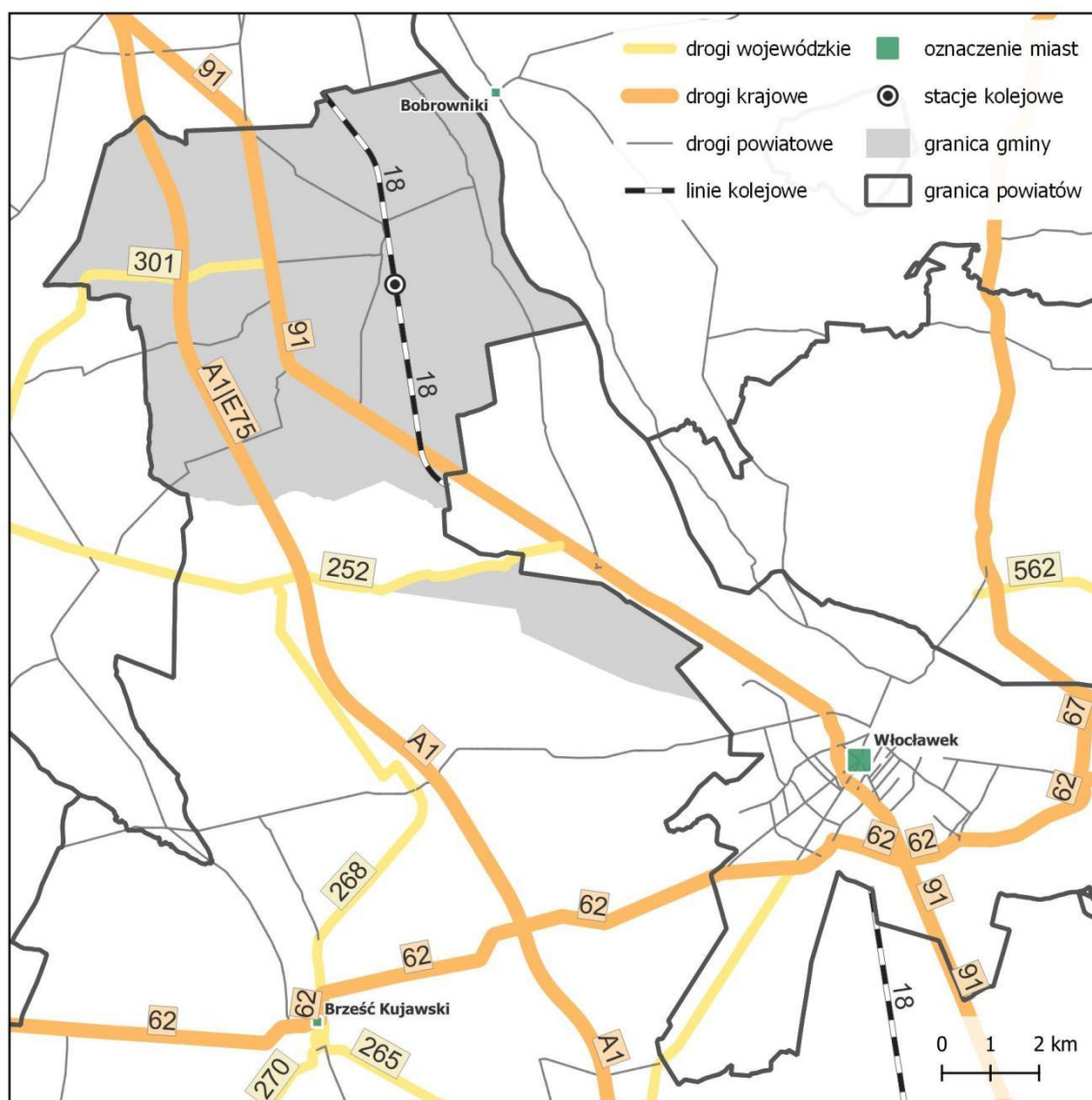
⁴⁴ Legenda wykorzystanej kolorystyki czcionki w pierwszej kolumnie obydwu tabeli: zielony kolor czcionki - projekt zrealizowany, niebieski kolor czcionki - projekt w trakcie realizacji, fioletowy kolor czcionki - projekt planowany, czerwony kolor czcionki - projekt odrzucony, czarny kolor czcionki - brak danych nt. Projektu.

⁴⁵ Na podstawie informacji pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie.

⁴⁶ <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/transeuropejska-siec-transportowa--ten-t>, dostęp: 25.02.2025

⁴⁷ Większość oświetlenia w Gminie podlega pod spółkę Energa. Zdaniem przedstawicieli Gminy priorytetem jest dalszy rozwój współpracy ze spółką w celu wdrażania nowoczesnych rozwiązań z zakresu energetyki i oświetlenia w Gminie.

Grafika 1 Infrastruktura drogowa w Gminie Lubanie

Źródło: Opracowanie własne.

Równie korzystnie oceniana jest sieć transportu zbiorowego (dostępność transportu publicznego została oceniona pozytywnie przez 53,3% ankietowanych). Na terenie MOF Włocławka obowiązuje *Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (PZMM) dla Włocławskiego Obszaru Funkcjonalnego - Kujawy 2035*. Jest to dokument zawierający zagadnienia związane z mobilnością i logistyką, urbanistyką, środowiskiem na terenie Obszaru Funkcjonalnego Włocławka. Obejmuje on zakres wyzwań transportowych charakterystycznych dla transportu miejskiego, powiatowo-gminnego i częściowo regionalnego. W Planie wskazano m.in. na problem braku spójnego systemu transportu publicznego w ujęciu ponadlokalnym, który to jest barierą dla rozwoju gospodarczego WŁOF i może ograniczać jego konkurencyjność. Wśród wylistowanych w dokumencie wyzwań, obok procesów suburbanizacyjnych, wskazano również na istnienie obszarów wykluczenia komunikacyjnego na

terenie WłOF. Stąd też priorytetem dla wszystkich gmin WłOF stać się powinna m.in. odbudowa zaufania społecznego do transportu publicznego i rozwój aktywnej mobilności (gł. pieszej i rowerowej).

Samorząd Gminy Lubanie stara się wyjść naprzeciw wskazanym w PZMM wyzwaniom. Przykładowo, w ostatnim roku (2024) Gmina Lubanie złożyła wniosek o dofinansowanie linii komunikacyjnej (w ramach Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej). Dzięki środkom pozyskanym od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego mieszkańcy Gminy Lubanie korzystają od 1 lutego 2025 r. z linii komunikacyjnej na trasie: Mikanowo I, Mikanowo II, Lubanie, Włoszyca Lubańska, Barcikowo, Siutkówkę, Zapomnianowo, Janowice, Probstwo Górne, Kaźmierzewo, Mikanowo.

Obecnie w Gminie Lubanie nie ma dedykowanych dróg ani ścieżek rowerowych⁴⁸. W sąsiednich gminach powiatu włocławskiego, takich jak gmina Kowal i gmina Włocławek, powstały ścieżki rowerowe, np. na trasie Dębniaki - Telążna Leśna. Ponadto, wzdłuż całej gminy biegnie oficjalnie trasa rowerowa pn. *Rowerowy szlak turystyczny wzdłuż Wisły w województwie kujawsko-pomorskim* - trasa biegnie po istniejących drogach (jezdnie bitumiczne) i jest oznakowana. Warto również zwrócić uwagę na wydarzenia rowerowe w regionie, takie jak Rajd Rowerowy organizowany przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki⁴⁹, który odbywa się w okolicach gminy Lubanie.

Mieszkalnictwo

Z danych GUS wynika, że w 2023 roku w Gminie Lubanie zlokalizowanych było 1312 mieszkań (przy czym warto zaznaczyć, iż na terenie Gminy dominuje zabudowa jednorodzinna). Oznacza to wzrost liczby o 30 na przestrzeni lat 2019-2023. Według danych GUS mieszkania w Gminie Lubanie charakteryzują się dużą powierzchnią użytkową (w 2023 roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania [wyrażona na 1 osobę w m²] osiągnęła w Gminie wartość 98,3 - dla porównania, w powiecie jest to 87,8, a w województwie 71,8). W poszczególnych mieszkaniach w Gminie zamieszkuje też więcej osób niż w przypadku powiatu czy województwa (wskaźnik liczby mieszkań w Gminie w przeliczeniu na 1000 ludności wynosi 304,3; w powiecie 339,8; a w województwie 402,9). W skład zasobu mieszkaniowego Gminy Lubanie wchodzi 10 lokali mieszkalnych, przy czym Gmina nie posiada wyodrębnionych mieszkań do najmu socjalnego⁵⁰.

⁴⁸ Dane GUS (opracowane w formacie graficznym i zawarte w diagnozie będącej załącznikiem do strategii) okazują się stać w sprzeczności ze stanem rzeczywistym potwierdzonym przez Urząd Gminy Lubanie.

⁴⁹ Zob. <https://www.kujawiaki.pl/768-juz-wkrotce-rajd-rowerowy.html>, dostęp: 27.02.2025

⁵⁰ Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Lubanie na lata 2024-2028.

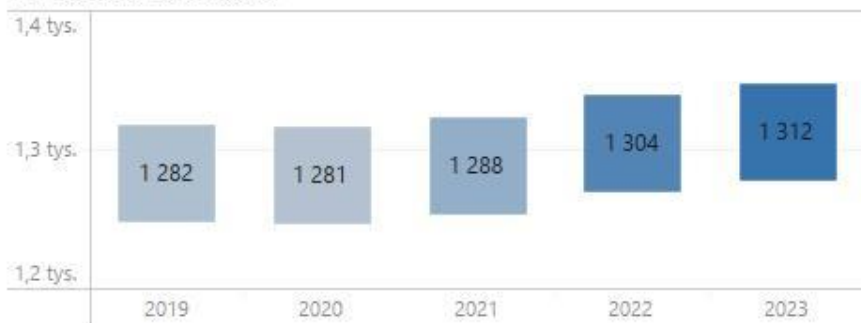
W kontekście mieszkalnictwa, obserwuje się w Gminie zaczątek intensywnego procesu suburbanizacyjnego. Trend ten jest widoczny w większości gmin sąsiadujących z Włocławkiem. Co więcej, prognozuje się, że będzie on przybierać na sile. Największym problemem jest przy tym niekontrolowany sposób rozwoju zabudowy, często na podstawie decyzji administracyjnych. W efekcie zabudowa jest rozproszona, co pociąga za sobą wiele negatywnych konsekwencji (o czym mowa w rozdziale dotyczącym sfery przestrzenno-środowiskowej).

Gmina Lubanie przystąpiła do Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej KZN Kujawy. Jest to spółka powołana przez Krajowy Zasób Nieruchomości (KZN) oraz 14 gmin z powiatów włocławskiego, radziejowskiego, aleksandrowskiego, golubsko-dobrzyńskiego i chodzieskiego. Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa (SIM) to forma współpracy między KZN a samorządami lokalnymi, mająca na celu zwiększenie dostępności mieszkań dla osób, które nie dysponują wystarczającymi środkami na zakup własnego lokalu, ale są w stanie regularnie opłacać czynsz najmu. Mieszkania oferowane przez SIM są dostępne w formule najmu z możliwością dojścia do własności, co stanowi atrakcyjną alternatywę dla tradycyjnego kredytu hipotecznego. W najbliższych latach planowane jest w ramach tego przedsięwzięcia wybudowanie budynku wielorodzinnego bądź osiedla domków szeregowych w miejscowości Probostwo Dolne, za Gminnym Parkiem Rozrywki⁵¹.

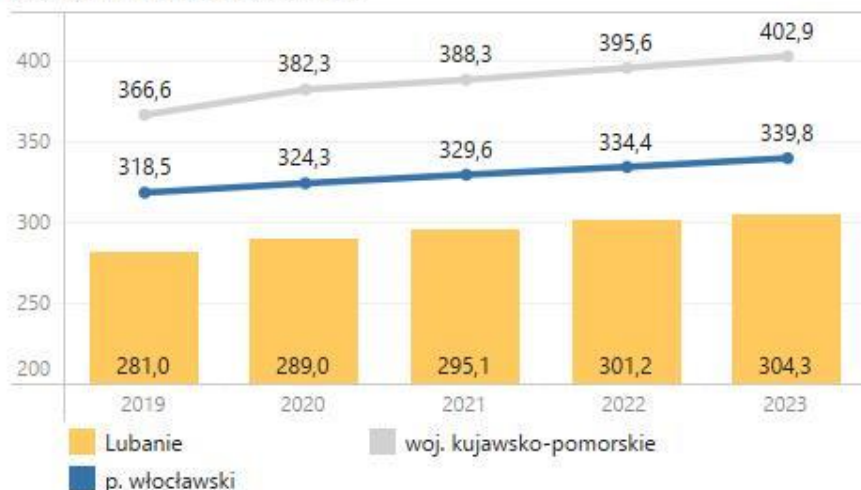
⁵¹ Na działce 224/2 lub jej części - aktualnie jest to działka Skarbu Państwa i do spółki musi ją wnieść KZN. Wariant drugi – budowa budynku wielorodzinnego na działce stanowiącej własność gminy Lubanie w miejscowości Gąbinek dz. Ew. 31/2 - informacje pozyskane drogą mailową od Urzędu Gminy Lubanie.

Mieszkalnictwo

Liczba mieszkań -ogółem-

Liczba mieszkań -na 1000 ludności-

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania

-na 1 osobę w m²-

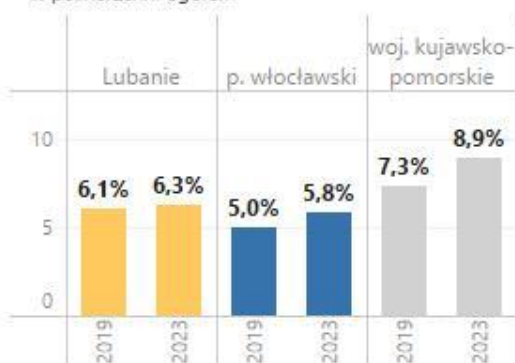
Pozwolenia i zgłoszenia z projektem

Liczba mieszkań komunalnych oraz średnia powierzchnia mieszkania komunalnego -w 2023r.-

Udział powierzchni objętej obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego -w powierzchni ogółem-

Mieszkania oddane do użytkowania

-na 1000 ludności-

Mieszkania oddane do użytkowania

Infrastruktura komunalna

W 2023 roku udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej w Gminie Lubanie wyniósł 99,9%. W przypadku sieci kanalizacyjnej było to 41,2%. Podobny wynik odnotowuje się na terenie całego powiatu włocławskiego (43,1%) - jest on o niemal 30 pp. niższy niż w przypadku danych w ujęciu wojewódzkim (70,8%). Rozproszona zabudowa Gminy utrudnia zapewnienie infrastruktury komunalnej. Na brak/ złą jakość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej narzeka 22% ankietowanych. Mieszkańcy, którzy nie mają dostępu do sieci kanalizacyjnej, muszą radzić sobie z alternatywnymi rozwiązaniami dotyczącymi gospodarowania ściekami. W takich przypadkach mieszkańcy mogą korzystać m.in. ze zbiorników bezodpływowych (szamba) bądź z przydomowych oczyszczalni ścieków.⁵²

Z informacji pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie wynika, że samorząd planuje w najbliższych latach szereg inwestycji związanych z gospodarką wodno-ściekową, w tym m.in.:

- Przebudowę /modernizację stacji uzdatniania wody w miejscowości Lubanie (etap II);
- Budowę dwóch studni głębinowych oraz stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Lubanie (inwestycja w trakcie realizacji);
- Rozbudowę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Lubanie;
- Rozbudowę i przebudowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz, Gmina Lubanie (inwestycja w trakcie realizacji).

Udział ludności korzystającej z przyłącza do sieci gazowej na terenie Gminy Lubanie jest minimalny - wynosi 0,8% w 2023 roku (dla porównania w powiecie jest to 12,2%, a w województwie 45,6%). Na terenie Gminy Lubanie nie ma scentralizowanego systemu zaopatrzenia w ciepło. Zasilanie części odbiorców w terenie rozproszonej zabudowy odbywa się głównie poprzez ogrzewanie piecowe spalające węgiel kamienny, w mniejszym stopniu drewna, sporadycznie olej opałowy⁵³. Gmina Lubanie nie jest zasilana gazem ziemnym przewodowym z krajowego systemu przesyłowego (wyjątkiem jest część wsi Gąbiniek), przy czym przez teren Gminy przebiega 5 gazociągów

⁵² Gmina oferuje mieszkańcom dofinansowanie na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Warunkiem jest ich wykorzystywanie do oczyszczania ścieków bytowych pochodzących z budynku mieszkalnego. Do oczyszczalni nie mogą być odprowadzane ścieki pochodzące z nieruchomości wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej.

Przykładowo, w 2023 roku w Gminie Lubanie powstało 10 nowych przydomowych oczyszczalni ścieków., za Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2023 rok.

Należy mieć na uwadze, że budowa przydomowych oczyszczalni ścieków może napotkać trudności związane z ochroną środowiska i obowiązującymi przepisami prawa. Część obszarów Gminy znajduje się na terenach objętych ochroną przyrody, takich jak obszary Natura 2000, co stawia dodatkowe wymagania prawne przy planowaniu i realizowaniu takich inwestycji. Wynika to z konieczności zapewnienia ochrony środowiska przed zanieczyszczeniami, które mogłyby wpłynąć na lokalne ekosystemy.

⁵³Od kilku lat dostępne jest również dofinansowanie na budowę instalacji fotowoltaicznych dla mieszkańców (dofinansowanie do połowy kosztów netto przedsięwzięcia.)

tranzytowych wysokiego ciśnienia oraz kilka krótszych łączących infrastrukturę naziemną. Na terenie gminy, we wsi Gąbinek, zlokalizowana jest Tłocznia Gazu Włocławek - jeden z zakładów należących do Systemu Gazociągów Tranzytowych EuRoPol GAZ SA.

Z danych zebranych między 2020-2023 rokiem wynika, że jedynie 7 indywidualnych gospodarstw domowych na terenie Gminy korzystało z sieci gazowej. Zdanie autorów *Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lubanie na lata 2024-2039*, liczba ta wskazuje na *niskie zainteresowanie podłączeniem obiektów do sieci gazowej*⁵⁴. Jest to twierdzenie stojące w sprzeczności z rzeczywistym, zgłaszanym w ankiecie i podczas spotkań stacjonarnych, zapotrzebowaniem mieszkańców na ciepło ze źródła gazowego.

Liczba odpadów zbieranych od mieszkańców Gminy Lubanie, po zwykłym roku 2020 (będącym rokiem wybuchu pandemii COVID-19, co sugerować może potencjalną korelację zjawisk) zmalała i ustabilizowała się - w 2023 roku zebrano w Gminie 466,9 ton odpadów. W miejscowości Kucierz, znajduje się składowisko odpadów komunalnych, innych niż niebezpieczne i obojętne. W 2024 roku przeprowadzono rekultywację tego składowiska w ramach projektu *Rekultywacja składowisk odpadów w województwie kujawsko-pomorskim na cele przyrodnicze*⁵⁵. Głównym jego celem było przywrócenie walorów przyrodniczych terenom zamkniętych 29 składowisk o łącznej powierzchni 32,4 ha. Zakres prac obejmował właściwe ukształtowanie terenu, odtworzenie gleby, uregulowanie stosunków wodnych, obsadzenie roślinnością oraz utworzenie ścieżek edukacyjnych.⁵⁶ W miejscowości Kucierz znajduje się również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

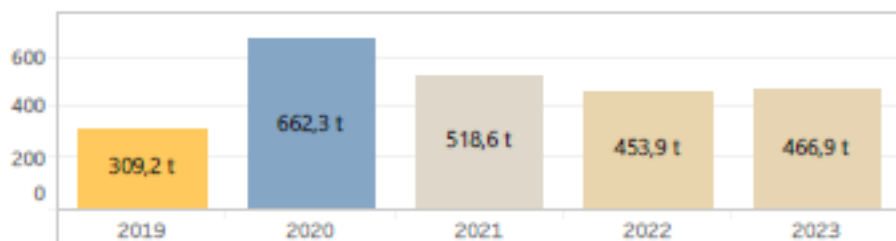
⁵⁴ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lubanie na lata 2024-2039, s.53 (w tym Tabela nr 18)

⁵⁵ Projekt został zrealizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko – Pomorskiego wspólnie z 27 samorządami lokalnymi oraz 1 związkiem międzygminnym.

⁵⁶ Za: <https://lubanie.com/rekultywacja-skladowiska-odpadow-2/>, dostęp: 27.02.2025

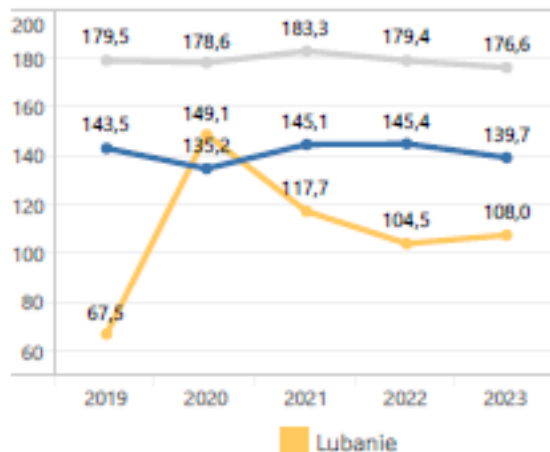
Środowisko i infrastruktura

Odpady zebrane w ciągu roku ogółem -z gospodarstw domowych-

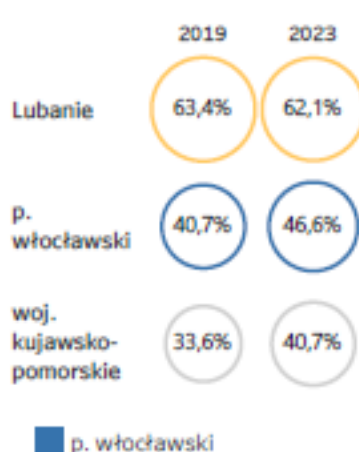
Zmieszane odpady komunalne

-z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]-

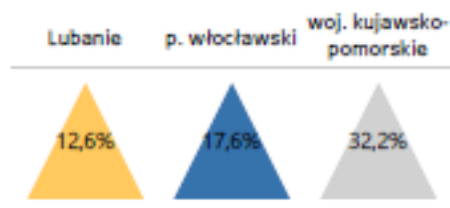

Odpady zebrane selektywnie

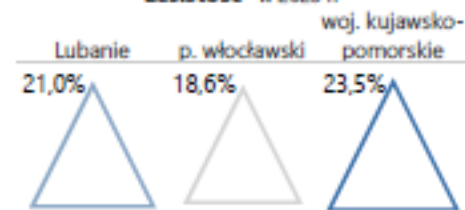
-z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów-

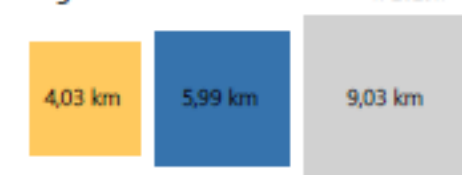
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem -w 2023 r.-

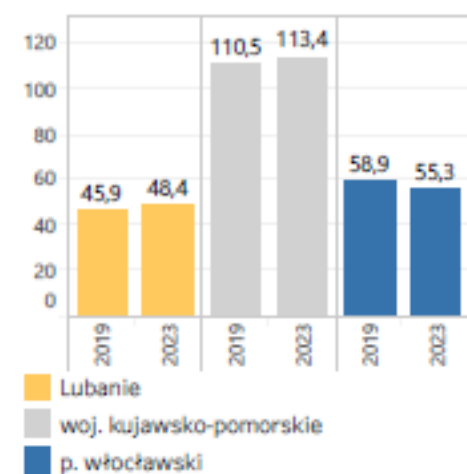
Lesistość -w 2023 r.-

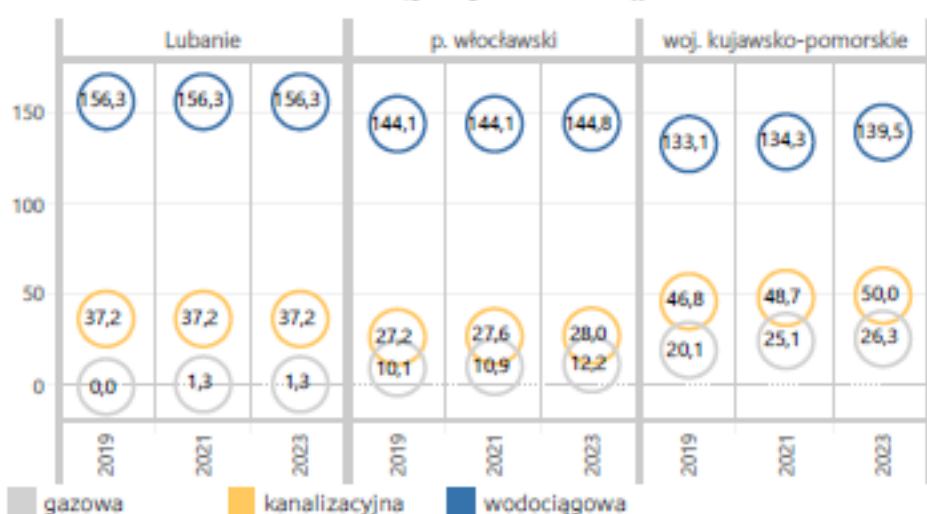
Drogi dla rowerów na 100 km² -w 2023r.-

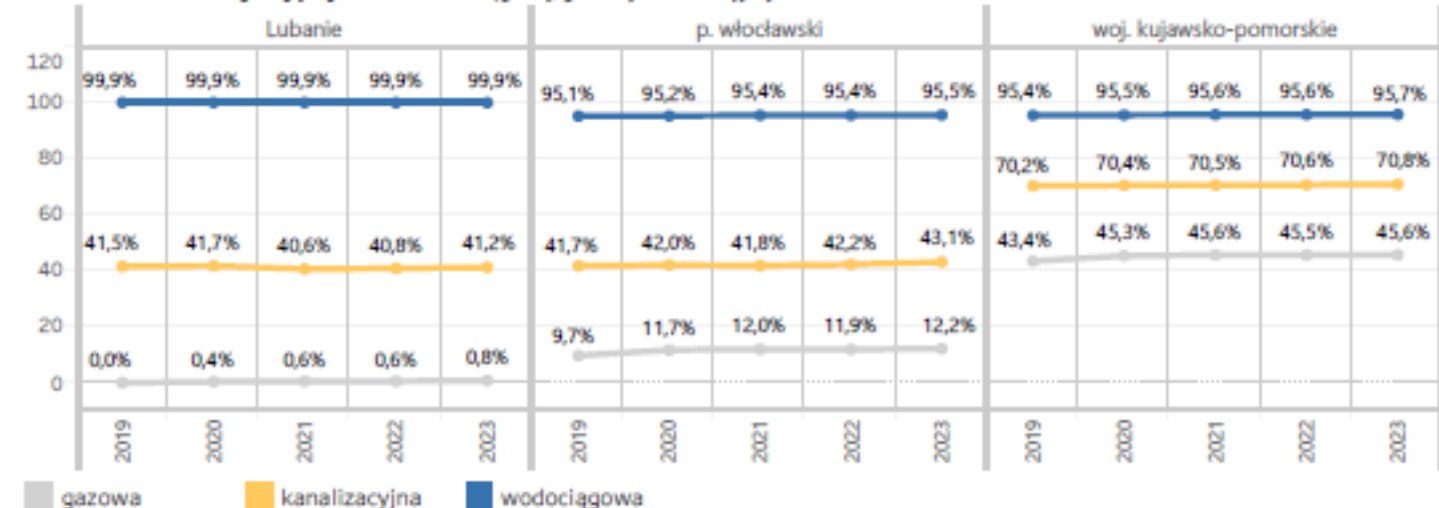
Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³]

Sieć rozdzielcza na 100 km² -wodociągowa, gazowa i kanalizacyjna-

Udział ludności korzystającej z sieci -wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej-

Źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2019-2023

Przestrzeń publiczna

Kluczowym problemem dla całego MOF Włocławka jest brak zintegrowanego planowania przestrzennego, co stanowi przeszkodę dla rozwoju obszaru i jednocześnie osłabia konkurencyjność całego województwa. W raporcie będącym częścią inicjatywy *Catching-up Regions-3* (CuR3) wskazano, że: *Obecne polityki i praktyki w zakresie planowania przestrzennego skutkują nieoptymalnym i niezrównoważonym rozwojem urbanistycznym. Ponieważ studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie są aktami prawa miejscowego, a do tego często są przestarzałe, ich zapisy w wielu wypadkach zastępowane są indywidualnymi decyzjami administracyjnymi dotyczącymi warunków zabudowy na danej działce. (...) Jeśli chodzi o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, są one często sporządzane dla bardzo małych obszarów (jedna działka lub grupa kilku działek). (...) nie wpisują się w żadną szerszą wizję, zatem, w swojej obecnej formie, nie można ich uznać za adekwatne narzędzie do zarządzania rozwojem.*⁵⁷

Nakreślony problem dotyczy również Gminy Lubanie, która stoi przed wyzwaniem opracowania Planu Ogólnego. Zgodnie z Art. 67. zmiana ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw⁵⁸, sporządzenie planu ogólnego jest obligatoryjne - po 1 stycznia 2026 r. co do zasady, nie będzie możliwości uchwalenia nowego lub zmiany obowiązującego planu miejscowego ani wydania decyzji WZ i LCP.

W kontekście wyzwań związanych z napływem ludności miejskiej do gmin wiejskich (ang. *urbansprawl*) istotna jest dbałość o ład przestrzenny wyrażony poprzez ściśle określony podział gruntów w zależności od ich dalszego przeznaczenia. Obecna zabudowa mieszkalna Gminy jest rozproszona, co nie tyle wpływa niekorzystnie na estetykę przestrzeni, a przede wszystkim utrudnia zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury drogowej i komunalnej. W dalszej kolejności może mieć negatywny wpływ na tereny chronione z uwagi na wysoką wartość przyrodniczą.

Z informacji pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie wynika, że w obszarze Gminy znajdują się tereny które może w najbliższej przyszłości przeznaczyć pod zabudowę jednorodzinną - dotyczy takich miejscowości jak: Probstwo Dolne, Lubanie, Mikanowo B, Kucierz i Probstwo Górne .

Obserwuje się starania samorządu w obszarze zapewnienia mieszkańcom oczekiwanej wysokiej jakości przestrzeni wspólnej - miejsc spędzania czasu wolnego. Jedną z ważniejszych inwestycji podjętych w ostatnim czasie w obszarze kształtowania przestrzeni publicznej jest utworzenie terenu

⁵⁷ Planowanie przestrzenne dla Włocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, *Catching-up Regions*, 2019, s.12

⁵⁸Dz.U. 2023 poz. 1688 ze zm.

sportowo-rekreacyjnego (Park Rozrywki) w miejscowości Probstwo Dolne.⁵⁹ Park zajmie obszar 1,60 ha, na którym znajdują się różnego rodzaju urządzenia rekreacyjne, sportowe, zabawowe dla dzieci i dorosłych mieszkańców. Z danych pozyskanych od Urzędu Gminy Lubanie wynika, że planowana jest dalsza rozbudowa Parku - m.in poprzez budowę świetlicy wiejskiej z kręgielnią, tężnią oraz montaż kolejnych urządzeń sportowych.

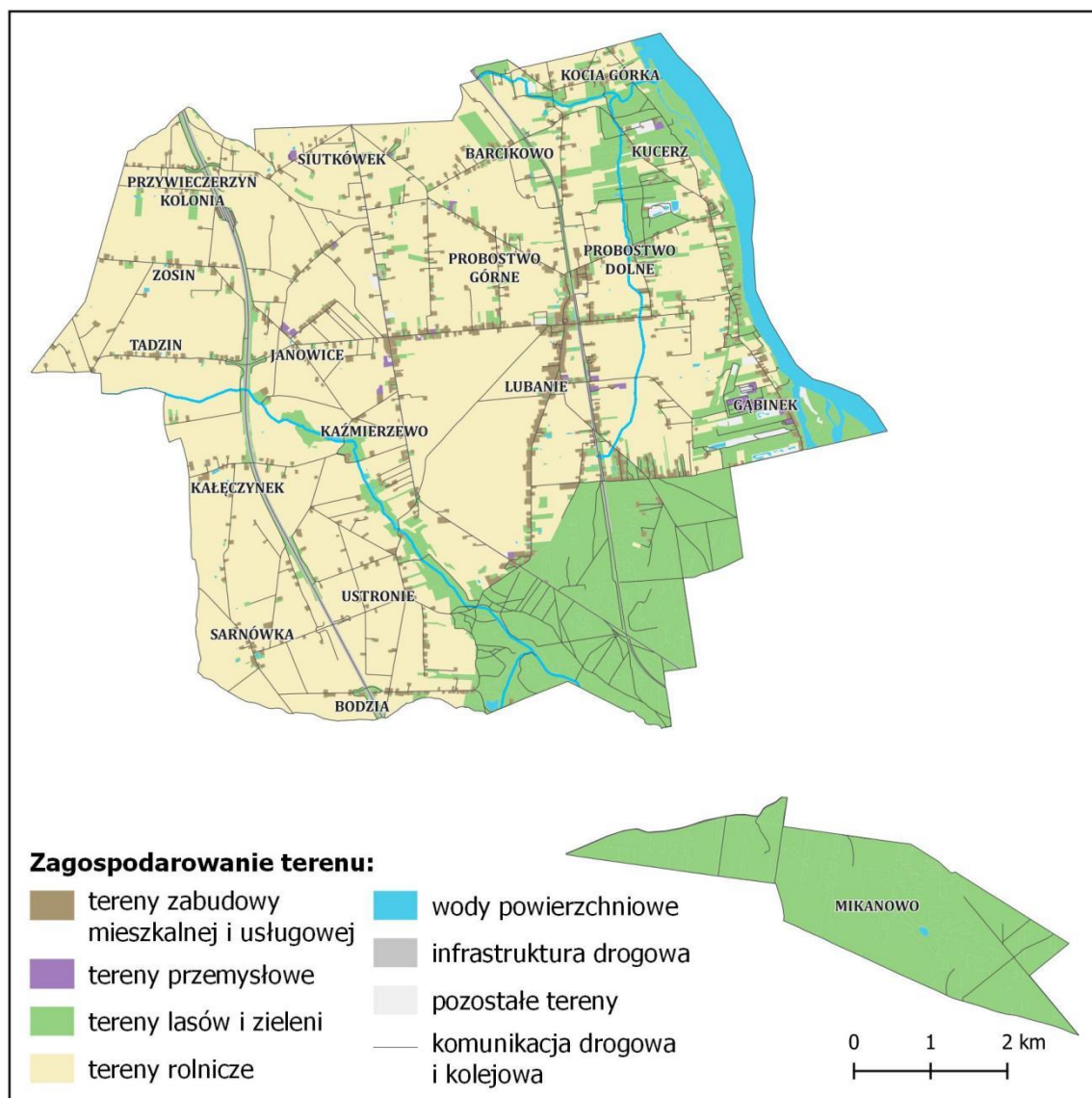
Do najważniejszych obiektów dziedzictwa kulturowego Gminy Lubanie należą zespoły dworsko-parkowe w Kaźmierzewie i Ustroniu :

- Zespół dworsko-parkowy w Kaźmierzewie położony jest u stóp stawów, obejmuje dwór, budynki gospodarcze, a także przestronny park, który stanowi całość założenia - obecnie Dworek jest własnością prywatną;
- Zespół dworsko-parkowy w Ustroniu: zespół dworski wpisany do wojewódzkiej ewidencji zabytków, posiada istotne elementy ochrony konserwatorskiej tj.: dwór (dawny budynek szkoły), brama do parku z XIX wieku i park z początku XX wieku;
- Zespół kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja z 1909 roku, będący przykładem neogotyckiej architektury sakralnej z zachowaniem średniowiecznych elementów pierwotnej świątyni. Ponadto w kościele znajduje się barokowe wyposażenie z obrazem Matki Boskiej Śnieżnej z I poł. XVII wieku.

Gmina Lubanie nie posiada istotnego potencjału turystycznego. Zdaniem większości respondentów (badania jakościowe oraz ilościowe) nie istnieją żadne czynniki wyróżniające Gminę Lubanie spośród innych gmin regionu.

⁵⁹ Gminny Park Rozrywki w Probstwie Dolnym w gminie Lubanie został uroczystie otwarty w dniu 24 czerwca 2024 r.

Grafika 2 Zagospodarowanie terenu w Gminie Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

Środowisko

Obszary chronione

Na terenie Gminy Lubanie znajdują się następujące obszary objęte ochroną:

- ✓ Obszar Chronionego Krajobrazu "Niziny Ciechocińskiej" - Wyznaczony 1 stycznia 1983 roku, obejmuje powierzchnię 38 236,34 ha. Ośią hydrologiczną opisywanego terenu jest rzeka Wisła. Uzupełnienie sieci hydrograficznej stanowi rzeka Tążyńska stanowiąca lewobrzeżny

dopływ Wisły oraz system drobnych cieków i rowów. Trwałym i bardzo ważnym składnikiem szaty roślinnej są lasy⁶⁰.

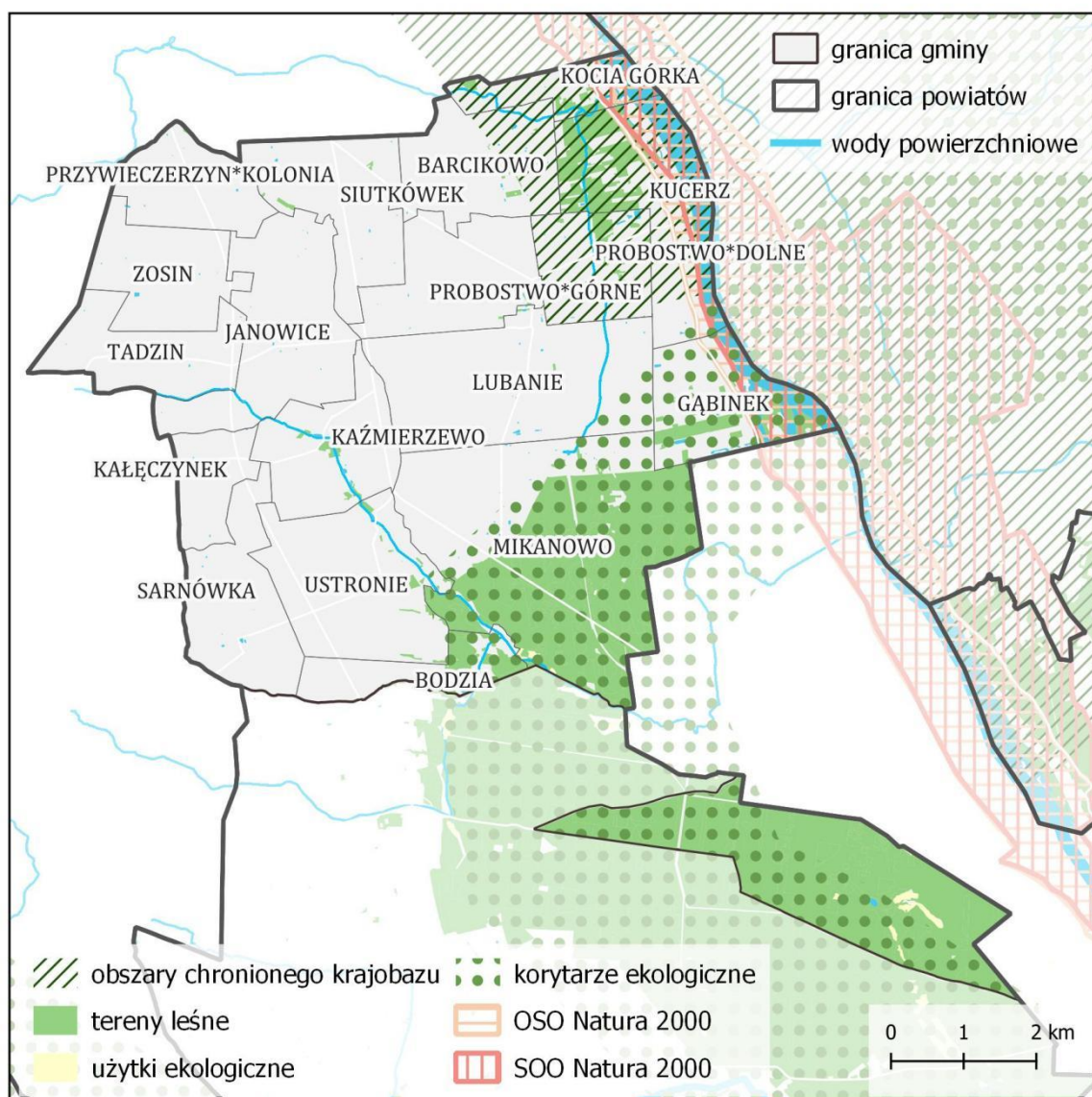
- ✓ Obszary Natura 2000:
 - ◆ Włocławska Dolina Wisły (PLH040039) - obszar obejmuje koryto rzeki Wisły oraz terasę zalewową wraz z otaczającym obszarem i z lokalnie występującymi stromymi stokami doliny.
 - ◆ Dolina Dolnej Wisły(PLB040003), który obejmuje dolinę Wisły, w tym tereny w pobliżu gminy Lubanie - jest to obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia). Obszar obejmuje prawie naturalną dolinę Dolnej Wisły bez odcinka ujściowego - na odcinku pomiędzy Włocławkiem a Przegaliną⁶¹.
- ✓ Użytki ekologiczne - na terenie Gminy Lubanie wyróżniono osiem użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 17,58 ha.

⁶⁰ Zob.

<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewobszarchronionegokrajobrazu.jsf?fop=PL.ZIPOP.1393.OCHK.45>
dostęp: 28.02.2025

⁶¹ Zob. <https://wloclawek.torun.lasy.gov.pl/obszary-natura-2000>, dostęp: 28.02.2025

Grafika 3 Obszary objęte ochroną na terenie Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne

Jakość wód oraz gospodarka wodami

Gmina Lubanie w całości położona jest w dorzeczu Wisły. Samorząd, będąc członkiem⁶² Lokalnego Partnerstwa do Spraw Wody (LPW)⁶³ aktywnie podejmuje działania na rzecz poprawy gospodarki wodnej - w odniesieniu zarówno do działań związanych z ochroną wód i utrzymaniem prawidłowego poziomu retencji, jak i działań związanych z monitoringiem wód i ochroną przeciwpowodziową.

⁶² Powiatowy Plan Wodny dla POWIATU WŁOCŁAWSKIEGO, Plan rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022 - 2030, I wersja – grudzień 2021 r.

⁶³ Zob. <https://www.kpodr.pl/wp-content/uploads/2023/07/Lokalne-Partnerstwa-Wodne-stan-obecny-i-perspektywy-27.11.2023m.pdf>, dostęp: 28.02.2025

Gmina Lubanie znajduje się w obszarze narażonym na zagrożenie powodziowe. W przeszłości, w czerwcu 2019 roku, na terenie powiatu włocławskiego, w tym Gminy Lubanie, ogłoszono stan zagrożenia powodziowego w związku z wysokimi stanami wód na rzece Wiśle⁶⁴. Dodatkowo, w 2016 roku, podczas posiedzenia Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego we Włocławku, podkreślono, że Gmina Lubanie znajduje się w strefie bezpośredniego zagrożenia powodziowego rzeki Wisły⁶⁵. Na podstawie analizy ryzyka powodziowego, która uwzględnia m.in. lokalizację obszaru względem rzek, zagrożenie związane z wysokością wód oraz historyczne dane dotyczące występowania powodzi, do obszaru szczególnego zagrożenia powodzią kwalifikuje się miejscowość Kucierz. Wpływ na to ma położenie miejscowości wzdłuż Wisły.

Gmina podlega pod *Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP) dla obszaru dorzecza Wisły*, opracowany przez Wody Polskie. Celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania zawarte w PZRP obejmują utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych i budowę infrastruktury ochrony przed powodzią, monitorowanie i prognozowanie poziomów wód oraz czynności w zakresie przygotowania do sytuacji kryzysowych.

Katalog typów działań ograniczających ryzyko powodziowe prezentuje typy działań służące do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym. Do typu działania przypisuje się różne działania polegające na podjęciu konkretnych interwencji posiadających określone atrybuty m.in. zakres, lokalizację, koszt i czas realizacji. Katalog typów działań⁶⁶ jest katalogiem otwartym i może być weryfikowany w kolejnych cyklach planistycznych.

Do typów działań hamujących wzrost ryzyka powodziowego należą:

- ochrona lub zwiększanie retencji zlewniowej na gruntach leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych, na użytkach rolnych oraz na gruntach zabudowanych i zurbanizowanych;
- ochrona lub przywrócenie retencji dolin rzecznych;
- zachowanie i rozbudowa (poprawa) funkcjonalności systemu zabezpieczenia obszarów depresyjnych;
- odbudowa zniszczonej przez powódzie infrastruktury przeciwpowodziowej.

Natomiast do typów działań służących obniżeniu zidentyfikowanego ryzyka powodziowego zaliczono:

⁶⁴ Zarządzeniem Nr 26 /2019 Starosty Włocławskiego z dnia 03 czerwca 2019 roku w sprawie odwołania stanu pogotowia przeciwpowodziowego.

⁶⁵ Zob.

https://wloclawski.pl/archiwum/wloclawski.pl/wiadomosci/1/wiadomosc/143468/posiedzenie_powiatowego_z_espolu_zarzadzania_kryzysowego_we_wlocl.html?utm_source=chatgpt.com, dostęp: 28.02.2025

⁶⁶ Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, s.57-58

- zwiększanie retencji na gruntach leśnych zadrzewionych i zakrzewionych, na użytkach rolnych oraz na gruntach zabudowanych i zurbanizowanych;
- zwiększenie retencji dolin rzecznych;
- budowę hydrotechnicznych obiektów retencjonujących wodę;
- usprawnienie reguł sterowania obiektami i urządzeniami technicznej ochrony przed powodzią dla redukcji fali powodziowej;
- budowę mobilnych systemów ochrony przed powodzią;
- budowę przebudowę wałów przeciwpowodziowych;
- budowę kanałów ulgi;
- dostosowanie przepustowości koryta cieków lub kanałów do racjonalnego przeprowadzania wód na odcinkach, gdzie obszary szczególnego zagrożenia powodzią charakteryzują się dużą wrażliwością.

Dorzecze Wisły, w tym obszar Gminy Lubanie, obejmuje *Plan Gospodarowania Wodami dla Dorzecza Wisły (PGW Wisła)*. Jest to dokument, który szczegółowo opisuje sposób zarządzania wodami w dorzeczu Wisły. Określa cele i przedsięwzięcia, które mają poprawić jakość wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi w tym obszarze. Działania w ramach planu obejmują:

- Ochronę przed powodzią – m.in. budowa i konserwacja infrastruktury przeciwpowodziowej, w tym wałów i zapór, oraz opracowywanie systemów monitoringu i ostrzegania przed powodzią;
- Ochronę jakości wód – zapobieganie zanieczyszczeniu wód, poprawa stanu ekologicznego rzek i jezior;
- Zarządzanie zasobami wodnymi – odpowiednie rozdzielanie zasobów wodnych do celów pitnych, przemysłowych, rolniczych itp.

Gmina Lubanie położona jest w rejonie wyróżniającym się w województwie i kraju jedną z najniższych wartości dla opadów atmosferycznych w ciągu roku. Opad roczny w ostatnich latach wynosił średnio około 500 mm, przy parowaniu z powierzchni terenu ok. 550 mm/rok.

Z danych ISOK⁶⁷ wynika, że cały obszar Gminy Lubanie zakwalifikowany jest jako teren silnego zagrożenia suszą (wartość skumulowana: łączne zagrożenie suszą) . Choć brak jest szczegółowych map na poziomie gminy, wschodnia część województwa kujawsko-pomorskiego, w tym obszar w pobliżu Gminy Lubanie, często bywa bardziej narażona na występowanie susz niż zachodnia część

⁶⁷https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZIP, dostęp 17.03.2025

regionu. Tereny w tej części mogą doświadczyć długotrwałych okresów bez opadów, co wpływa na dostępność wody dla rolnictwa.

Z danych Instytutu Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) wynika⁶⁸, że zagrożenie suszą na poziomie Gminy Lubanie w 2024 roku dotyczyło takich upraw jak przede wszystkim zboża ozime, zboża jare, krzewy owocowe i truskawki.

Katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy, zwany dalej także „katalogiem”, znajduje swoją podstawę prawną w art. 184 ust. 2 pkt 4 ustawy – Prawo wodne. Katalog ten stanowi integralną część *Programu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)*. Tworzenie katalogu oraz wdrażanie działań w nim zawartych jest wspierane przez szereg instrumentów prawnych. Przykładem działań wchodzących w bezpośrednie relacje z instrumentami prawnymi są⁶⁹:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- opracowanie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem suszy w zakresie czasowego ograniczenia w korzystaniu z wód,
- zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej na gruntach leśnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i bardzo intensywnym stopniu wykorzystania na obszarach bilansowych o ograniczonych zasobach dyspozycyjnych.

Występowaniu suszy sprzyja działalność człowieka przekształcająca środowisko naturalne. Uwidacznia się tu np. negatywny wpływ rolnictwa związany z nieustanną eksploatacją gruntów, która oddziałuje na naturalny poziom retencji glebowej. Kolejna antropogeniczna przyczyna suszy to zmniejszenie powierzchni terenów wilgotnych, takich jak łąki czy torfowiska, które pełnią rolę naturalnych magazynów wody, co prowadzi do zmniejszenia zdolności gleby do zatrzymywania wody. W przypadku intensywnych opadów woda szybko odpływa do rzek, zamiast być zatrzymywana w glebie, zwiększając ryzyko suszy w późniejszym okresie, zwłaszcza gdy brakuje wód gruntowych. Ponadto, intensywne nawadnianie pól rolnych w okresach suszy może przyczyniać się do dalszego uszczuplenia zasobów wodnych w regionie, zwłaszcza jeśli nawadnianie nie jest efektywne i odbywa się w sposób, który prowadzi do szybszego parowania wody.

⁶⁸<https://susza.iung.pulawy.pl/wykazy/2024,0418102/>, dostęp 17.03.2025

⁶⁹ Program Przeciwdziałania Skutkom Suszy, s.63-65

Stąd też wynikają działania samorządu w zakresie poprawy retencji wodnej i monitoringu wód. W 2019 roku, w związku z wystąpieniem suszy na terenie gminy, podjęto starania o poprawę rzetelności pomiarów opadów atmosferycznych. Na terenie Gminy została zainstalowana stacja meteorologiczna, której celem jest monitorowanie warunków atmosferycznych, szczególnie pod kątem opadów deszczu. Wprowadzenie stacji meteorologicznej jest odpowiedzią na problem suszy, który dotyka regionu, a jej zadaniem jest zbieranie i analiza danych dotyczących opadów oraz innych zjawisk meteorologicznych. Inną ważną dla Gminy inwestycją jest powstanie w miejscowości Sarnówka zbiornika wodnego służącego małej retencji. Celem przeprowadzonej inwestycji było przywrócenie zdolności retencyjnych istniejącego, wcześniej zdegradowanego zbiornika⁷⁰.

Mieszkańcy Gminy mają możliwość ubiegania się o przyznanie grantu *Mała retencja i adaptacja do zmian klimatu w regionie*. Środki z projektu przeznaczone są na budowę lub remont urządzeń służących do retencjonowania wód (np. jazy, zastawki, piętrzenia), a także na przedsięwzięcia przywracające zdolności retencyjne naturalnych terenów podmokłych, odtwarzające tereny podmokłe, przywracające naturalne koryta rzeczne, zwiększające powierzchnię i ilość zadrzewień śródpolnych, a także tworzenie i odtwarzanie małych zbiorników retencyjnych (w tym oczek wodnych) na terenach rolniczych.⁷¹ Kolejnym programem ochrony zasobów wodnych dedykowanym mieszkańcom Gminy Lubanie jest program pn. *Złap deszczówkę*. Dotacja celowa może być udzielona na dofinansowanie kosztów koniecznych do realizacji zadań obejmujących: koszty zakupu, wykonania i montażu elementów wchodzących w skład systemu deszczowego do zatrzymywania i wykorzystywania wód opadowych lub koszty remontu istniejącego systemu deszczowego w celu poprawienia jego sprawności.⁷²

Problemem zgłaszanym zarówno przez samorządowców, jak i mieszkańców jest niezadawalający stan rowów melioracyjnych, które nieoczyszczane stają się wtórnym powodem podtopień gruntów. Utrzymanie rowów melioracyjnych jest regulowane przepisami prawa wodnego (art 205)⁷³, a odpowiedzialność za ich konserwację i utrzymanie jest przypisana do różnych podmiotów w zależności od lokalizacji i przeznaczenia rowów. Podnoszona jest potrzeba/oczekiwanie współpracy Gminy z właścicielami gruntów w zakresie utrzymania odpowiedniej przepustowości rowów.

Należy pamiętać, że na dostępność wody w regionie wpływa również zanieczyszczenie wód. Zanieczyszczone wody mogą być trudne do wykorzystania w celu nawadniania terenów, co może

⁷⁰ Raport o Stanie Gminy Lubanie za 2021 rok.

⁷¹ Za: https://lubanie.com/mala-retencja-i-adaptacja-do-zmian-klimatu-w-regionie/?utm_source=chatgpt.com, dostęp: 28.02.2025

⁷² Za: https://lubanie.com/program-zlap-deszczowke/?utm_source=chatgpt.com, dostęp: 28.02.2025

⁷³ Dz.U. 2024 poz. 1087 ze zm.

zwiększać zależność od wód gruntowych, które w okresach suszy stają się coraz mniej dostępne. Wody powierzchniowe przepływające przez teren Gminy Lubanie są, co do zasady, w złym stanie ogólnym i zagrożone jest osiągnięcie przez nie celów środowiskowych. W lepszej sytuacji znajdują się wody podziemne - co do zasady w stanie dobrym, z jednostkowym zagrożeniem nieosiągnięcia stanu ilościowego. Poniżej zamieszczono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd), zlokalizowanych w granicach administracyjnych Gminy.

Tabela 5 Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Lubanie

Kod	Nazwa	Typ	status	Stan ogólny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
RW20001229199	Wiśła od Zgłowiączki do Brdy	Wielka rzeka nizinna	Silnie zmieniona część wód	zły	słaby	dobry	Zagrożona
RW2000112789	Zgłowiączka od jez. Głuszyńskiego do ujścia	Rzeka nizinna	Naturalna część wód	zły	zły	poniżej dobrego	Zagrożona
RW20001027929	Ośla	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	zły	stały	brak danych	Zagrożona
RW200010279329	Dopływ z Marszałkowa	Potok lub strumień nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Brak danych	Brak badań biol.	Brak danych	Zagrożona

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW; <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> (dostęp: 28.02. 2025)

W kolejnej tabeli znajdują się również nazwy działań podstawowych wyróżnionych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, które zostały przypisane do JCWP na terenie Gminy Lubanie⁷⁴.

Tabela 6 Nazwy działań podstawowych przypisane do JCWP na terenie Gminy Lubanie

Kod	Działania podstawowe (nazwa)
RW20001229199	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych.
RW2000112789	Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.
RW20001027929	Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami. Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami.

⁷⁴ W Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (IIaPGW) dla wykazanych JCWP przypisane zostały także działania uzupełniające. Niezależnie od zestawu działań dla wszystkich JCWP obowiązuje także katalog działań krajowych.

Kod	Działania podstawowe (nazwa)
RW200010279329	Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych.

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem bazy danych PGW KZGW; <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe> (dostęp: 28.02. 2025)

Tabela 7 Wody podziemne

Kod	Ocena stanu ogólnego	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
GW200045	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200047	dobry	dobry	dobry	Zagrożona ilościowo
GW200046	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych PGW KZGW: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

Poniżej przedstawiono wykaz działań podstawowych przypisanych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły do wód podziemnych z obszaru Gminy Lubanie.

Tabela 8 Wykaz działań podstawowych do JCWPd z obszaru Gminy Lubanie

Kod	Działania podstawowe (nazwy)
GW200045	ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
GW200047	ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) reambulacja dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych głównego zbiornika wód podziemnych opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)
GW200046	opracowanie wniosku na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP)

Źródło: Opracowanie własne z wykorzystaniem danych PGW KZGW: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne>

SFERA PRZESTRZENNO-ŚRODOWISKOWA: Lista projektów⁷⁵ wynikających z II Aktualizacji Strategii Terytorialnej MOF Włocławka oraz Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Tabela 9 Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Termomodernizacja komunalnego budynku mieszkalnego	Jedno z planowanych zadań inwestycyjnych.
Modernizacja lokalnych ciepłowni w obiektach użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE ⁷⁶	Jedno z planowanych zadań inwestycyjnych - podpisano umowę o dofinansowanie, planowana jest zmiana zakresu zadania (obecnie - 03.2024 - trwają rozmowy w tej sprawie Instytucją Zarządzającą)

⁷⁵ Legenda wykorzystanej kolorystyki czcionki w pierwszej kolumnie obydwu tabeli: **zielony kolor czcionki** - projekt zrealizowany, **niebieski kolor czcionki** - projekt w trakcie realizacji, **fioletowy kolor czcionki** - projekt planowany, **czerwony kolor czcionki** - projekt odrzucony, czarny kolor czcionki - brak danych nt. Projektu.

⁷⁶ Zakładana liczba źródeł ciepła: 4

Odnowa przestrzeni publicznej poprzez modernizację obiektów użyteczności publicznej na potrzeby społeczności lokalnej

Jedno z planowanych zadań inwestycyjnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej MOF Włocławka

Tabela 10 Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie

Lista projektów [nazwy projektów] Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
Przebudowa - modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Lubanie, w miejscowościach Lubanie, Mikanowo, Probstwo Górne i Probstwo Dolne, polegająca na modernizacji przepompowni ścieków PS1, PS3, PS4, PS5, PS6	Modernizacja przepompowni w miejscowościach Lubanie, Mikanowo, Probstwo Górne i Probstwo Dolne polegała na zwiększeniu wydajności każdej z przepompowni o 100 proc przez zamianę istniejącej jednej pompy zatapialnej w każdej z przepompowni na dwie nowe o sumarycznej wydajności dwa razy większej niż obecnie, wymianie rurociągów, armatury w pompowni i komorze zasuw. Dojazd do pompowni został utwardzony, a miejsce pompowni ogrodzone. ⁷⁷
Przebudowa-modernizacja stacji uzdatniania wody w Lubaniu - zakup wyposażenia	Zakres projektu objął: – wymianę zestawu pompowego II stopnia o większej wydajności wraz z instalacją elektryczną, – zestaw dozujący wraz z instalacją elektryczną, – pompę płuczącą wraz z instalacją elektryczną, – agregat prądowórczy, – zestaw monitoringu ⁷⁸ .
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE	Instalacje fotowoltaiczne powstały na budynku Przedszkola Samorządowego (30,5 kWp), na budynku administracyjnym CUW i ZUK (6,9 kWp) oraz na terenie oczyszczalni ścieków (48,8 kWp) i hydroforni (38,7 kWp). ⁷⁹
Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Wisły	Inwestycja w planach ⁸⁰
Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej Lubanie-Kucierz	Inwestycja w planach ⁸¹
Unowocześnienie i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego pomiędzy gminą Lubanie a Miastem Włocławek	Częściowo zrealizowano poprzez przedłużenie trasy miejskiej linii autobusowej nr 20 z Gąbinka do Mikorzyna.
Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Lubanie	Planowane do roku 2027. ⁸²
Modernizacja oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz poprzez podniesienie jej parametrów wraz z	Planowana do roku 2025 ⁸³ - inwestycja pod nazwą (WPF):Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Kucierz, Gmina Lubanie -.

⁷⁷ Za: <https://lubanie.com/znikna-awarie-i-ograniczona-przepustowosc-sciekow-w-gminie-lubanie-bowiem-rozpoznala-sie-przebudowa-i-modernizacja-sieci-kanalizacji-sanitarnej/>, dostęp: 21.02.2025

⁷⁸ Za: <https://lubanie.com/stacja-uzdatniania-wody/>, dostęp: 21.02.2025

⁷⁹ Za: <https://lubanie.com/budowa-instalacji-fotowoltaicznych-na-budynkach-uzytecznosci-publicznej-gminy-lubanie-edycja-2019/>, dostęp: 21.02.2025

⁸⁰ Wykaz przedsięwzięć do WPF na lata 2024-2027, Załącznik nr 2 do Uchwały Nr V/29/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 30 października 2024 roku.

⁸¹ Ibidem

⁸² Ibidem.

⁸³ Ibidem.

Lista projektów [nazwy projektów] Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	Zakres projektu
budowę kolektora kanalizacji tłocznej od przepompowni P1 do oczyszczalni	
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Lubanie	Planowane w formie dotacji celowych na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Lubanie ⁸⁴
Przebudowa drogi gminnej (190148C) w miejscowości Mikanowo - Dąbrówka	Potraktowane zbiorczo: Modernizacja sieci dróg na terenie gminy Lubanie (inwestycja podzielona na etapy) ⁸⁵
Przebudowa drogi gminnej (190142C) w miejscowości Probstwo Dolne	
Przebudowa dróg gminnych (190105, 190101C, 190107C) w miejscowości Przywieczerzyn i Zosin	
Przebudowa dróg gminnych (190145C, 190146C) w miejscowości Lubanie	
Modernizacja istniejącej bazy sportowej oraz budowa boiska wielofunkcyjnego w miejscowości Mikanowo i Przywieczerzyn	W trakcie realizacji - projekt otwarty: w przypadku dostępności środków zewnętrznych na zadania związane z modernizacją obiektów tego rodzaju, Gmina opracowuje adekwatne wnioski i na ich podstawie realizuje inwestycje. ⁸⁶
Budowa sieci gazowniczej	Brak danych. Z najświeższych informacji (2024) wynika, że <i>gazyfikacja gminy Lubanie realizowana będzie sukcesywnie w przypadku zgłoszenia się potencjalnych odbiorców gazu deklarujących wykorzystanie paliwa gazowego do celów grzewczych i technologicznych przy równoczesnym zaistnieniu warunków technicznych i ekonomicznych przyłączenia do sieci zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne⁸⁷.</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie

⁸⁴ Ibidem.

⁸⁵ Ibidem.

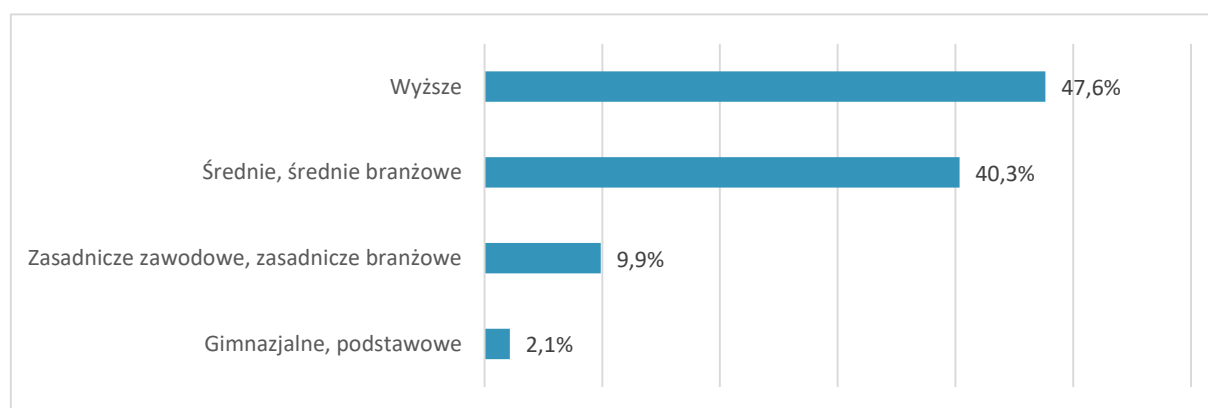
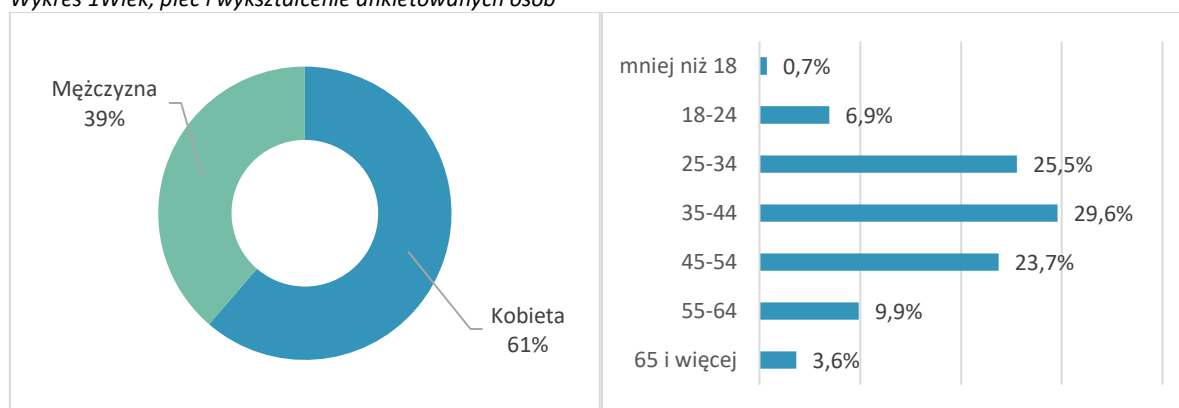
⁸⁶ częściowo tożsame z inwestycją pn.: *Budowa, rozbudowa, modernizacja budynków i obiektów infrastruktury publicznej na terenie gminy Lubanie 2025*, za: Limity wydatków na wieloletnie programy inwestycyjne realizowane w latach 2024 – 2027 po zmianach, Załącznik nr 3 do Uchwały nr XLIV/367/2024 Rady Gminy Lubanie z dnia 17 stycznia 2024 r. s. 8

⁸⁷ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Lubanie na lata 2024-2039, s.53

5. Wyniki badania ankietowego wśród mieszkańców

W celu poznania opinii mieszkańców na temat Gminy Lubanie przeprowadzono badanie kwestionariuszowe w formie papierowej i elektronicznej na próbie 278 respondentów. Zdecydowaną większość z nich stanowiły kobiety – niemal 2/3. Rozkład wieku badanej próby przedstawiał się dość równomiernie w trzech następujących kategoriach: 25-34 lata (25,5%), 35-44 lat (29,6%) oraz 45-54 lat (23,7%). Badani deklarowali przede wszystkim wykształcenie wyższe (47,6%) oraz średnie/ średnie branżowe (40,3%) .

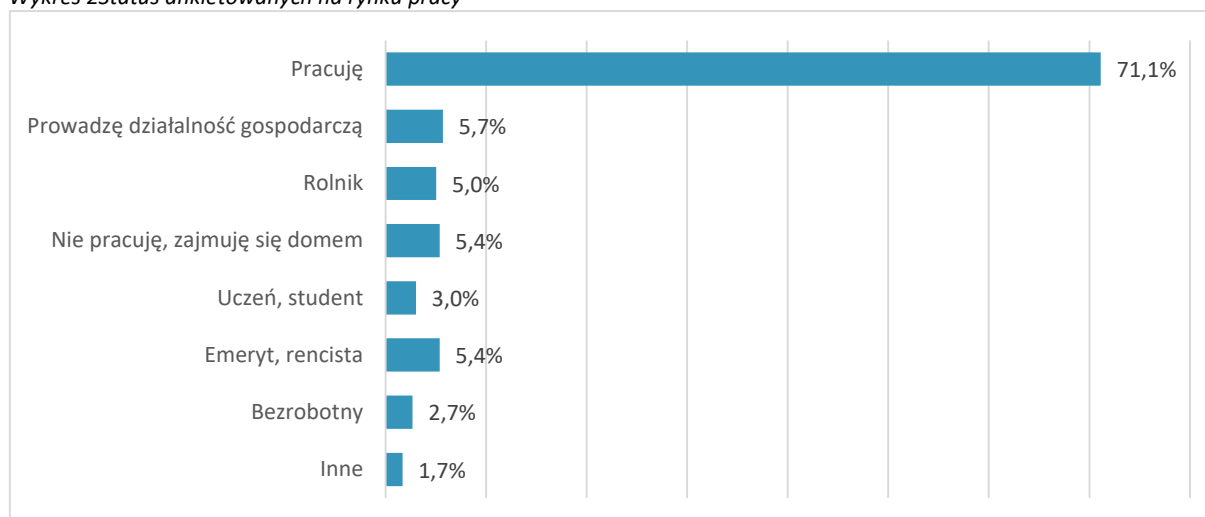
Wykres 1 Wiek, płeć i wykształcenie ankietowanych osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=233-274 w zależności od wykresu (nie wszystkie ankietowane osoby ustosunkowały się do pytań).

Dominujący odsetek respondentów stanowiły osoby pracujące (77,7%). Pytanie o status na rynku pracy było pytaniem wielokrotnego wyboru, tym samym możliwe było zaznaczenie dwóch odpowiedzi (np. pracuję w oparciu o umowę, jestem rolnikiem).

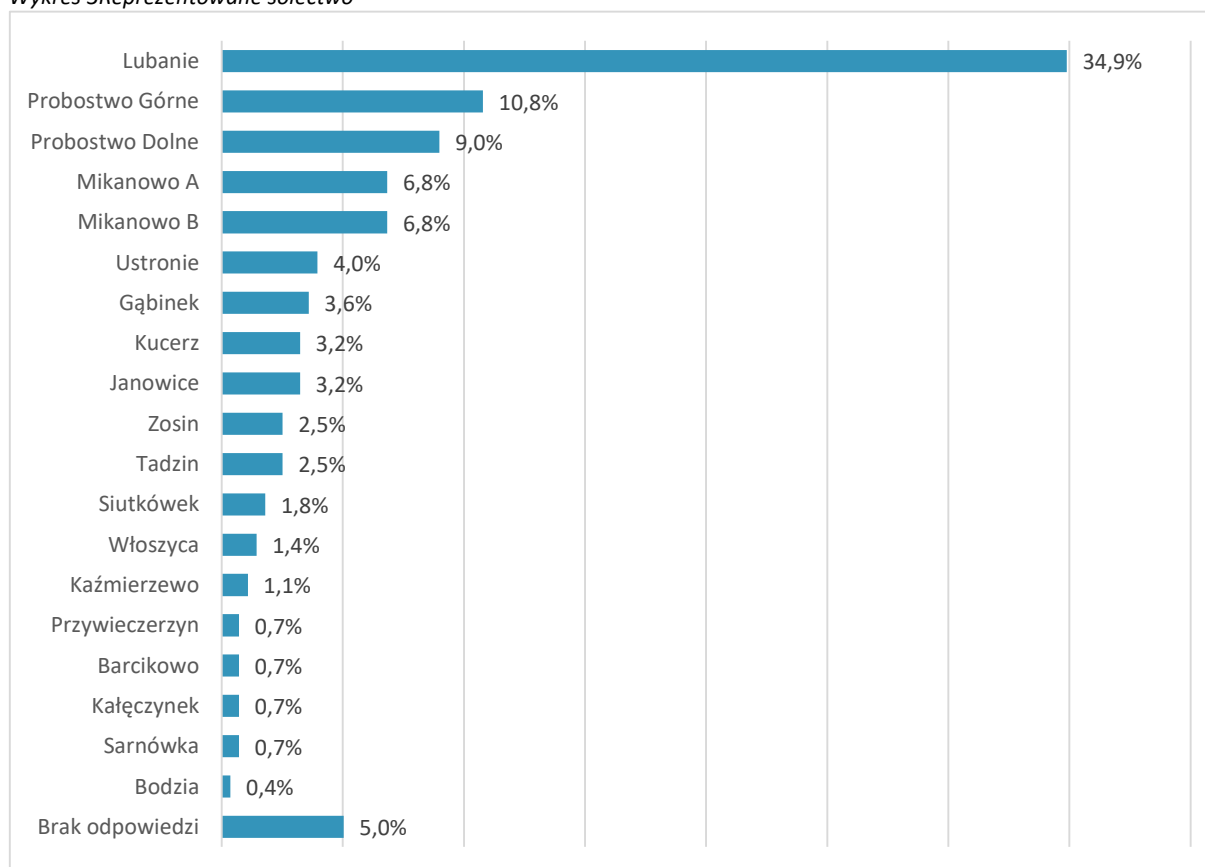
Wykres 2 Status ankietowanych na rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego N=298 (pytanie wielokrotnego wyboru)

Ponad 1/3 badanych reprezentowała Lubanie, kolejne pod kątem liczebności ankietowanych były następujące sołectwa: Probstwo Górne (10,8%) oraz Probstwo Dolne (9,0%), a także Mikanowo A i Mikanowo B (każde po 6,8%).

Wykres 3 Reprezentowane sołectwo

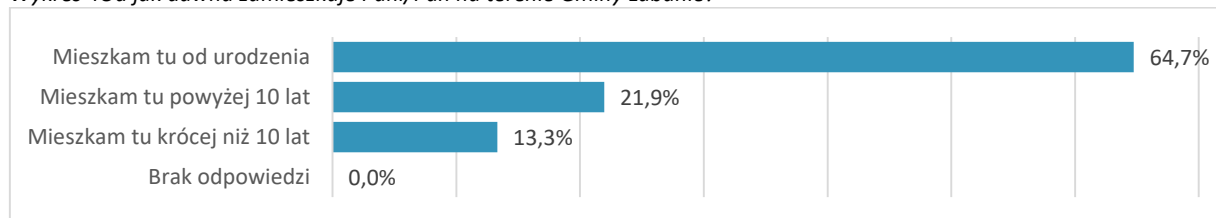

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego N=278

Niespełna 2/3 ankietowanych zamieszkuje Gminę Lubanie od urodzenia (64,7%). Druga w kolejności grupa respondentów mieszka w Gminie ponad 10 lat (21,9%). Najmniej liczna część ankietowanych

sprowadziła się do Gminy Lubanie w ciągu ostatniej dekady (13,3%). Niezależnie jednak od czasu osiedlenia się w Gminie, ponad 1/3 badanych to mieszkańcy napływowi (35,2%), co świadczyć może o procesach suburbanizacyjnych wpływających na zmianę warstwy społecznej w Gminie Lubanie.

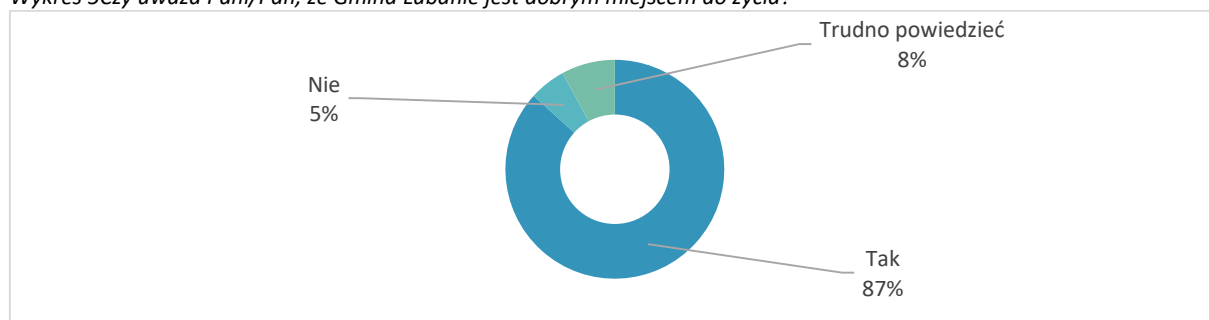
Wykres 4 Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Gminy Lubanie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N= 278

Zdecydowana większość (86,7%) ankietowanych mieszkańców jest wyraźnie zadowolona (44,6%) lub raczej zadowolona (42,1%) z Lubania jako miejsca do życia. Zaledwie 5,4% ankietowanych wykazuje niezadowolonia ze swojego miejsca zamieszkania.

Wykres 5 Czy uważa Pani/Pan, że Gmina Lubanie jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Rozkład odpowiedzi w pytaniu o plany migracyjne koreluje z odpowiedziami zebranymi w poprzednim pytaniu. Niemal 3/4 respondentów chce pozostać na terenie Gminy w ciągu najbliższych pięciu lat.

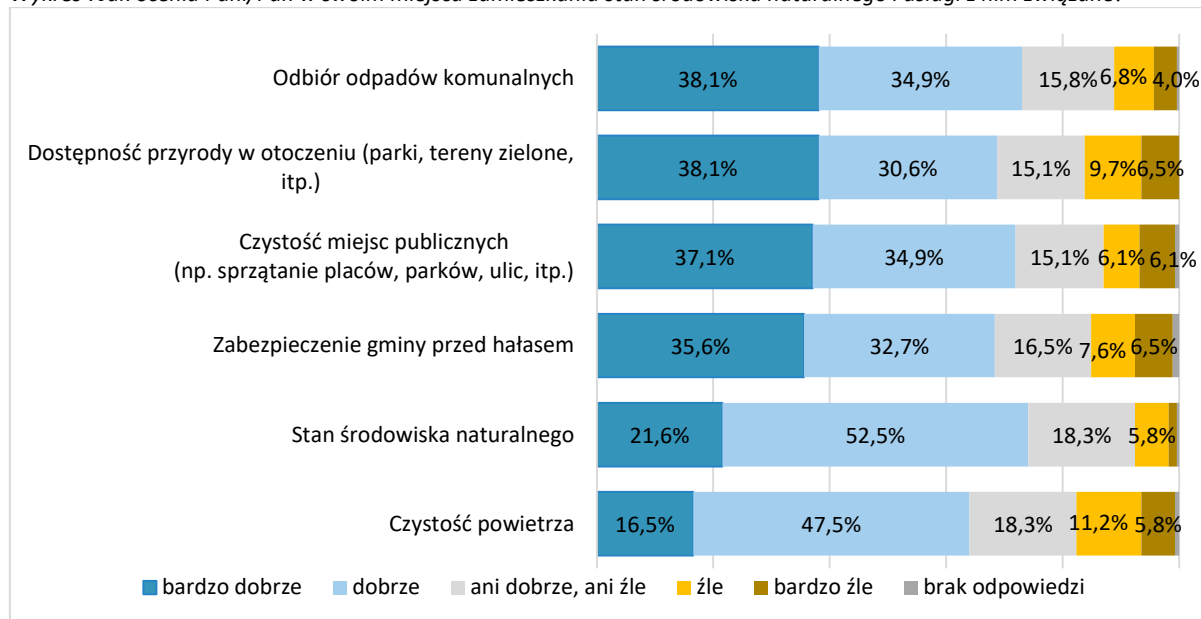
Wykres 6 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N= 258 (20 respondentów powstrzymało się od odpowiedzi - nie wiem/ trudno powiedzieć)

W kolejnych pytaniach respondenci zostali poproszeni o ocenę poszczególnych aspektów Gminy i usług oferowanych na jej terenie. W pierwszej kolejności ocenili aspekty środowiskowe. Co ważne, wszystkie weryfikowane zagadnienia zostały ocenione pozytywnie (przewaga odpowiedzi bardzo dobrze oraz dobrze). Największy odsetek negatywnych odpowiedzi odnotowano w przypadku czystości powietrza (17%) oraz dostępności przyrody w otoczeniu (16,2%).

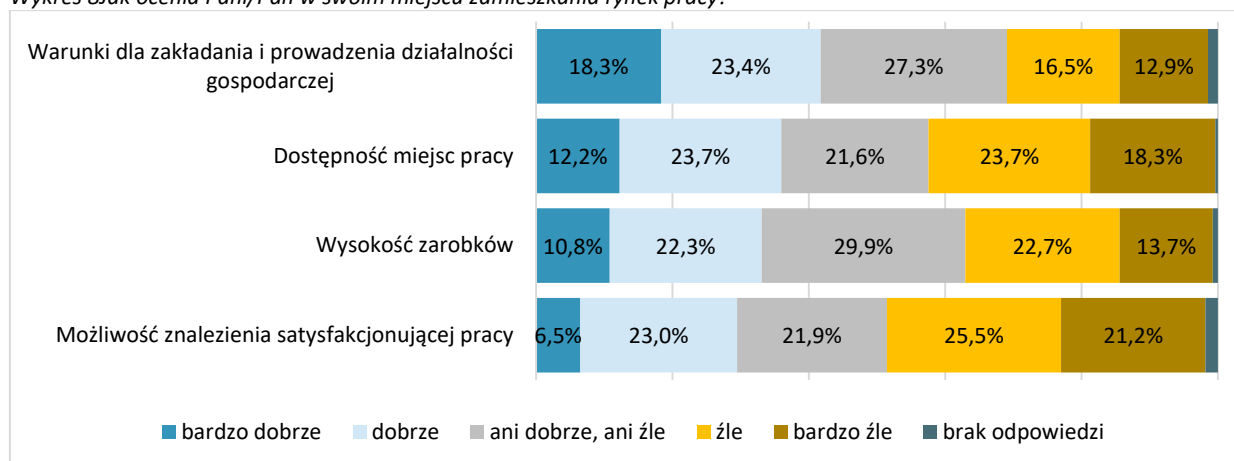
Wykres 7 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?

Źródło Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

W przypadku oceny rynku pracy, badani nie deklarują skrajnych poglądów - wielu z nich (średnio 1/5 - 1/4 badanych) trudno jest się jednoznacznie ustosunkować do zagadnienia (odpowiedzi: ani dobrze, ani źle). Odpowiedzi względnie pozytywne (raczej dobrze) oraz względnie negatywne (raczej źle) wskazane zostały przez zbliżony odsetek badanych (podobnie 1/5-1/4 ankietowanych). Wyjątek stanowi ocena warunków dla zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – 41,7% badanych postrzega je pozytywnie (bardzo dobrze lub dobrze), a kolejnych 27,3% nie ma zdania.

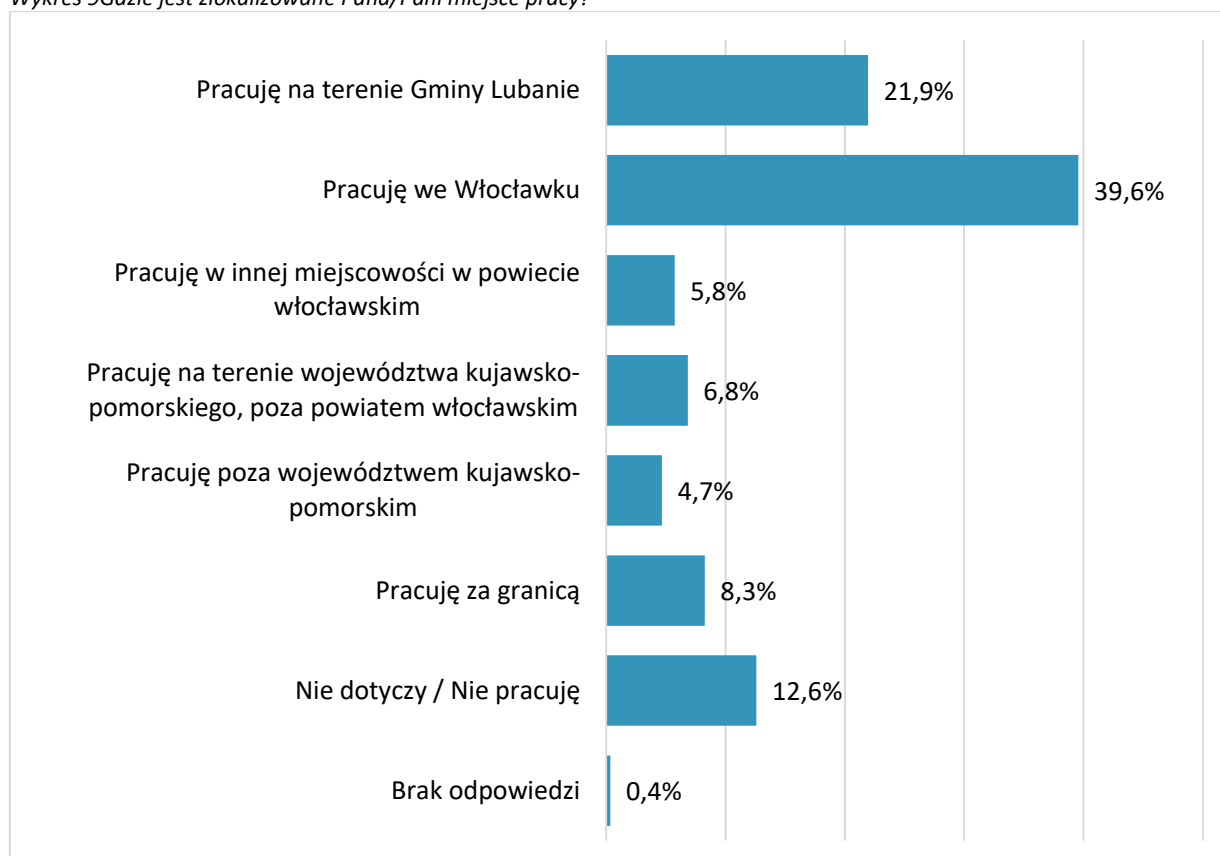
Wykres 8 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N= 278

Okazuje się, że prawie 40% ankietowanych dojeżdża do pracy w Włocławku. Na terenie Gminy Lubanie pracuje 21,9% respondentów, a co ósmy ankietowany nie jest aktywny zawodowo.

Wykres 9 Gdzie jest zlokalizowane Pana/Pani miejsce pracy?

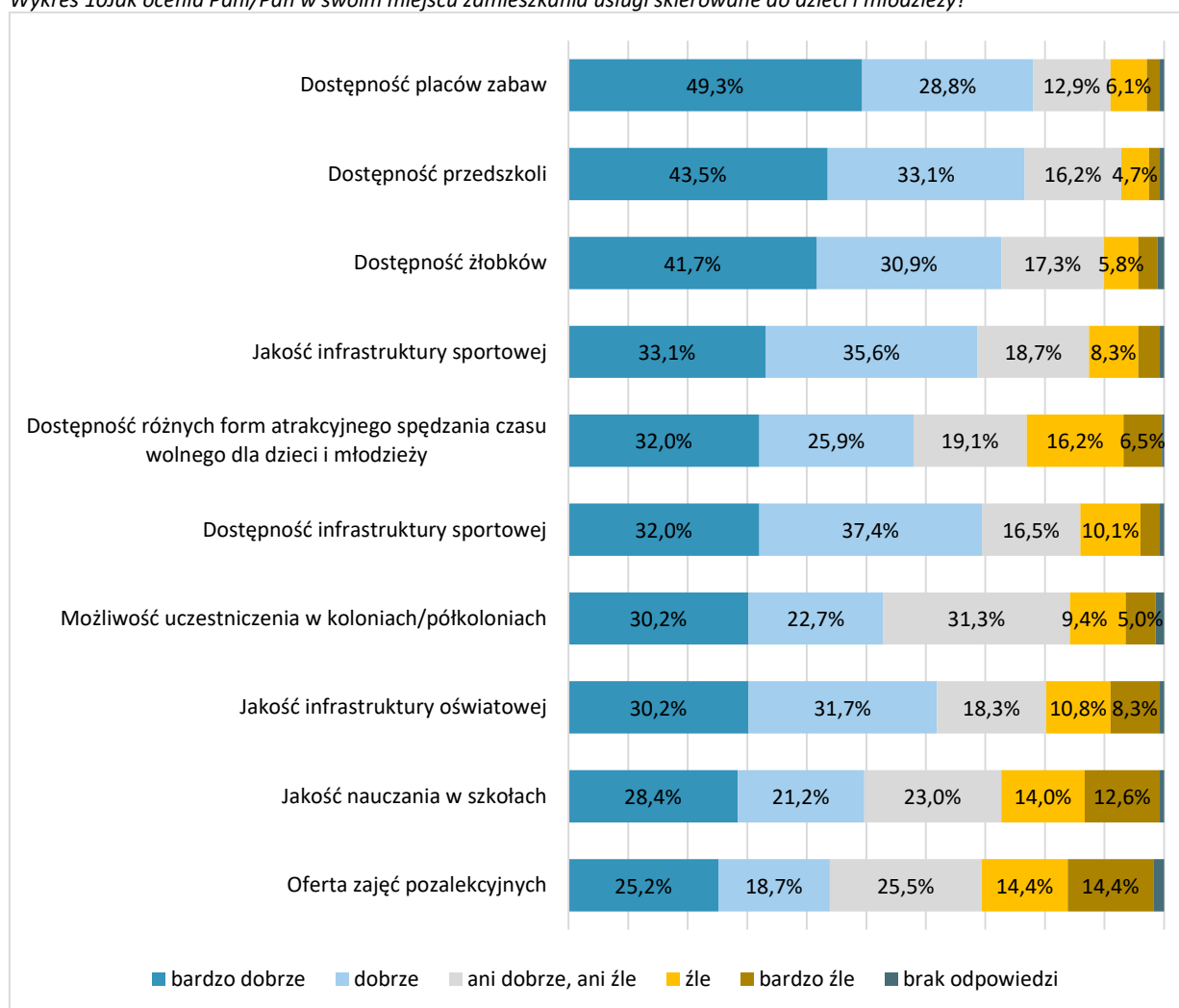

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=278

Usługi skierowane do dzieci i młodzieży, w tym związane z oświatą i infrastrukturą edukacyjną, w ogólnym rozrachunku oceniono korzystnie. Większość kategorii, poza ofertą zajęć pozalekcyjnych i jakością nauczania, zaopiniowano pozytywnie (odpowiedzi „bardzo dobrze” oraz „dobrze” udzieliła ponad połowa ankietowanych). Najlepiej postrzegane są usługi adresowane do dzieci młodszych, tj. dostępność do żłobków (pozytywnie oceniło 72,6% badanych), przedszkoli (pozytywnie oceniło 76,6% badanych) oraz placów zabaw na terenie Gminy (pozytywna ocena 78,1% badanych). Korzystnie oceniono również infrastrukturę oświatową (61,9% odpowiedzi „bardzo dobrze” oraz „dobrze”), infrastrukturę sportową: dostępność (69,4% pozytywnych głosów) oraz jakość (61,9% pozytywnych głosów).

Najniższe noty uzyskała jakość nauczania w szkołach (26,6% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 23% nie ma zdania) oraz oferta zajęć pozalekcyjnych (28,8% odpowiedzi „bardzo źle” oraz „źle”, 25% nie ma zdania).

Wykres 10 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?

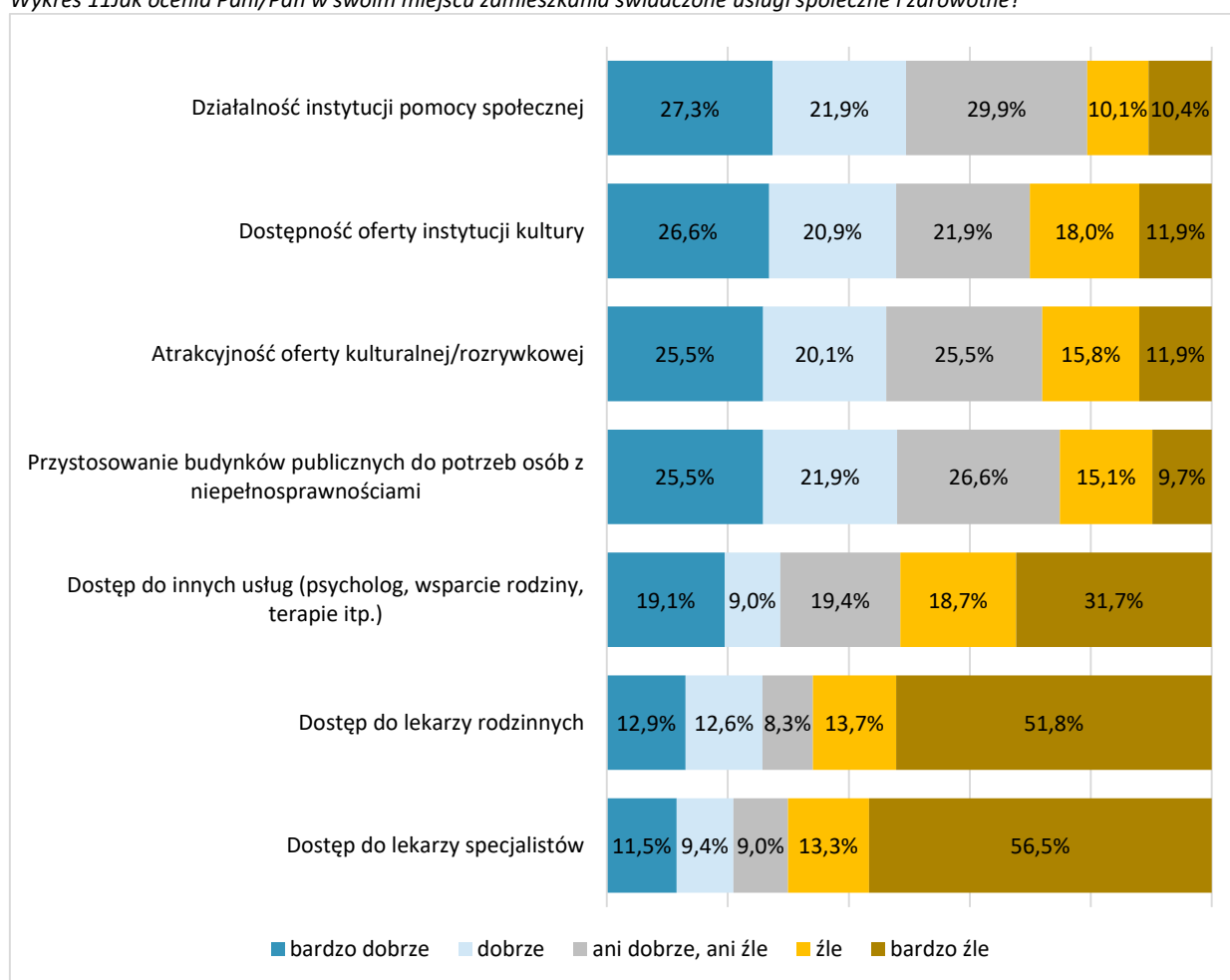

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Biorąc pod uwagę ocenę oferowanych usług społecznych i zdrowotnych można zauważyć, że problemem w Gminie jest niska dostępność do lekarzy rodzinnych (65,5% odpowiedzi negatywnych - „źle” i „bardzo źle”) oraz do lekarzy specjalistów (69,8% odpowiedzi negatywnych). Źle oceniana jest również dostępność do usług psychologicznych i terapeutycznych - 50,4% odpowiedzi negatywnych. Względnie dobrze zaś oceniane jest przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (47,4% ocenia je korzystnie, 26,6% powstrzymuje się od jednoznacznej opinii).

Pozostałe aspekty, takie jak dostęp do instytucji kultury, atrakcyjność oferty kulturalno- rozrywkowej oraz dostęp do pomocy społecznej uzyskały zbliżone do siebie wyniki - niespełna połowa ankietowanych ocenia je korzystnie, a około 1/4 ankietowanych nie posiada jednoznacznej opinii.

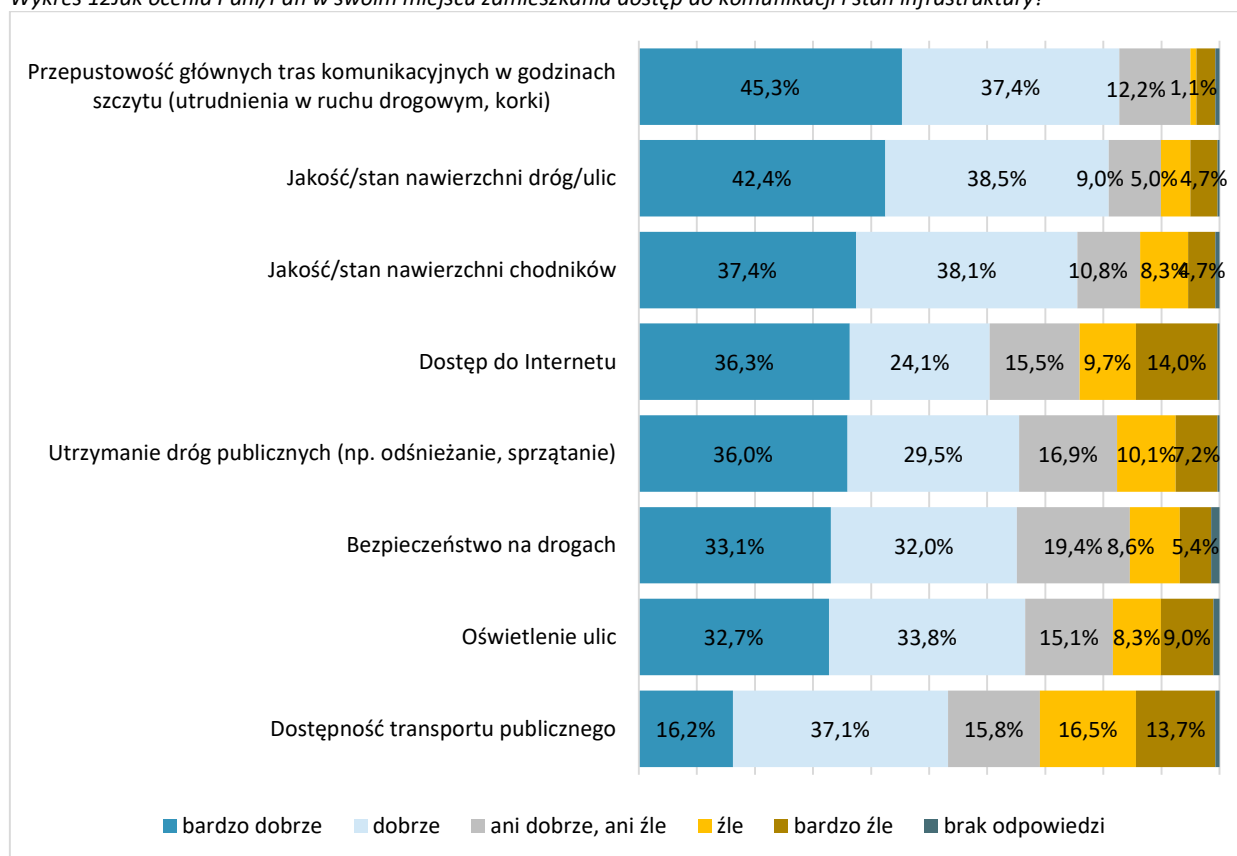
Wykres 11 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Kwestie komunikacyjne oceniono w większości pozytywnie, co jest warte podkreślenia, gdyż często to właśnie infrastruktura komunikacyjna i system transportu stanowi przedmiot utyskiwań społeczności lokalnej. Ponad połowa badanych pozytywnie oceniła każdy z analizowanych aspektów. Szczególnie dobrze oceniono jakość/stan nawierzchni dróg/ulic (80,9% odpowiedzi pozytywnych) oraz przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu (82,7% odpowiedzi pozytywnych). Również dostępność transportu publicznego postrzegana jest korzystnie (53,3% odpowiedzi pozytywnych).

Wykres 12 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

W kolejnej części, ankietowanych pytano o kluczowe problemy społeczne, jakie występują w Gminie Lubanie. Najczęściej wskazywane trudności to: migracje młodych mieszkańców do większych ośrodków (21% badanych), niska aktywność społeczna i obywatelska mieszkańców (zdaniem 12,8% badanych) oraz alkoholizm (12,7% badanych).

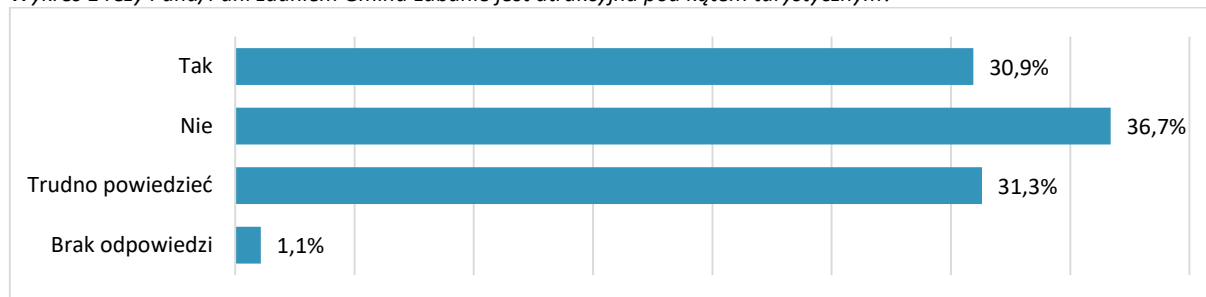
Wykres 13Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Lubanie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=781 (pytanie wielokrotnego wyboru)

Respondentom zadano pytanie czy w ich przekonaniu Gmina Lubanie jest atrakcyjna pod kątem turystycznym. Zebrane odpowiedzi uformułowały trzy niemalże jednorodne grupy, z nieznaczną przewagą opinii negatywnej (36,7%).

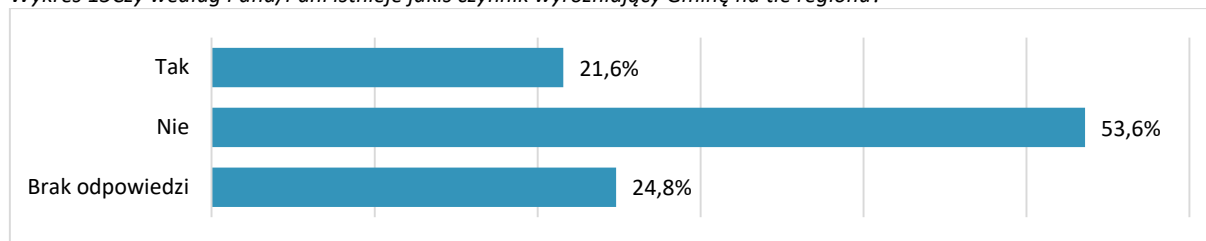
Wykres 14 Czy Pana/Pani zdaniem Gmina Lubanie jest atrakcyjna pod kątem turystycznym?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=278

Zdaniem większości badanych, nie istnieje żaden czynnik, który mógłby wyróżnić Gminę na tle regionu.

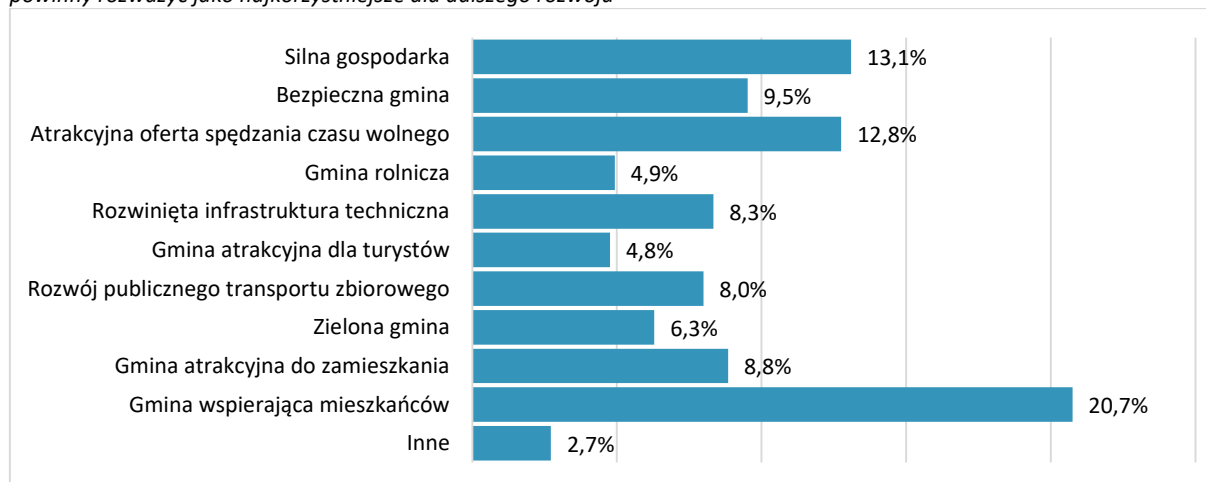
Wykres 15 Czy według Pana/Pani istnieje jakiś czynnik wyróżniający Gminę na tle regionu?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych, N=278

Ankietowanym zaproponowano kilka kierunków rozwoju Gminy Lubanie. Co piąty z nich wskazał na potrzebę rozwoju Gminy w kierunku wsparcia jej mieszkańców. Kolejno, wskazano na konieczność umocnienia gospodarki (13,1%) oraz na rozwój atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego (12,8%).

Wykres: Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Gminy Lubanie proszę wybrać te, które władze gminy powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=588 (możliwość wielokrotnej odpowiedzi)

Pytania o wady i zalety Gminy Lubanie oraz o priorytetyzację oczekiwanych interwencji publicznych należały do kategorii pytań otwartych. Jako kluczową zaletę Gminy wskazano jej położenie geograficzne - lokalizacja w bliskiej odległości względem Włocławka oraz Torunia (20% ankietowanych). Drugą mocną stroną jest komunikacja - doceniono zarówno nowoczesną infrastrukturę, jak i dostępność transportu publicznego (autobusy, pociągi) - 18% badanych. Na trzeciej pozycji znajduje się aktywna i gospodarna działalność samorządu - zdaniem 15% ankietowanych, samorząd gminny aktywnie pozyskuje fundusze zewnętrzne, z wykorzystaniem których skutecznie realizuje inwestycje sprzyjające rozwojowi Gminy.

Za podstawowe wady wskazuje się na utrudnienia z dostępem do opieki zdrowotnej (25% badanych). Kolejny mankamentem jest brak/ zła jakość infrastruktury wodno-kanalizacyjnej (22% ankietowanych). Na trzecim miejscu pojawiają się tematy związane z niewystarczającą ilością atrakcyjnych przestrzeni spędzania czasu wolnego (15% odpowiedzi).

Zdaniem ankietowanych w pierwszej kolejności należy poprawić dostępność lekarzy rodzinnych i specjalistów, m.in. poprzez modernizację oraz rozbudowę ośrodka zdrowia (20% ankietowanych). Priorytetem dla władz powinna być również rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej we wszystkich sołectwach (17% badanych) oraz wzmocnienie jakości edukacji i kultury w Gminie poprzez m.in. wprowadzenie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży (14% badanych).

Spis tabel, grafik i wykresów

Wykres 1Wiek, płeć i wykształcenie ankietowanych osób.....	48
Wykres 2Status ankietowanych na rynku pracy.....	49
Wykres 3Reprezentowane sołectwo.....	49
Wykres 4Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Gminy Lubanie?	50
Wykres 5Czy uważa Pani/Pan, że Gmina Lubanie jest dobrym miejscem do życia?	50
Wykres 6Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?.....	50
Wykres 7Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?	51
Wykres 8Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?	52
Wykres 9Gdzie jest zlokalizowane Pana/Pani miejsce pracy?	52
Wykres 10Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?	53
Wykres 11Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?	54
Wykres 12Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?	55
Wykres 13Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Gminy Lubanie	56
Wykres 14Czy Pana/Pani zdaniem Gmina Lubanie jest atrakcyjna pod kątem turystycznym?	57
Wykres 15Czy według Pana/Pani istnieje jakiś czynnik wyróżniający Gminę na tle regionu?	57
Tabela 1Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	19
Tabela 2Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	20
Tabela 3Powierzchnia gospodarstw w Gminie Lubanie.....	25
Tabela 4Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	27
Tabela 5Wykaz jednolitych części wód powierzchniowych na terenie Gminy Lubanie.....	44
Tabela 6Nazwy działań podstawowych przypisane do JCWP na terenie Gminy Lubanie	44
Tabela 7Wody podziemne	45
Tabela 8Wykaz działań podstawowych do JCWPd z obszaru Gminy Lubanie	45
Tabela 9Lista projektów Strategii Terytorialnej MOF Włocławka, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	45
Tabela 10Lista projektów Strategia rozwoju OSI Włocławka i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie, których beneficjentem jest Gmina Lubanie	46
Grafika 1Infrastruktura drogowa w Gminie Lubanie.....	28
Grafika 2Zagospodarowanie terenu w Gminie Lubanie	37
Grafika 3 Obszary objęte ochroną na terenie Gminy Lubanie	39

UZASADNIENIE

„Strategia Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034” stanowi kluczowy dokument wytyczający kierunki rozwoju lokalnego oraz określający priorytetowe obszary rozwoju gminy Lubanie.

Dokument ten identyfikuje atuty oraz wyzwania związane z uwarunkowaniami rozwoju, przedstawia wizję gminy, formułuje cele strategiczne oraz wskazuje konkretne kierunki działań do realizacji w wyznaczonym okresie obowiązywania. Przyjęte w strategii ramy logiczne zostały wzbogacone o podział terytorialny na wyodrębnione strefy funkcjonalno-przestrzenne, które stanowią narzędzie integracji planowania strategicznego z dokumentami planistycznymi gminy. Strategia pełni rolę jednego z podstawowych instrumentów zarządzania, stanowiąc fundament długookresowej polityki rozwoju gminy realizowanej przez władze samorządowe.

Wobec powyższego oraz stosownie do art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) podjęcie niniejszej uchwały w sprawie przyjęcia "Strategii Rozwoju Gminy Lubanie do roku 2034" uznaje się za zasadne.